Göteborgs Stad

Handling 2024 nr 61

Göteborgs Stads årsredovisning 2023

Till Göteborgs kommunfullmäktige

Kommunstyrelsens förslag

Stadsledningskontorets förslag till beslut av kommunstyrelsen för egen del har bifallits.

Kommunstyrelsen tillstyrker stadsledningskontorets förslag i tjänsteutlåtande den 14 mars 2024 och föreslår att kommunfullmäktige beslutar:

Göteborgs Stads årsredovisning för 2023, i enlighet med bilagan till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, godkänns.

Göteborg den 10 april 2024
Göteborgs kommunstyrelse

Jonas Attenius

Mathias Sköld

Göteborgs Stad

Tjänsteutlåtande
Utfärdat 2023-03-14
Diarienummer 01169/23

Handläggare
Anna Jandersson
Telefon: 031-368 03 15
E-post: anna.jandersson@stadshuset.goteborg.se

Göteborgs Stads årsredovisning 2023

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

Göteborgs Stads årsredovisning för 2023, i enlighet med bilagan till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, godkänns.

I kommunstyrelsen:

Verksamheten i stadens bolag har under 2023 varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Sammanfattning

Årsredovisningen inleds med att kommunstyrelsens ordförande sammanfattar året. Därefter följer fyra huvudavsnitt som syftar till att ge en övergripande bild av den kommunala koncernens utveckling och resultat under det gånga året. Den kommunala koncernen består av kommunens nämnder, bolag och kommunalförbund tillsammans. Inledningsvis återger förvaltningsberättelsen en övergripande bild av verksamheten under året som gått. I det andra avsnittet, årsbokslutet, redovisas Göteborgs Stads resultat och ekonomiska ställning genom de sammanställda räkenskaperna som omfattar resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys och noter. Avsnitt tre, ekonomisk och finansiell rapportering, innehåller driftredovisning, investeringsredovisning och en redovisning av de stiftelser som staden förvaltar. I fjärde avsnittet lämnas en fördjupad redovisning för utvecklingen av kommunfullmäktiges mål.

Kommunstyrelsen ska årligen pröva och besluta om den verksamhet som bedrivits av Göteborgs Stads aktiebolag under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Av stadens ägardirektiv för direkt och indirekt helägda bolag framgår att varje styrelse årligen ska redovisa om den verksamhet som bolaget har bedrivit under kalenderåret bedöms ha varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet. Sammanställningen visar att respektive bolag, inklusive Göteborg Stadshus AB, bedömt att de bedrivit sin verksamhet i linje med kommunens ändamål med sitt ägande av bolaget.

Bedömning ur ekonomisk, ekologisk och social dimension

Dimensionerna finns belysta i årsredovisningen där det är relevant.

Samverkan

CSG informeras om Årsredovisning för Göteborgs Stad i april.

Bilaga

Årsredovisning Göteborgs Stad 2023

Ärendet

Göteborgs Stads årsredovisning är kommunstyrelsens rapport till kommunfullmäktige om den samlade verksamheten och ekonomin för året. Den vänder sig även till externa intressenter så som medborgarna, kreditgivare, leverantörer och andra myndigheter.

Beskrivning av ärendet

Årsredovisningen upprättas enligt Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR). Årsredovisningen ska enligt kommunallagens 11:e kapitel 20 § lämnas över till fullmäktige och revisorerna snarast möjligt och senast den 15 april året efter det år som redovisningen avser.

Årsredovisningen ska enligt lagen (LKBR) bestå av:

- Förvaltningsberättelse som ger en övergripande bild av kommunens verksamhet och ekonomi för det gångna året.
- Räkenskaper innehållande resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys och tillhörande noter.
- Drift- och investeringsredovisning som ger en uppföljning av utfallen mot de av kommunfullmäktiges beslutade budgetar.

Kommunstyrelsen ska enligt kommunallagens 6 kapitel 9 § årligen pröva och besluta om den verksamhet som bedrivits av Göteborgs Stads aktiebolag under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Av stadens ägardirektiv för direkt och indirekt helägda bolag framgår att varje styrelse årligen ska redovisa om den verksamhet som bolaget har bedrivit under kalenderåret bedöms ha varit förenligt med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna i enlighet med § 3 i bolagsordningen.

Som stöd för kommunstyrelsens prövning har Göteborgs Stadshus AB (Stadshus) sammanställt bolagens bedömningar, som redovisats i årsrapporterna för 2023. Sammanställningen visar att respektive bolag, inklusive Göteborg Stadshus AB, bedömt att de bedrivit sin verksamhet i linje med kommunens ändamål med sitt ägande av bolaget och att de följer de principer som framgår av 3 § i bolagsordningen.

Sammanställningen utgör, tillsammans med resultatet från ägardialoger, uppföljningsrapporter och övrig information av väsentlig och strategisk karaktär under året, underlag för kommunstyrelsens beslut.

Stadsledningskontorets samlade bedömning är att verksamheten i stadens bolag under 2023 har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Samtidigt vill stadsledningskontoret uppmärksamma följande:

I Kompletterande uppföljning per december 2023 (Dnr 2024-00196) kommenteras Göteborgs Hamns investering i Västvind som innebär att Göteborgs Hamn deltar i utvecklingen av ett vindkraftsprojekt. Stadshus lyfte bolagets investering i delårsrapport augusti och konstaterade då att bolaget har gjort en snäv bedömning av ärendets principiella beskaffenhet och att det inte framgår om bolaget värderat om investeringen är förenlig med det kommunala ändamålet och uppdraget i Göteborgs Hamn AB:s ägardirektiv. Stadshus konstaterar även i sin årsrapport, 2024-02-23 §28, det går att

problematisera om investeringen är förenlig med bolagets kommunala ändamål och uppdraget i bolagets ägardirektiv. Stadsledningskontoret delar denna slutsats samtidigt som bedömningen för bolagets verksamhet i sin helhet är att den har varit förenlig med det kommunala ändamålet.

I Kompletterande uppföljning per december 2023 kommenteras även Förvaltnings AB Framtidens beslut att godkänna en investering av byggrätter i området Karlastaden. Affären genomfördes under senare delen av januari 2024. Då kommunstyrelsens årliga beslut enligt kommunallagens 6 kapitel 9 § avser föregående kalenderår kommer denna händelse utgöra underlag för prövning och bedömning under 2025.

Magnus Andersson	Eva Hessman
Ekonomidirektör	Stadsdirektör

Göteborgs Stads årsredovisning 2023

Hållbar stad – öppen för världen

Göteborgs Stad

Göteborgs Stads årsredovisning

Göteborgs Stads årsredovisning är kommunstyrelsens rapport till kommunfullmäktige om den samlade verksamheten och ekonomin för året. Den vänder sig även till boende och besökare samt till externa intressenter såsom kreditgivare, leverantörer och andra myndigheter. Årsredovisningen produceras av stadsledningskontoret för kommunstyrelsen.

Titel: Göteborgs Stads årsredovisning 2023
Författare: Stadsledningskontoret, Göteborgs Stad
Grafisk form, layout och illustration: Visuell kommunikation Göteborgs Stad
Foto omslag: Tim Kristensson
Foto inlaga: Lo Birgersson, Frida Winter, Emelie Asplund, Asbjörn Hanssen och Emma Ibar Eklund

Innehåll

Kommunstyrelsens ordförande sammanfattar året som gått 5
Kommunstyrelsens ledamöter 7
Hållbar stad – öppen för världen 8
Så läser du Göteborgs Stads årsredovisning 13

1 **Förvaltningsberättelse 14**
Den kommunala koncernen 16
Översikt över verksamhetens utveckling 18
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning 22
Händelser av väsentlig betydelse 32
Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten 36
God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning 39
Balanskravsresultat 51
Väsentliga personalförhållanden 53
Förväntad utveckling 59

2 **Årsbokslut 64**
Resultaträkning 66
Balansräkning 67
Kassaflödesanalys 68
Noter inklusive redovisningsprinciper 69

3 **Ekonomisk och finansiell rapportering 98**
Driftredovisning 100
Investeringsredovisning 108
Stiftelser 117

4 **Kommunfullmäktiges mål 118**
Kommunfullmäktiges mål 120

Revisionsberättelse 148

Kommunstyrelsens ordförande sammanfattar året som gått

En stark stad i ett svårt ekonomiskt läge

År 2023 inleds med att Göteborg får ett nytt politiskt styre: Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet. Politiken läggs om på flera områden. Välfärden, tryggheten, klimatet och barnen står i fokus för det nya styrets program.

Under år 2023 drabbar den ekonomiska krisen hela den offentliga sektorn med full kraft. De höga priserna på energi, livsmedel och andra basvaror anstränger välfärden på många olika sätt. I kombination med otillräckliga statsbidrag och befolkningens stigande behov märker många göteborgare av att tiderna blir svårare och de verksamheter man använder mer pressade.

Vårt främsta fokus har varit att försöka erbjuda välfärden ett skydd mot kostnadskrisens konsekvenser. Såväl kommunfullmäktiges budget som tre kompletteringsbudgetar har som huvudinnehåll att kompensera påverkade verksamheter för den svåra situation som råder. Tidigare uppbyggda reserver och den välskötta bolagssfären användes för att parera de värsta effekterna. Vi har prioriterat välfärden och vidtagit kraftfulla åtgärder för att minska administrationen.

Hårt pressade hushåll

Den ekonomiska krisen drabbar även Göteborgs hushåll. Boendekostnader, för både bostadsrätter och hyresrätter, pressas uppåt. Livsmedelspriser och energipriser blev samtalsämnen runt varje bord. Många göteborgare tvingades omprioritera sin konsumtion, vilket påverkar delar av näringslivet och innebär stora påfrestningar för såväl handeln som besöksnäringen. Trots detta fortsätter arbetslösheten vara relativt låg, sett till förväntningarna.

En snabbt växande storstad kräver mer personal i välfärden

Göteborg är den stad som flest unga svenskar vill flytta till. Det märktes under året. Under coronapandemin spåddes att städer som Göteborg skulle få svårt att locka tillbaka invånare och fortsätta få nya människor att flytta hit. Det stämde inte. Efter pandemins slut fortsatte den rekordhöga befolkningsökning som kännetecknade hela 2010-talet. 2023 blev ytterligare ett starkt år för befolkningstillväxten, vilket ledde till att staden klättrade över 600 000 invånare redan under försommaren. Göteborgarna blev fler än någonsin förut.

Men fler invånare innebär att välfärden måste byggas ut – och det kräver kompetent personal.

Under året tog vi fram en kompetensförsörjningsplan för de kommunala verksamheterna. Den blir ett avgörande verktyg för att minska personalbristen i välfärden och långsiktigt kompetensförsörja staden. Vi fortsätter arbetet med att förbättra arbetsmiljön och villkoren, både genom arbetstidsförkortningsförsök och låglönesatsningar. Det är en ständigt pågående uppgift.

Fler bostäder och en annan stadsutveckling

5 500 bostäder färdigställdes under 2023, varav hälften hyresrätter och 200 småhus. Planerings- och exploateringspolitiken lades om för att möjliggöra mer kvartersstad, högre gestaltningskrav, mindre utglesning, ny trädgårdsstad och omvandling av tomma markytor till attraktiva stadsmiljöer och trevliga bostadsområden.

I exploateringsportföljen finns ytterligare 45 000 helt eller delvis planerade bostäder. Det är en styrka för Göteborg. Men byggsektorn drabbades hårt av lågkonjunkturen under året, vilket ledde till att bostadsbyggandet har sjunkit snabbt. Det måste bemötas.

De kommunala bostadsbolagen fick under året i uppdrag att väsentligt öka sin bostadsproduktion, samtidigt som hela stadsutvecklingssektorn fick en ny och mer effektiv organisation. Alla ombildningar av hyresrätter har stoppats och inga fler får genomföras. Sammantaget ska detta leda till att bostadsköerna förkortas och, på sikt, att bostadsbristen upphör.

Segregationen ska brytas och Göteborg bli mer jämlikt

I början av 2023 presenterades stadens jämlikhetsrapport. Den bekräftade att Göteborg fortfarande kännetecknas av klyftor mellan människor, stadsdelar och samhällsklasser. En huvuduppgift för staden var att omhänderta rapporten. Särskilda krafttag togs mot den akuta hemlösheten.

Vi fortsätter arbetet för att bryta den segregation som delar Göteborg och satsar på att vända utvecklingen i alla utsatta områden. Helt nya åtgärder infördes för att minska koncentrationen av nyanlända till ett fåtal, socioekonomiskt utsatta stadsdelar. Mer välmående områden och mer välmående kommuner började ta ett större ansvar – samtidigt som integrationsmöjligheterna för de som kommer hit ökar.

Alla de som bor i Göteborg är göteborgare. Under året har vi presenterat nya åtgärder och förstärkt finansiering för att bekämpa både antisemitismen och islamofobin i Göteborg. Rasism och diskriminering hör inte hemma i vår stad.

Trygghet genom samarbete

Under året fortsatte staden att bygga ut det brottsförebyggande arbetet. Den nya lag som infördes under sommaren gav kommuner ett större ansvar för just det arbetet. Samverkan med Polismyndigheten, särskilt inom Trygg i-modellen, innebär att det funnits en systematik i hur otryggheten ska bekämpas. Group Violence Intervention prövades skarpt under året för att ytterligare öka avhoppen från gängen. Men otryggheten syns på fler sätt än genom gängen. Staden behöver vidta nya åtgärder mot hedersförtryck och våld i nära relationer.

Klimatkrisen bemöts med grön omställning och hållbarhet

Göteborg har länge varit en föregångare i klimatarbetet – men nu är det allvar. Under år 2023 kom nya larm, nya rapporter och nya bevis på att klimatkrisen är akut. Den omställning som skedde i näringslivet, i Göteborg Energi och i Göteborgs Hamn innebär dock att möjligheterna ser bättre ut framåt.

Genom att byta ut fossila bränslen mot fossilfria, locka hit gröna investerare, utbilda människor till nya yrken i den gröna industrin, kontinuerligt arbeta med hälsosamma livsmiljöer och ställa mycket höga krav jobbade hela staden för att nå miljö- och klimatmålen. Som exempel togs det första spadtaget till den nya biobränsleeldade ångpannan i Rya – en klimatinvestering värd 2,5 miljarder kronor.

Jubileum för Göteborg och jubileumsfest för göteborgarna

Trots den ekonomiska oron saknas inte ljusglimtar. Under 2023 kunde Göteborg äntligen fira sitt 400-års jubileum, vilket måste anses utgöra årets höjdpunkt. Tiotusentals människor besökte de olika jubileumsaktiviteterna, umgicks över gränserna och njöt av allt det som Göteborg har att erbjuda även i vanliga fall. Jubileet bekräftade hur mycket göteborgarna uppskattar sin hemstad. Denna gemenskap ska vi komma ihåg även när själva jubileumsfirandet ligger bakom oss – vi är varandras grannar, syskon, vänner, kollegor och bekanta. Det är detta vi ska ta med oss från det svåra året 2023: sammanhållningen.

Kommunstyrelsens ledamöter

Jonas Attenius (S)
Kommunalråd, ordförande

Daniel Bernmar (V)
Kommunalråd, förste vice ordförande

Axel Josefson (M)
Kommunalråd, andre vice ordförande

Hampus Magnusson (M)
Kommunalråd

Viktoria Tryggvadottir Rolka (S)
Kommunalråd

Ingrid Andreae (S)
Kommunalråd, vikarierande

Martin Wannholt (D)
Kommunalråd

Jörgen Fogelklou (SD)
Kommunalråd

Jenny Broman (V)
Kommunalråd

Ann Catrine Fogelgren (L)
Kommunalråd, vikarierande

Marina Johansson (S)
Kommunalråd

Karin Pleijel (MP)
Kommunalråd

Elisabet Lann (KD)
Kommunalråd

Johannes Hulter (S)
Kommunalråd

Nina Miskovsky (M)
Kommunalråd

Marie Brynolfsson (V)
Kommunalråd

Anneli Rhedin (M)
Kommunalråd

Emmyly Bönfors (C)
Kommunalråd

Göteborgs Stads organisation, uppdrag och utmaningar

Hållbar stad – öppen för världen

Göteborg är Sveriges näst största stad med mer än 600 000 invånare. Staden har ett strategiskt läge mitt emellan Oslo och Köpenhamn och är kärnan och tillväxtmotorn i Göteborgsregionen och hela Västra Götaland. Här finns ett starkt näringsliv och Skandinaviens största hamn.

Staden Göteborg

Göteborg har alltid varit öppen för människor och influenser från hela världen. Detta präglar bland annat stadens varierade näringsliv, som kännetecknas av hållbar utveckling, innovation, kreativitet och med ett högt kunskaps- och teknikinnehåll. Inom Göteborgsregionen finns en stor bredd i branscher med såväl multinationella företag, småföretagare som kluster inom femtiotalet olika branscher. Göteborg är också en studentstad med hundratals yrkesutbildningar, två universitet och cirka 60 000 studenter.

Göteborg är även känd för stora evenemang inom idrott, nöje och kultur. Liseberg, Svenska Mässan, Scandinavium, Ullevi, Universeum och Världskulturmuseet lockar tillsammans över 6 miljoner besök varje år. Det finns också ett stort utbud av museer, teatrar, shopping, restauranger och hotell.

En stad i förändring

Göteborg växer och förbereder sig för att kunna göra plats för 700 000 göteborgare år 2035. Det är nästan 100 000 fler än idag. Det betyder att Göteborg förändras och går från att vara en stor småstad till att vara en grön och nära storstad. På de gamla varvsområdena har det idag skapats helt nya stadsdelar som är uppbyggda runt de gamla varvs- och industribyggnaderna på platser som Eriksberg, Sannegårdshamnen och på Lindholmen. Nya vägar, broar, cykelbanor och utbyggd kollektivtrafik ska göra det lättare att ta sig fram i staden, både för privatpersoner och näringsliv.

Kommunens uppgifter

Sveriges kommuner ansvarar för ett antal lagstadgade områden inom samhällsviktig verksamhet. Här ingår vård, skola och omsorg. Bland de obligatoriska uppgifterna finns även bibliotek, plan- och byggfrågor, miljö- och hälsoskydd, renhållning, vattenförsörjning och räddningstjänst. Utöver dessa utförs frivilliga verksamheter som också är viktiga för samhället, till exempel fritids- och kulturverksamhet, tillhandahållande av lägenheter i allmännyttan, parkskötsel och annan teknisk försörjning.

Våra anställda

Göteborgs Stad är den största arbetsgivaren i Göteborg med 57 800 anställda som arbetar i över 100 olika yrken inom fackförvaltningar och kommunala bolag. Vårt gemensamma uppdrag är att skapa en bra vardag för boende, besökare och näringsliv samt att utveckla Göteborg för framtiden. Medelåldern för de tillsvidareanställda är 46 år och 71 procent av de anställda är kvinnor. Könsfördelningen skiljer sig åt mellan förvaltningar och bolag. I förvaltningarna utgör kvinnorna 76 procent av de anställda medan de utgör 43 procent i bolagen.

Andel anställda i Göteborgs Stad 2023

57 800 anställda i Göteborgs Stad

Så används 100 kronor av skattepengarna

Göteborgs Stad i siffror 2023

115 miljoner resor med buss

531 000 resor med färdtjänst

5 600 besökare på Regnbågshuset

128 miljoner resor med spårvagn

604 616 invånare

477 000 besök på återvinningscentraler

6,3 miljoner besökare i stadens parker

3,9 miljoner medieutlån på bibliotek

39 038 flyttade in

34 030 flyttade ut

6 800 föddes

885 000 besök på museum och konsthallar

Så läser du Göteborgs Stads årsredovisning

1 **Förvaltningsberättelse** **14**

I förvaltningsberättelsen lämnas information om förvaltningen av kommunen och den kommunala koncernen i enlighet med *Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning*. Förvaltningsberättelsen syftar till att ge en övergripande och tydlig bild av kommunens verksamhet det gångna året. Huvudsakligt fokus är den kommunala koncernen, det vill säga kommunens nämnder och bolag tillsammans.

2 **Årsbokslut** **64**

I årsbokslutet redovisas räkenskaperna som enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning omfattas av resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys och noter. Redovisningen sker för kommunen och den kommunala koncernen i sammanställda räkenskaper.

3 **Ekonomisk och finansiell rapportering** **98**

Ekonomisk och finansiell rapportering innehåller driftredovisning, investeringsredovisning och en redovisning av de stiftelser som staden förvaltar. Drift- och investeringsredovisningen ska tillgodose fullmäktiges behov av uppföljning och ansvarsprövning av styrelser och nämnder. Samtidigt ska den tillgodose externa intressenters behov av information om hur resurserna fördelas och förbrukas av verksamheterna.

4 **Kommunfullmäktiges mål** **118**

I avsnittet om kommunfullmäktiges mål görs en bedömning av möjligheterna att nå målen i stadens budget. Bedömningarna knyts i stor utsträckning till arbetet med, och uppföljningen av, närliggande mål i stadenövergripande program och planer. Ambitionen är att därigenom göra stadens styrning och uppföljning mer enhetlig och ändamålsenlig. I budgeten anges att målen har en tidshorisont över hela mandatperioden om inget annat anges och det är utifrån detta som de bedömts.

1

Förvaltningsberättelse

I förvaltningsberättelsen lämnas information om förvaltningen av kommunen och den kommunala koncernen i enlighet med *Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning*. Förvaltningsberättelsen syftar till att ge en övergripande och tydlig bild av kommunens verksamhet det gångna året. Huvudsakligt fokus är den kommunala koncernen, det vill säga kommunens nämnder, bolag och kommunalförbund tillsammans. Förvaltningsberättelsen utgår från rekommendationen från Rådet för kommunal redovisning om vilka rubriker som måste finnas med.

Förvaltningsberättelse

16 Den kommunala koncernen
Här presenteras en översiktlig bild av de nämnder och bolag som ingår i den kommunala koncernen och de förändringar som skett under året.

18 Översikt över verksamhetens utveckling
I detta avsnitt presenteras ett antal mått och nyckeltal som beskriver verksamhetens utveckling jämfört med de fyra närmast föregående åren. Här görs också en översiktlig beskrivning av utvecklingen.

22 Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning
Den ekonomiska analysen av kommunen och den kommunala koncernen i denna del lyfter fram den finansiella utvecklingen och trenderna. Här presenteras också finansiell uppföljning, upplysning om risker och en översikt över pensionsåtaganden.

32 Händelser av väsentlig betydelse
I detta avsnitt redovisas ett antal händelser och beslut av väsentlig betydelse från 2023. Avsnittet omfattar också händelser som skett under inledningen av 2024.

36 Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten
I denna del lämnas upplysningar om väsentliga aspekter avseende styrning, uppföljning och intern kontroll för den kommunala koncernen och kommunen.

39 God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning
I detta avsnitt görs en analys av kommunens ekonomiska utveckling med avseende på begreppet god ekonomisk hushållning och de riktlinjer som kommunfullmäktige fastställt.

51 Balanskravsresultat
Här ges en beskrivning av balanskravet och en balanskravsutredning genomförs. Avslutningsvis redovisas kommunens resultatutjämningsreserv, även kallad RUR.

53 Väsentliga personalförhållanden
Förvaltningsberättelsen ger en beskrivning över väsentliga personalförhållanden.

59 Förväntad utveckling
Här görs en omvärldsanalys om vad som är känt om framtiden och de förväntningar som finns. Analysen är baserad på konkreta, kända förhållanden som berör den kommunala koncernen och kommunen direkt eller indirekt. Även risker och osäkerhetsfaktorer som är förknippade med dessa förhållanden kommenteras.

Den kommunala koncernen

Verksamheten i Göteborgs Stad bedrivs i olika former. I detta avsnitt beskrivs den kommunala koncernen och kommunens samlade verksamhet. Avsnittet innehåller också information om de förändringar som skett under året, inte bara inom organisationen utan även i ägarförhållanden.

*Undantas i sammanställda räkenskaper

Den kommunala koncernen består av:

- nämndorganisationen inom den kommunala sektorn
- kommunal- och samordningsförbund främst bestående av Räddningstjänstförbundet Storgöteborg
- bolagssektorn under moderbolaget Göteborgs Stadshus AB. I stadshuskoncernen ingår 90 hel- eller delägda bolag varav det i 36 bolag bedrivs verksamhet med personal.

Det är den kommunala koncernen som normalt ska redovisas i de sammanställda räkenskaperna.

I sammanställningen visas kommunens samlade verksamhet, vilket är ett bredare begrepp än den kommunala koncernen. I den samlade verksamheten ingår även väsentliga privata utförare, organisationer i vilka kommunen har ägarintresse men som inte klassificeras som kommunalt koncernföretag och kommunens anknutna stiftelser och stiftelser med egen förvaltning. Göteborgs Stads ägarintressen återfinns specificerat i not 11 och 30. I not 1 beskrivs vidare vad som ingår i de sammanställda räkenskaperna.

Den 2 januari 2023 fick Göteborgs Stad en ny organisation inom stadsutvecklingsområdet. Fem nämnder upphörde – byggnadsnämnden, fastighetsnämnden, lokalnämnden, park- och naturnämnden samt trafiknämnden – och ersattes med fyra nya nämnder:

- Stadsbyggnadsnämnden
- Exploateringsnämnden
- Stadsmiljönämnden
- Stadsfastighetsnämnden

Förändringar i ägarförhållanden

Under verksamhetsåret har följande väsentliga förändringar skett inom kommunalförbund och bolagsstruktur avseende ägarförhållanden:

- Göteborg Arendal 764:385 AB, 559394-9323, nytt bolag i Göteborgs Hamn AB.
- Göteborgs Hamn Arendal Fastighets AB, 559324-3164, fusion med Göteborgs Hamn AB.
- Westwind Offshore AB, 559318-3907, förvärv till 5 procent till Göteborgs Hamn AB.
- Räddningstjänstförbundet Storgöteborg, 222000-0752, förändrad ägarandel från 70,6 procent till 64,35 procent då tre nya medlemskommuner tillkommit; Lilla Edet, Stenungsund och Tjörn.

Privata utförare

Göteborgs Stad lämnar genom upphandling över delar av verksamheten till privata utförare.

Inom insatser till personer med funktionsnedsättning var kostnaden för privata utförare 1,4 mdkr, vilket motsvarar 24 procent av verksamhetsområdets nettokostnader. Den största leverantören var Föreningen Betaniahemmet med 144 mnkr.

Inom individ- och familjeomsorg var kostnaden för privata utförare 1,0 mdkr, vilket motsvarar 22 procent av verksamhetsområdets nettokostnader. Inom socialtjänsten förekommer det att hela boenden drivs av privata utförare. Enskilda platser för vård och boende inom socialtjänsten köps i stor utsträckning och den största leverantören var Gryning Vård AB* med 74 mnkr.

Inom vård och omsorg om äldre var kostnaden för privata utförare 1,0 mdkr, vilket motsvarar 15 procent av verksamhetsområdets nettokostnader. Den största privata utföraren var Attendo Sverige AB med 226 mnkr.

För drift och skötsel av gator och parker utgjorde kostnaden för privata utförare cirka 0,5 mdkr, där den största leverantören var LPE Sverige AB med 147 mnkr.

Övriga verksamhetsområden med relativt sett låg kostnad för privata utförare, men där dessa stod för en förhållandevis hög andel av dess bruttokostnader, utgjordes av färdtjänst med 0,4 mdkr, vuxenutbildning med 0,2 mdkr samt övrig utbildning med 0,1 mdkr. Inom färdtjänst var den största leverantören Majvillan Transport AB med 127 mnkr.

År 2018 infördes valfrihet enligt LOV inom hemtjänsten. Sedan 2019 är det också möjligt för brukare med beslut om daglig verksamhet enligt LSS att välja utförare enligt LOV. Kostnaderna för detta uppgick till 110 respektive 32 mnkr, och ingår i belopp ovan.

Många barn och elever går i enskilda förskolor och fristående skolor. Skolorna bedrivs utifrån den fria etableringsrätten och räknas inte som privata utförare, men kommunen betalar dock ut bidrag till dem. Kostnaden för externa utförare uppgick totalt till 3,9 mdkr, vilket sammantaget utgjorde 23 procent av verksamhetsområdenas totala nettokostnader. För förskoleverksamhet och fritidshem utgjorde externa utförare 16 procent, för grundskola 20 procent, samt för gymnasieskola 50 procent av respektive verksamhetsområdes nettokostnad.

* Gryning Vård AB är ett kommunalt koncernföretag, men behandlas här som en upphandlad privat utförare.

Översikt över verksamhetens utveckling

I detta avsnitt presenteras ett antal mått och nyckeltal som beskriver verksamhetens utveckling jämfört med de fyra närmast föregående åren. Här görs också en översiktlig beskrivning av utvecklingen inom staden kopplat till de mått och nyckeltal som återfinns i avsnittet.

Verksamhetens utveckling

	2019	2020	2021	2022	2023
Allmänt					
Antal invånare	579 281	583 056	587 549	596 841	604 616
Förändring antal invånare	7 413	3 775	4 493	9 292	7 775
Kommunal skattesats (%)	21,12	21,12	21,12	21,12	21,12
Kommunala koncernen					
Verksamhetens intäkter (mnkr)	26 907	24 820	31 183	32 761	30 221
Verksamhetens kostnader (mnkr)	−56 259	−54 830	−60 430	−65 842	−67 809
Årets resultat (mnkr)	2 406	3 323	5 497	3 653	631
Soliditet (%)	31	31	34	36	34
Soliditet inklusive totala pensionsförpliktelser (%)	21	22	26	28	27
Investeringar, netto (mnkr)	11 349	11 503	10 678	11 443	12 681
Investeringar/invånare (kr)	19 592	19 730	18 174	19 173	20 974
Låneskuld (mnkr)	46 280	50 019	50 929	51 404	57 653
Antal anställda*	56 142	53 552	59 750	62 937	57 776
Kommunen					
Verksamhetens intäkter (mnkr)	11 583	9 992	10 829	11 153	11 637
Verksamhetens kostnader (mnkr)	−42 779	−41 578	−43 730	−46 001	−49 928
Skatteintäkter och statsbidrag (mnkr)	32 467	33 996	35 555	37 484	39 524
Årets resultat (mnkr)	1 690	2 408	2 652	2 554	1 070
Investeringar, netto (mnkr)	4 264	4 259	3 877	3 788	4 635
Nettolåneskuld (mnkr)	−5 809	−6 307	−7 352	−9 329	−10 631
Antal anställda	48 114	46 993	48 073	49 523	48 569

	2019	2020	2021	2022	2023
Barn och utbildning					
Nettokostnad barn och utbildning (mnkr)**	14 633	14 761	15 714	16 265	17 266
Antal barn i förskoleverksamhet, (snitt mars och oktober)	29 961	30 024	29 675	29 314	29 459
Antal elever i grundskola och anpassad grundskola, (snitt mars och oktober)	60 717	61 582	62 009	62 461	62 833
Andel elever som nått kraven i alla ämnen i årskurs 9, hemkommun (%)	72,5	74,9	73,2	72,4	70,3
Antal elever i gymnasieskola och anpassad gymnasieskola, (snitt mars och oktober)	17 965	18 153	18 438	18 626	18 907
Gymnasieelever med examen inom 3 år, hemkommun, andel (%)	60,8	63,2	66,2	67,6	70,5
Antal årsstudieplatser vuxenutbildningen	12 949	12 890	14 142	13 211	13 027
Omsorg och socialt område					
Nettokostnad omsorg och socialt område (mnkr)***	-	13 779	14 290	14 709	16 104
Antal personer med insats enligt LSS	4 302	4 405	4 487	4 490	4 460
Antal personer i permanent särskilt boende (snitt per månad)	4 109	3 948	3 652	3 874	3 924
Brukarbedömning särskilt boende, äldreomsorg helhetssyn, andel (%)	77	80	-	77	78
Antal personer med hemtjänst (snitt per månad)	7 714	7 179	7 271	7 351	7 350
Brukarbedömning hemtjänst, äldreomsorg helhetssyn, andel (%)	81	80	-	80	81
Antal inskrivna personer i kommunal hälso– och sjukvård (snitt per månad) ****	-	-	-	7 939	8 135
Antal hushåll med ekonomiskt bistånd, (snitt per månad)	8 655	8 786	8 564	7 452	6 666
Utbetalt belopp (tkr) per hushåll med ekonomiskt bistånd (snitt per månad)	8,7	8,6	8,8	9,3	10,2
Kultur och fritid					
Nettokostnad kultur och fritid (mnkr)	1 306	1 412	1 449	1 496	1 654
Antal besök bibliotek*****	-	-	2 257 050	3 185 299	3 080 461
Antal besök museum och konsthallar	537 130	256 397	279 886	531 467	885 103
Antal besök bad, motion, gym, is, med mera	1 096 716	657 787	355 133	805 120	814 220
Bostäder och bebyggelse					
Antal bostäder i pågående detaljplan	22 990	25 364	22 376	18 611	24 700
Antal påbörjade bostäder	5 446	5 927	5 844	5 051	2 886
Antalet färdigställda bostäder	4 357	4 494	5 365	5 930	5 502
Trafik och miljö					
Antal resor per vardag med kollektivtrafik	466 000	322 000	338 000	427 000	457 000
Antal resor med serviceresor	1 500 000	1 050 000	1 010 000	1 179 000	1 225 000
Antal cyklande per vardag	106 000	115 000	100 000	112 000	107 000
Antal ton hushållsavfall till förbränning	124 849	123 721	123 166	120 617	116 680
Utbyggd kapacitet för skyfallsvolym (m^3)	0	0	0	0	3 835

* Från och med 2020 redovisas stadens andel av Räddningstjänstförbundet Storgöteborg (RSG).

** Avser förskolenämnden, grundskolenämnden, gymnasieskola inom utbildningsnämnden samt vuxenutbildning inom nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning.

*** Avser nämnden för funktionsstöd, äldre samt vård- och omsorgsnämnden samt socialnämnderna.

**** Uppgifter för antalet inskrivna i kommunal hälso-och sjukvård saknas för åren innan 2022.

***** Uppgifter för antal besök bibliotek innan 2021 är inte jämförbara med efterkommande år.

Barn och utbildning

Inom grundskolan har det skett en relativt stor ökning av antal elever i anpassad grundskola. Ökningen har pågått i några år i Göteborg liksom i övriga Sverige. Andelen elever som valt och går i en fristående skola är relativt stabil, men har ökat något. Andelen elever i årskurs 9 som nått kunskapskraven i alla ämnen har minskat. Försämringen återfinns både för elever inom den kommunala skolan och för elever i de fristående skolorna. Försämringen är dock större inom den kommunala skolan. Samma utveckling ses gällande utvecklingen av slutbetyg (mätt i meritvärde) i årskurs 9.

I stadens gymnasieskolor har antalet elever som bor i Göteborg ökat under året. Andelen som går i kommunala gymnasieskolor har ökat något till följd av en utökning av utbildningsplatser på Polhemsgymnasiet. Andelen elever i år 3 (kommunala gymnasieskolor) som fick en gymnasieexamen ökade något under året i jämförelse med förra året. Totalt sett är resultatet likväl lägre än riksgenomsnittet.

Omsorg och socialt område

Antalet personer med pågående insatser enligt LSS och SoL är relativt oförändrad på totalen jämfört med 2022. Antalet verkställda beslut om daglig verksamhet har ökat sedan 2022. Det kan bero på befolkningsutvecklingen, men också på att påverkan av pandemin har klingat av. Personer med verkställda beslut om bostad med särskild service (BmSS) har blivit fler, dels genom etablering av nya BmSS i egen regi, dels genom nya köp av ramavtalsleverantörer. LSS-insatserna personlig assistans, korttidsvistelse utanför det egna hemmet, kontaktperson, kontaktfamilj och avlösarservice har minskat. Antalet personer med korttidsboende enligt SoL har ökat något, medan det har varit en stor ökning av socialt boende med stöd.

Fler äldre med beslut om särskilt boende har jämfört med 2022 valt privata alternativ i stället för kommunens egna boenden. Brukarbedömningen avseende särskilt boende för äldre tyder på att nöjdheten går åt rätt håll, men når ännu inte samma nivå som 2020.

Hemtjänsten fick ett förändrat ersättningssystem under hösten. Utförarna, som tidigare ersatts för den utförda tiden, får sedan oktober ersättning för beviljad tid. I syfte att anpassa den beviljade tiden till det faktiska behovet har en översyn gjorts och den beviljade tiden har minskat med 2,8 procent i snitt jämfört med föregående år. Brukarbedömningen avseende hemtjänst 2023 visar på en svag positiv utveckling. De indikatorer som rör inflytande, trygghet och ensamhet har en positiv trend om än marginell.

Ökningen av antal inskrivna inom kommunal hälso- och sjukvård är i nivå med befolkningsförändringen. Personer som är medicinskt färdigbehandlade från sjukhus skrivs ut snabbare och påverkar antalet inskrivna i den kommunala hälso- och sjukvården.

Nettokostnaden för försörjningsstöd liksom antalet hushåll som uppbär försörjningsstöd har fortsatt minska under året bland annat till följd av arbetsmarknaden. Utbetalt belopp per hushåll har däremot ökat kraftigt i och med höjd riksnorm till följd av inflationen.

Antalet vårddygn inom institutionsvården för barn och unga har ökat under året liksom kostnaderna. Inflödet av ärenden till barn och unga är fortsatt högt och det handlar ofta om barn och unga med komplexa behov.

Bostäder och bebyggelse

Jämförelsen mellan åren av antalet bostäder i pågående detaljplan påverkas av att mätmetodiken förändrats till 2023 för att bättre spegla förväntat utfall. Det går att konstatera att planeringsmässigt finns det 2023 fortsatt många bostäder i pågående detaljplan, vilket ger möjlighet till fortsatt stor byggnation. Även antalet färdigställda bostäder är fortsatt hög, de tre senaste åren över 5 000 bostäder per år. Detta är bostäder som påbörjats innan bostadsbyggandet påverkades av högre kostnader och räntor. Jämfört med de senaste fyra åren har antalet påbörjade bostäder i det närmsta halverats. Detta kommer att påverka antalet färdigställda bostäder de kommande åren.

Kultur och fritid

Under 2023 har museer och konsthall lockat fler besökare än före pandemin. Antalet besök har ökat med 67 procent jämfört med föregående år. Sjöfartsmuseet Akvariet som hållit stängt på grund av om- och tillbyggnad, öppnade på nytt under året och har bidragit till ökningen av besökare. Göteborgs konstmuseums satsningar på bland annat utställningen om Göteborgskoloristerna och Göteborgs Konsthalls olika satsningar har också bidragit till den ökade publiktillströmningen.

Antalet besök till stadens bibliotek minskade 2023 jämfört med 2022. Under hösten 2023 stängde Frölunda bibliotek vilket kan vara en orsak till minskat antal besök. Sedan 2021 har det skett en ökning av antalet mediautlån inom biblioteksverksamheten, vilket också kan vara en orsak till minskat antal fysiska besök på biblioteken.

Antalet besökare i stadens sim-, bad- och motionshallar ökade 2023 jämfört med de senaste åren. Dock har det totala besöksantalet ännu inte återhämtat sig till nivåerna från 2019, förutom på Askims simhall och Lundbybadet. Gruppträning har också sett en ökad deltagarfrekvens, men har ännu inte nått 2019 års nivåer. Ett antal renoveringsprojekt under året kan ha påverkat besöksstatistiken negativt.

Trafik och miljö

Antalet resor per vardag med kollektivtrafiken är nästan tillbaka på den nivå som fanns före pandemin. 2023 fortsatte antalet resor att öka och är nu 3 procent högre än 2022 (serviceresor ingår ej i statistiken). Resandet med kollektivtrafik har ökat mest, 7 procent. Även resor med gång och bil ökar. Resor med cykel har minskat med 4 procent jämfört med 2022. Beräkningen baseras på cykelflödena under vardagar vid permanenta mätplatser. Minskningen antas bero på det nederbördsrika vädret 2023, jämfört med 2022 som var ovanligt torrt. Av alla resor uppskattas 7 procent av resorna ske med cykel. Antalet serviceresor (färdtjänst, skolskjuts, LSS-resor) fortsätter öka. Staden erbjuder serviceresor som är 90 procent fossilfria.

Hushållens källsortering ökar vilket ger ökad återvinning av matavfall och minskade avfallsmängder till förbränning. Skyfallshantering är en angelägen klimatanpassningsåtgärd för staden. Under 2023 har skyfallsanläggningar börjat färdigställas, och den utbyggda kapaciteten har därmed ökat.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Avsnittet innehåller upplysningar om sådana förhållanden som inte ska redovisas i balansräkningen eller resultaträkningen, men som är viktiga för bedömningen av den kommunala koncernens och kommunens resultat eller ekonomiska ställning. Det omfattar en beskrivning av omvärldsfaktorer och utveckling inom ramen för verksamheternas grunduppdrag. Avsnittet avslutas med upplysningar över finansiella risker och pensionsåtagande inom koncernen.

Viktiga förhållanden i omvärlden och verksamheten

Fortsatt hög inflation har präglat den ekonomiska utvecklingen

Global och svensk ekonomi har under året fortsatt att präglas av hög inflation och penningpolitisk åtstramning. Riksbanken har under året höjt styrräntan vid fyra olika tillfällen med totalt 1,5 procent. Den serie av räntehöjningar som inleddes under 2022 har därmed fortsatt under 2023 och i december ligger den svenska styrräntan på 4,0 procent. Prisökningarna och räntehöjningarna påverkar alla sektorer i ekonomin. I höstens ekonomirapport konstaterar SKR att bostadsbyggandet minskade med nästan 60 procent under första halvåret 2023 jämfört med samma period förra året. Vidare framgår att investeringarna i näringslivet har minskat och att högt skuldsatta och räntekänsliga hushåll bidragit till konjunkturnedgången när deras köpkraft minskat.

Tillväxten mätt i BNP har avtagit för året och bedöms av konjunkturinstitutet hamna på noll, att jämföras med 2022 då BNP ökade med 2,8 procent. Konjunkturens nedgång visar sig också i Göteborgsregionen. BRG:s senaste konjunkturrapport visar på lågkonjunktur inom handel, byggsektor samt tjänstesektorn. Tillverkningssektorn är den sektor i Göteborgsregionen med starkast lägesbild, där bedöms läget som normalstarkt.

För Göteborgs Stad har inflationen och de kostnadsökningar som den har fört med sig i verksamheten gjort att resultatet är betydligt lägre i förhållande till 2022. Allra mest påtaglig är den effekt som prisbasbeloppets stora höjning fått på pensionskostnaderna. Det höjda prisbasbeloppet påverkar pensionskostnaderna på flera sätt, men framför allt är det uppräkningen av skulden för den så kallade förmånsbestämda delen som har fått stort genomslag på kostnaderna. Sammantaget ökade kommunens pensionskostnader med 1,5 mdkr under 2023, vilket innebär en ökning med 75 procent.

Bostadsbyggande och fastighetsutveckling

En bransch som verkligen har påverkats av den höga inflationen och räntan är byggbranschen. De senaste åren har antalet färdigställda bostäder ökat kraftigt och under 2022 färdigställdes 5 900 bostäder genom ny- eller ombyggnad. Ett fortsatt stort antal bostäder färdigställdes även under 2023, 5 500, och i genomsnitt har över 5 000 bostäder per år färdigställts de senaste fem åren. Den försämrade byggkonjunkturen har lett till en kraftig inbromsning av antalet byggstartade bostäder under 2023. Det påbörjades 2 700 bostäder i nybyggnation under året. Det är en halvering jämfört med genomsnittet de senaste fem åren.

Den kraftiga inbromsningen på bostadsmarknaden vad gäller efterfrågan och betalningsviljan i kombination med inflationsutvecklingen har fått direkta effekter på stadens ekonomiska förutsättningar. För stadens bolag inom bostads- och lokalklustret har läget inneburit högre finansiella kostnader. Samtidigt har nedskrivningar om drygt 0,5 mdkr genomförts som en konsekvens av marknadens höjda avkastningskrav och därmed minskade fastighetsvärden. Detta får en direkt påverkan på koncernens resultat. Inbromsningen synliggörs även i minskade realisationsvinster från kommunens exploateringsverksamhet, som i stort har halverats i förhållande till föregående år och sjunkit med cirka 0,3 mdkr.

Arbetsmarknad

Trots en tydlig försvagning av svensk ekonomi har sysselsättningen under stora delar av året legat på en mycket hög nivå. Mot slutet av året har dock konjunkturnedgången börjat ge avtryck på arbetsmarknaden. Arbetslösheten i Sverige var enligt Arbetsförmedlingen 6,7 procent i december 2023, vilket är den högsta noteringen sedan juli 2022. Samtidigt är det en ökning med 0,2 procentenheter sedan föregående månad.

I Göteborg var arbetslösheten i december 7,2 procent, vilket innebär en ökning med 0,2 procentenheter jämfört med november. Jämfört med för ett år sedan är arbetslösheten i december oförändrad.

BRG har i de senaste årens konjunkturrapporter kunnat peka på en stark jobbtillväxt i Göteborgsregionen. 2023 har regionens jobbtillväxt varit positiv men, precis som för övriga riket, försvagats under senare delar av året. Allt jämnt är dock jobbtillväxten starkare än i både Stockholmsregionen och Malmöregionen.

Skatteunderlag

Den starka utvecklingen på arbetsmarknaden i inledningen av året gjorde att skatteunderlaget utvecklades över förväntan. Enligt SKR:s bedömning i december ökade skatteunderlaget med 5,1 procent under 2023. Det är en bra bit över de tio senaste årens genomsnittliga ökningstakt på 4,4 procent. Samtidigt har de kraftiga kostnadsökningarna minskat värdet på skatteintäkterna och mätt i reala termer utvecklades skatteunderlaget till och med negativt för första gången sedan 2003.

Politiska beslut

Riksdagens budgetbeslut i december 2022 innehöll en förstärkning av de generella statsbidragen med 4 200 mnkr till kommunsektorn år 2023.
För Göteborg innebar förstärkningen ett ovillkorat tillskott på cirka 240 mnkr i förhållande till vad som fanns inarbetat i kommunfullmäktiges budget.

Den 12 oktober 2023 beslutade kommunfullmäktige att avbryta genomförandet av befintlig detaljplan för Skeppsbron och att ge stadsbyggnadsnämnden i uppdrag att utreda förutsättningarna för och konsekvenserna av en helt ny detaljplan för området. Beslutet medförde att det uppstod förgäveskostnader om cirka 110 mnkr avseende bland annat utrangeringar inom kommunen och ytterligare kostnader för nedskrivningar om cirka 220 mnkr inom bolagssektorn.

Befolkningsutveckling

Sveriges historiskt sett höga befolkningstillväxt har bromsat in. Under 2023 noterades den lägsta befolkningsökningen på nästan två decennier.
I Göteborg fortsatte däremot den snabba befolkningsökningen som tog fart igen efter pandemin. Under våren 2023 passerades gränsen för 600 000 invånare och för tredje året i rad ökade Göteborgs befolkning mest av alla kommuner. Vid årsskiftet år 2023/2024 uppgick stadens folkmängd till 604 616, en ökning med 7 775 invånare jämfört med 2022. Detta trots att Skatteverket genomfört utökade kontroller och avskrivit 1 200 personer som utvandrat tidigare år men som varit kvar i folkbokföringen. Den växande befolkningen får stor påverkan på stadens ekonomiska förutsättningar. Skatteintäkterna påverkas i positiv riktning, samtidigt som behovet av verksamhet och investeringar växer.

Göteborgs befolkningsförändringar 2000–2023

Stor ökning av inflyttningen och stor minskning av utflyttningen

Den tydligaste förklaringen till den starka befolkningstillväxten i Göteborg är att inflyttningen från andra kommuner i Sverige har fortsatt att öka samtidigt som utflyttningen till övriga landet minskat kraftigt de senaste två åren. Mönstret är detsamma både för flyttningar inom Göteborgs lokala bostadsmarknad och för övriga Sverige. Den minskade utflyttningen syns tydligast bland barnfamiljeåldrarna, medan den ökade inflyttningen framför allt har skett i studentåldrarna och bland yngre personer i arbetsför ålder.

Det stora bostadsbyggandet de senaste åren och Göteborgs goda arbetsmarknad har bidragit till en större inflyttning till Göteborg. En förklaring till den minskade utflyttningen är sannolikt en oro på bostadsmarknaden med högre räntor och hög inflation.

Invandringen bidrar fortsatt starkt till befolkningstillväxten, där arbetskrafts- och anhöriginvandringen ökat de senaste åren när flyktinginvandringen minskat. Under 2023 ökade också utvandringen, även om Skatteverkets avskrivningar av personer från folkbokföringen räknas bort.

Barnafödandet fortsatte nedåt

Barnafödandet mätt som genomsnittligt antal barn per kvinna baserat på nuvarande fertilitetsmönster har minskat sedan 2010 och är nu nere på de lägsta nivåerna som registrerats i Sverige och i Göteborg. Nedgången har tidigare inte synts i antal födda eftersom det har kompenserats av att antal kvinnor i de barnafödande åldrarna ökat. Men under 2022 bröts utvecklingen med stabila födelsetal när antalet födda minskade med tio procent jämfört med året dessförinnan och under 2023 fortsatte nedgången. Att det har fötts färre barn påverkar på kort sikt efterfrågan på barnomsorg och inom några år även skolan, särskilt om de låga födelsetalen fortsätter att minska.

Finansiell uppföljning och riskhantering

I det här avsnittet beskrivs Göteborgs Stads finansverksamhet, vilken bedrivs utifrån kommunfullmäktiges beslutade riktlinjer. Här beskrivs även de finansiella risker som den kommunala koncernen exponeras för.

Koncernen Göteborgs Stad är genom sin diversifierade verksamhet exponerad för finansiella risker av varierande slag och omfattning. Med finansiell risk menas de förändringar i koncernens kassaflöde som förklaras av förändringar i valutakurser, räntenivåer, råvarupriser samt kredit-, likviditets- och finansieringsrisk.

Det är av central betydelse för koncernens verksamhet på kort och lång sikt att ha kontroll över de finansiella riskerna. Därför är det viktigt att identifiera och bedöma koncernens risker.

Den finansiella infrastrukturen

Finansverksamheten bedrivs utifrån kommunfullmäktiges beslutade riktlinjer, vilka innehåller riskmandat och begränsningar för finansverksamheten inom kommunen och den kommunala koncernen. Kommunens och kommunkoncernens finansförvaltning är samordnad genom koncernbanken vid stadsledningskontoret. Syftet med samordningen är att få lägre totala upplåningskostnader genom effektiv hantering och att tillvarata kommunens goda kreditvärdighet. Dessutom kan de finansiella riskerna hanteras utifrån ett helhetsperspektiv och säkerställa god intern kontroll. Efterlevnad av finansverksamhetens riktlinjer återrapporteras månatligen till kommunstyrelsen.

Upplåning

All extern upplåning i koncernen samordnas genom koncernbanken. Det innebär att kommunen står för all kreditanskaffning till koncernens bolag. Koncernens totala externa upplåning uppgick vid årsskiftet till 57,7 mdkr, vilket är en ökning med 6,3 mdkr jämfört med året innan.

Upplåningen sker genom flera olika finansieringskällor:

Kapitalmarknaden

Största delen av lånefinansieringen, 69 procent, sker på den öppna kapitalmarknaden via emissioner av obligationer och certifikat. För detta finns etablerade låneprogram. Kommunen har ett obligationsprogram (Euro Medium Term Note, EMTN), ett certifikatsprogram i svenska kronor (kommuncertifikatsprogram, KCP) samt ett certifikatsprogram i utländsk valuta (Euro Commercial Paper, ECP). Under året har sju obligationer om totalt 7,9 mdkr emitterats inom stadens obligationsprogram.

Kommuninvest

Kommuninvest i Sverige AB är ett svenskt kreditmarknadsbolag som erbjuder lån till de svenska kommuner och regioner som äger och är medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening.

Institutionell upplåning

Upplåning kan även ske hos internationella finansieringsinstitut. Dessa institut verkar ofta utan vinstsyfte med uppgift att bevilja projektrelaterade lån för att främja exempelvis investeringar inom energi, miljö och infrastruktur. Kommunen har för närvarande lån hos Europeiska Investeringsbanken, EIB, Nordiska Investeringsbanken, NIB och Europarådets utvecklingsbank, CEB.

I tabellen nedan framgår fördelningen mellan olika finansieringskällor samt nivån på avtalade låneramar per den 31 december 2023.

Finansieringskällor

Program	Låneram	Nyttjandegrad
EMTN, obligationslån	6 mdr EUR	33,9 mdr SEK
		2,0 mdr NOK
varav gröna obligationer		*25,0 mdr SEK*
KCP, korta lån <1 år	6 mdr SEK	1,2 mdr SEK
ECP, korta lån <1 år	0,5 mdr USD	0,3 mdr USD
Kommuninvest		9,8 mdr SEK
Europeiska Investeringsbanken		5,9 mdr SEK
Europarådets Utvecklingsbank		0,9 mdr SEK
Nordiska Investeringsbanken		1,0 mdr SEK

Staden har 1 200 mnkr i avtalad checkkredit, varav 1 200 mnkr var outnyttjat per 31 december 2023. Även stadens övriga lånelöften på totalt 13 mdkr har varit outnyttjade.

Fortsatt hög kreditvärdighet

För att få full tillgång till kapitalmarknaden har kommunen ett kreditbetyg, så kallad rating. Kreditvärderingsinstitutet Standard & Poor's har under 2023 bekräftat kommunens starka kreditvärdighet. Kommunens kreditbetyg är det näst högsta, AA+ med stabil utsikt. För investerare innebär kommunens höga rating att det är förknippat med mycket låg risk att låna ut kapital till Göteborgs Stad.

Göteborgs Stads riskhantering

Kommunen och den kommunala koncernen är exponerad för framför allt följande finansiella risker: ränterisk, finansieringsrisk, motpartsrisk, valutarisk, råvaruprisrisk, profilrisk, försäkringsrisk och operativa risker. I kommunfullmäktiges riktlinjer har riskramar satts på nivåer som ska säkerställa betalningsförmågan, trygga tillgången på kapital och skapa en förutsägbarhet i framtida räntekostnader.

Finansieringsrisk

Med finansieringsrisk avses risken att vid någon tidpunkt inte ha tillgång till, eller endast mot en ökad kostnad, ha tillgång till medel för betalningar.

Motpartsrisk

Med motpartsrisk avses risken för att motparten inte kan fullfölja de förpliktelser som avtalet innebär.

Valuta- och ränterisk

Med ränterisk avses risken för att drabbas av ökade kostnader till följd av ränteförändringar. Koncernbanken ansvarar för såväl ränte- som finansieringsrisk och derivatinstrument används i syfte att ränte- och valutasäkra underliggande lån. Med valutarisk avses risken för att drabbas av ökade kostnader till följd av valutakursförändringar. Valutarisker uppkommer när inköp, försäljning, upplåning eller placering i utländsk valuta görs. Genom att använda valutaderivat begränsas risken av att ha transaktioner i utländsk valuta.

Fram till och med 31 december 2019 har delar av bolagens skuld räntesäkrats genom derivat hos bolagen själva, och de befintliga räntederivat som bolagen innehar löper till förfall. Från och med 2020 ingår bolagen inga egna nya avtal om räntederivat. Bolagens sista derivat förfaller under år 2029.

Derivatportföljens nominella värde i koncernen uppgick till 18,4 mdkr för räntesäkring, och till 5,1 mdkr avseende valuta- och räntesäkring för lån i utländsk valuta. Per den 31 december 2023 hade derivaten ett negativt marknadsvärde om 15 mnkr. Övriga valutaderivat uppgick till 2,0 mdkr och har ett negativt marknadsvärde om 80 mnkr.

Ett negativt marknadsvärde kan beskrivas som den ränta som skulle betalas om räntederivaten hade förtidslösts per bokslutsdagen. Ett positivt marknadsvärde innebär på motsvarande sätt den ränta som skulle erhållas. Under 2023 har räntesäkringar i form av räntederivat minskat koncernbankens upplåningskostnad med 150 mnkr.

Säkringsinstrumentens effektivitet

De instrument som använts för säkring av skuld i utländsk valuta överensstämmer helt avseende belopp, löptid och räntebas. Avseende ränterisken, för den räntesäkring som sker genom koncernbanken, avspeglar inte skulden och säkringen varandra helt avseende belopp och löptid. Följsamheten mellan den säkrade skuldportföljen och säkringsinstrumenten är dock god, och då förfallande lån med mycket stor sannolikhet ersätts med ny upplåning, kan säkringen anses vara effektiv.

Kraven för säkringsredovisning är därmed uppfyllda per 2023-12-31.

Operativ risk

Med operativ risk avses risken att drabbas av förluster till följd av bristfälliga interna processer, fel orsakade av den mänskliga faktorn eller felaktiga system.

De operativa riskerna ska begränsas genom system för intern kontroll och process för löpande identifiering, värdering och hantering av operativa risker inom finansverksamheten.

Typ av risk	Policy (år respektive %)	Utfall (år respektive %)
Ränterisk		
Genomsnittlig räntebindningstid	2–6	3,1 – ingen avvikelse
Ränteförfall inom 1 år	<35	32,9 – ingen avvikelse
Finansieringsrisk		
Bindande lånelöften ska täcka kommande 12 månaders förfall	>100	116 – ingen avvikelse
Bindande lånelöften och likviditetsreserv ska täcka kommande 12 månaders förfall plus kommande 12 månaders prognostiserat nettoutflöde	>100	105 – ingen avvikelse
Genomsnittlig kapitalbindningstid	2–6	3,2 – ingen avvikelse
Låneförfall inom 1 år	<35	22,2 – ingen avvikelse
Finansiering ska underlättas genom kreditvärdering hos ratinginstitut	Rating ska finnas	Rating finns. Kommunens kreditbetyg är från Standard & Poor's det näst högsta, AA+ med stabil utsikt. Betyget har bekräftats under september 2023. Ingen avvikelse.
Motpartsrisk		
Vid nya avtal om krediter, lånelöften och derivat ska motparten ha hög kreditvärdighet	Lägst A3 hos Moodys eller A- hos Standard & Poors	Ingen avvikelse
Enskild motparts andel i derivatavtal	<35	27,8 – ingen avvikelse.
Enskild motparts andel av kreditlöften	<35	27 – ingen avvikelse
Derivatinstrument		
Användande av derivatinstrument	Enbart i syfte att säkra skuldportfölj	Ingen avvikelse
Valutarisk		
Valutarisk vid finansiella tillgångar och skulder	Omedelbar säkring	Ingen avvikelse

Övriga risker

Råvaruprisrisk

Med råvaruprisrisk avses risken för att råvaruprisförändringar negativt påverkar koncernens resultat- och balansräkning. För att begränsa riskerna används råvaruprisderivat.

Inom koncernen är det Göteborg Energi AB som ansvarar för att hantera denna risk genom användning av råvaruprisderivat för el och gas. Råvaruprisderivatens nominella värden uppgår till 0,4 mdkr och marknadsvärdet är negativt om 22 mnkr.

Profilrisk

Från den 1 januari 2023 har staden ett nytt elavtal. Tidigare avtal var ett fastprisavtal, medan det nya avtalet har en rörlig del. Koncernen är därmed exponerad för en ny risk, profilrisk. Med profilrisk avses risker med förbrukningens variation över tiden. Den säkrade prissäkringsvolymen fördelas jämnt över dygnets samtliga timmar, vilket innebär att den är oberoende av variationer i förbrukning som uppstår vid olika tidpunkter under dagen. Detta överensstämmer inte med den faktiska förbrukningen som tenderar att fluktuera över dygnet. På den finansiella marknaden finns inga elderivat för att hantera tim- och dygnsvariationer. Eventuell volym som understiger eller överstiger den säkrade volymen måste hanteras på spotmarknaden till ett pris som skiljer sig från det ursprungligt säkrade priset.

Försäkringsrisk

Koncernen är exponerad för försäkringsrisk. Genom den av kommunfullmäktige beslutade försäkringspolicyn ska Försäkrings AB Göta Lejon ansvara för försäkringsskyddet för stadens samtliga bolag och nämnder.

Försäkringsrisk består av: teckningsrisk, reservsättningsrisker, koncentrationsrisker och återförsäkringsrisker. Teckningsrisk finns om det finns risk att den beräknade premien inte täcker det förväntande skadebeloppet. Bolaget

begränsar denna risk genom att köpa återförsäkring. Reservsättningsrisk föreligger om det finns risk att den avsatta reserven för inträffade skador inte är tillräcklig. Även här ger återförsäkringen ett skydd. Risken hanteras genom köp av återförsäkring. För att minimera återförsäkringsrisken accepteras inte återförsäkrare med lägre rating än A- på Standard & Poor's skala. För 2023 var verksamheten återförsäkrad.

Borgensrisk

Högre räntekostnader för föreningar medför en ökad risk för infriande av borgen i det längre perspektivet. För 2024 bedöms det finnas risk för infriande av borgen om 19 mnkr.

Gröna obligationer

Inom obligationsprogrammet ges även gröna obligationer ut. Dessa finansierar projekt som uppfyller de krav som fastställts i stadens gröna ramverk. Årets samtliga obligationsemissioner har varit gröna obligationer om totalt 7,9 mdkr. Sammanlagt har staden 24,95 mdkr i utestående gröna obligationer, vilket är 69 procent av stadens totala obligationsvolym och 44 procent av den totala upplåningen. Fördelningen av projekt framgår i tabellen nedan. Per 31 december 2023 uppgick projektportföljen till 2,3 mdkr.

Projektfördelning – Gröna obligationer

Projekt (belopp i mnkr)	Nämnd/Bolag	Projektkategori	2013–19	2020	2021	2022	2023
Ultrafilter	Kretslopp och vattennämnden	Vattenhantering	597	27	58	25	134
Elfordon	Göteborgs Stads Leasing AB	Hållbara transporter	123	34	39	81	79
Kväverening	Gryaab AB	Vattenhantering	356	-	-	-	-
Trädplantering	Stadsmiljönämnden	Biologisk mångfald	40	8	7	14	9
Celsius – fjärrvärme	Göteborg Energi AB	Energieffektivisering	5	-	-	-	-
Gång- och cykeltrafik	Stadsmiljönämnden	Hållbara transporter	391	88	67	72	37
Energieffektivisering inom trafik	Stadsmiljönämnden	Energieffektivisering	188	46	41	25	54
Hållbart byggande	Stadsfastighets-nämnden	Gröna och energi-effektiva byggnader	3 394	70	750	-290	726
Framtiden	Förvaltnings AB Framtiden	Gröna och energi-effektiva byggnader	4 275	1 420	1 416	843	428
Spårvagnar	Göteborgs Stads Leasing AB	Hållbara transporter	311	−311	-	-	-
Kodammarna	Kretslopp och vattennämnden	Vattenhantering	180	117	98	47	70
Solcellspark	Göteborg Energi AB	Förnyelsebar energi	44	31	14	-	-
Vatten och avloppsledningar	Kretslopp och vattennämnden	Vattenhantering	69	15	78	28	104
Stormwater management	Kretslopp och vattennämnden	Vattenhantering	6	22	24	1	11
Brudaremossen deponi	Kretslopp och vattennämnden	Vattenhantering	28	18	-	-	8
Hotell*	Liseberg AB	Gröna och energi-effektiva byggnader	65	277	435	1 069	-623
Elbussar	GS Buss AB	Hållbara transporter	92	40	-	−132	-
Kommersiella lokaler	HIGAB	Gröna och energi-effektiva byggnader	144	-	106	-	-
500 nya publika laddplatser för elbilar	Göteborg Energi AB	Hållbara transporter	-	-	19	-	-
Byte av pannor Rya HVC	Göteborg Energi AB	Förnyelsebar energi	-	-	364	72	48
Björlanda Pumpkedja	Kretslopp och vattennämnden	Vattenhantering	-	-	59	101	60
Vadhavet	Göteborgs Hamn AB	Biologisk mångfald	-	-	47	-	-
Solceller LF	Stadsfastighets-nämnden	Förnyelsebar energi	-	-	22	26	39
Förnyelse av vattenledning (Reinvestering: vatten och avloppsledning)	Kretslopp och vattennämnden	Vattenhantering	-	-	-	145	230
Fjärrkyla	Göteborg Energi AB	Energieffektivisering	-	-	-	66	31
Ackumulatortank	Göteborg Energi AB	Förnyelsebar energi	-	-	-	145	2
Zinkåtervinning	Renova AB	Avfallshantering och cirkulär ekonomi	-	-	-	63	104
Rökgasrening	Renova AB	Vattenhantering	-	-	-	111	255
Förbindelseledning Mölndalsån	Gryaab AB	Vattenhantering	-	-	-	16	35
Fjärrvärmedistribution	Göteborg Energi AB	Energieffektivisering	-	-	-	-	419
Summa per år			**10 308**	**1 902**	**3 644**	**2 528**	**2 260**
Summa ackumulerat				**12 210**	**15 854**	**18 382**	**20 641**

* Ett felaktigt rapporterat belopp från 2022 avseende projektvolym uppmärksammades under 2023. Korrigeringen av detta belopp ledde till ett negativt utfall för 2023. Det korrigerade beloppet uppgick till 777 mnkr.

Upplysning om pensionsförpliktelser

I detta avsnitt lämnas upplysningar om kommunen och den kommunala koncernens totala pensionsförpliktelser, för både den del som redovisas i balansräkningen och den som redovisas utanför som ansvarsförbindelse.

Belopp i mnkr	Kommunen		Kommunala koncernen	
Pensionsförpliktelse	**2022**	**2023**	**2022**	**2023**
1. Total pensionsförpliktelse i balansräkning och ansvarsförbindelse	14 140	15 389	15 547	16 859
a. varav avsättning inkl. särskild löneskatt	*4 265*	*5 392*	*5 559*	*6 760*
b. varav ansvarsförbindelse inkl. särskild löneskatt	*9 875*	*9 997*	*9 988*	*10 099*
2. Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsförsäkring	392	385	1 628	1 603
3. Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsstiftelse	0	0	0	0
4. Summa pensionsförpliktelse (inkl. försäkring och stiftelse)	**14 532**	**15 774**	**17 175**	**18 462**
Förvaltade pensionsmedel – Marknadsvärde				
5. Totalt pensionsförsäkringskapital	652	637	2 031	2 023
a. varav överskottsmedel	122	114	170	125
6. Totalt kapital, pensionsstiftelse	0	0	0	0
7. Finansiella placeringar (egna förvaltade pensionsmedel)	0	0	0	0
8. Summa förvaltade pensionsmedel	**652**	**637**	**2 031**	**2 023**
Finansiering				
9. Återlånade medel	13 880	15 137	15 144	16 439
10. Konsolideringsgrad	4 %	4 %	12 %	11 %

Upplysning avseende egna förvaltade pensionsmedel:
Göteborgs Stad har ingen egen förvaltning av pensionsmedel.

Upplysning avseende vilka förpliktelser som har tryggats genom pensionsförsäkring och/eller pensionsstiftelse:
De förpliktelser som tryggats genom pensionsförsäkring är helt hänförliga till pensioner intjänade före 1998.

Av tabellen ovan framgår kommunens och kommunkoncernens totala pensionsförpliktelser i balansräkning och ansvarsförbindelse. Den största delen avser åtagande för pensioner och särskild löneskatt före 1998. Dessa åtaganden redovisas inte som en avsättning i balansräkningen, utan som en ansvarsförbindelse enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning. Per 31 december 2023 fanns även upplupen avgiftsbestämd pension i kommunen på 838 mnkr inklusive särskild löneskatt.

Under 2023 har ett nytt pensionsavtal trätt i kraft, AKAP-KR, vilket innebär att fler anställda enbart har avgiftsbestämd pension. Detta betyder att åtagandet som redovisas som en avsättning i balansräkningen kommer att öka i en lägre takt. Det nya avtalet innebär en högre pensionsavgift vilket har ökat pensionskostnaderna för kommunen under året. Även den höga inflationen har påverkat pensionskostnaderna. Detta då de förmånsbestämda pensionerna värdesäkras med prisbasbeloppet som baseras på inflationen per juni månad.

I Göteborgs Stads riktlinjer för finansverksamheten framgår att medel avsatta för pensionsförpliktelser som förvaltas av Göteborgs Stad huvudsakligen ska återlånas, vilket innebär att medlen ska användas i den egna verksamheten. Bakgrunden är att kommunen är en nettolåntagare, det vill säga de finansiella skulderna är större än de finansiella tillgångarna. En placering av pensionsmedel skulle då kräva en ökning av låneskulden. Kommunen arbetar därför efter principen att pensionsmedel inte bör placeras externt så länge man är nettolåntagare. Kommunen har inga egna placerade pensionsmedel. Pensioner intjänade före 1998 hanteras helt som återlån, förutom den försäkringsinlösen på 700 mnkr som skett enligt separat gjord upphandling. Pensioner intjänade från och med 1998 inbetalas som tjänstepensionsförsäkring till upphandlat pensionsförsäkringsbolag, och arbetstagaren väljer själv en pensions- eller fondförsäkring som pensionsavgiften ska betalas till.

Händelser av väsentlig betydelse

Detta avsnitt ger upplysningar om sådana förhållanden som inte redovisas i balansräkningen eller resultaträkningen, men som är viktiga för bedömningen av den kommunala koncernens och kommunens resultat och ekonomiska ställning och har haft väsentlig påverkan på verksamheten.

2023 har präglats av en kärv ekonomi med hög inflation och höjda räntor vilket påverkat alla kommunens verksamheter i form av ökade kostnader. Särskilt pensionskostnaderna har ökat kraftigt med 1,5 mdkr för kommunen. Totalt har bolagen ett negativt resultat, främst beroende på nedskrivningar i nybyggnadsprojekt samt förgäveskostnader i projektet Skeppsbron.

Arbetsmarknaden har dock varit motståndskraftig under året vilket skapat en starkare skatteunderlagstillväxt än vad som tidigare bedömts. Det har medfört att antalet arbetade timmar har stigit mer än prognostiserat och därmed har stadens skatteintäkter blivit cirka 1,4 mdkr högre än budget.

Säkerhetsläget i Sverige har succesivt försämrats under det gångna året, bland annat till följd av desinformationskampanjen mot socialtjänsten, koranbränningar och händelseutvecklingen i mellanöstern. Även den ryska invasionen av Ukraina har påverkat och påverkar än idag Sveriges säkerhet. Säkerhetspolisens beslut att höja terrorhotnivån från en trea till en fyra på en femgradig skala var inte föranledd av en enskild händelse utan av behovet att medvetandegöra det allvarliga läge som vi befinner oss i.

Ett arbete pågår i staden med bland annat förstärkt samordning vilken innebär att mer resurser knyts till arbete med omvärldsbevakning, samordning i staden och med andra myndigheter. Förvaltningar och bolag har en säkerhetsmedvetenhet och arbetar med olika specifika åtgärder kopplat till säkerhetsläget. Under året har även ett arbete pågått med att utveckla stadens förmåga att motstå och hantera samhällsstörningar över hotskalan vilket ska ge staden ett bra utgångsläge i kommunernas fortsatta viktiga arbetet med civil beredskap. Kommunfullmäktige har också under året fattat beslut om särskilt riktade resurser för arbete i syfte att samordna och stödja verksamheter i staden mot desinformation.

Firandet av Göteborgs 400-årsjubileum har pågått under hela sommaren. I programmet ingick Kunglig kortege och tal till göteborgarna på Gustaf Adolfs torg, invigning av Jubileumsparken och hamnbadet samt Fest- och galakonsert med GöteborgsOperan. Finalhelgen avslutades 3 september med bland annat Göteborgs Kulturkalas, Frihamnsdagarna och Göteborgsvarvet Marathon.

Nedan följer några viktiga beslut i kommunstyrelsen och fullmäktige och andra viktiga händelser som skett under året.

Kommunfullmäktige har beslutat om:

Vägvalsbeslut inom planeringen för ny arena och stadsutveckling i evenemangsområdet (KF 2023-06-08 §15). Kommunstyrelsen får genom beslutet ett fortsatt uppdrag att, tillsammans med ett antal andra nämnder och styrelser planera för ny arena och stadsutveckling i evenemangsområdet, med placering av arenan på Valhallabadets tomt.

Inriktningsbeslut avseende upprustning av kanalmurar längs med Fattighusån och Stora Hamnkanalen (KF 2023-04-27 § 25). Kanalmurarna längs Fattighusån och Stora Hamnkanalen är i behov av upprustning i närtid då det föreligger risk för ras som skulle innebära mycket stora konsekvenser. Syftet med beslutet är att skapa en förankring kring upplägg, omfattning och tidiga tids- och kostnadsbedömningar för planering och upprustning av kanalmurarna samt kompletterande klimatanpassningsåtgärder, förbättrad

framkomlighet för gång och cykel samt ett attraktivare stadsrum utmed kanalmursstråket.

Uppdrag till kommunstyrelsen att ta fram en kompetensförsörjningsplan som ska gälla från och med 2024-01-01 (KF 2023-04-27 § 11). Handlingsplanen ska tas fram för att möta de demografiska utmaningarna i Göteborgs Stad, där kompetensförsörjning utgör en viktig komponent. Den framtagna planen är beslutad i KF 2024-02-01.

Godkänna inriktningsbeslut för kapacitetsutveckling vid Ryaverket (KF 2023-02-23 § 17). Kapacitetsutvecklingen ska uppnås genom att Ryaverket både byggs ut med nya anläggningsdelar på angränsade mark och genom att anpassa processen i dagens verk. Kapacitetsutvecklingen ska vara färdigställd 2036 i anslutning till att ett nytt miljötillstånd tas i anspråk.

Förändrat uppdrag och roll för Älvstranden Utveckling AB (KF 2023-02-23 § 20). Beslutet om ny organisation för stadsutvecklingen innebär att Älvstranden placeras i ett nytt sammanhang och i en ny kontext, där de nya nämnderna fått ett förtydligat uppdrag som Älvstranden behöver förhålla sig till.

Att avveckla Johanneberg Science Park och överföra delar av verksamheten till Lindholmen Science Park (KF 2023-04-27 § 22). När det gäller Lindholmen Science Park AB innebär beslutet att BRG ges i uppdrag att utreda förutsättningar för att starta ett eller flera nya programområden inom energi och samhällsbyggnad. Beträffande Johanneberg Science Park AB innebär beslutet att en ordnad avveckling av bolaget ska inledas och genomföras.

Investering i Biokraftvärme i Rya (KF 2023-05-25 § 18). Genom beslutet tillstyrks hemställan från Göteborg Energi om en investeringsram på 2,65 mdkr för byggnation av förnybar kraftvärme i Rya-området och integrering av anläggningen med befintligt Rya kraftvärmeverk. Investeringen är en viktig del i omställningen av fjärrvärmesystemet mot förnybara bränslen.

Kommunfullmäktige har även beslutat om följande policys, program och planer:

- *Göteborgs Stads dagvattenpolicy*
- *Göteborgs Stads lokalförsörjningsplan 2023*
- *Göteborgs Stads plan för kulturprogrammet 2023–2026*
- *Göteborgs Stads handlingsplan för att motverka nyrekrytering, gängkriminalitet och utvecklingen av parallella samhällen 2023–2026*
- *Göteborgs Stads program för destinationsutveckling 2023–2030*
- *Göteborgs Stads näringslivsstrategiska program 2023–2035*
- *Göteborgs Stads handlingsplan för att motverka tystnadskulturer 2023–2025*
- *Göteborgs Stads handlingsplan för att inga områden ska vara särskilt utsatta 2025*
- *Göteborgs Stads idrottsprogram 2023–2030*

Under året har kommunfullmäktige också fattat beslut om ett antal detaljplaner, exempelvis:

- Detaljplan för bostäder, verksamheter och uppgångar för Västlänken norr om Nordstan inom stadsdelarna Nordstaden och Gullbergsvass i Göteborg
- Detaljplan för bostäder och verksamhet vid Sankt Jörgens väg inom stadsdelen Backa
- Detaljplan för simhall vid Gärdesvägen inom stadsdelen Askim i Göteborg
- Detaljplan för järnvägsområde med mera i Lärje inom stadsdelen Gamlestaden i Göteborg
- Detaljplan för bostäder och lokaler vid före detta Holtermanska sjukhuset inom stadsdelen Landala
- Detaljplan för handel på Brännö inom stadsdelen Styrsö
- Detaljplan för skjutbana på del av Kallebäck 752:23 inom stadsdelen Kallebäck i Göteborg
- Detaljplan för verksamheter och kategoribostäder vid Smålandsgatan inom stadsdelen Heden
- Detaljplan för biokraftvärmeverk i Rya inom stadsdelarna Rödjan och Sannegården
- Detaljplan för överdäckning av Götaleden inom stadsdelen Gullbergsvass i Göteborg
- Detaljplan för verksamheter vid Norra Stenebyvägen inom stadsdelen Tuve

Övriga viktiga händelser:

- Lisebergs nya hotell Grand Curiosa slog upp dörrarna i april.
- Stormen Hans drog in över Sverige och under ett par dagar regnade det mer än för en genomsnittlig augustimånad. Göteborgsområdet var bland dem som drabbades värst av ovädret i hela landet. E6:an översvämmades och stängdes av, tågtrafik ställdes in och hela fiskehamnen låg under vatten.
- Trafikverket lämnade besked om att senarelägga färdigställandet av Västlänken.
- Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning har beslutat att tilldela Göteborgs Tekniska College (GTC) driftsansvaret för utbildningscentrum för batterier, vilket är en del av att skapa förutsättningar för näringslivets etableringar. Avtalet gäller från och med 1 januari 2024.
- EU-kommissionen ger klartecken för farledsfördjupning i Göteborgs hamn och konstaterar att statlig delfinansiering av projektet inte innebär statsstöd.
- Under 2023 har flera anläggningar färdigställts såsom Kvibergs Parks is- och sporthall, Ruddalens skrinnarhall har återinvigts efter ombyggnation och fyra bollplaner på Heden har lagts om och fått bättre belysning. Andra nya anläggningar är friidrottsanläggningen Björlandavallen, Slottsskogens ishall och sporthallar vid Lundbyskolan.

Viktiga händelser efter årets slut:

Framtidenkoncernen har den 22 januari 2024 genomfört ett förvärv av byggrätter. Affären består av kvarter 3 och 4 i Karlastaden, som förvärvats till 100 procent. Koncernen förvärvade samtidigt 74 procent av byggrätterna i kvarter 2, 5, 6 och 7 där säljarna har en möjlighet till återköp senast september 2027. Den totala ytan uppgår till cirka 151 000 BTA och köpeskillingen uppgår till cirka 1 mdkr.

En kraftig brand bröt ut vid Lisebergs vattenvärld Oceana den 12 februari 2024. Vattenparken var planerad att öppna sommaren 2024 och skulle bli en av norra Europas största vattenparker. Skadorna är omfattande och effekterna är svårbedömda men kommer påverka såväl Liseberg AB som besöksnäringen i stort.

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

Stadens omfattande organisation och mångsidiga uppdrag gör att ledningsprocesserna löpande behöver ses över för att vara effektiva och verkningsfulla. I denna del beskrivs väsentliga aspekter och utveckling avseende styrning, uppföljning och intern kontroll i den kommunala koncernens och kommunens verksamhet.

Ramar för styrning

Göteborgs Stads styrsystem integrerar planering och uppföljning, riskhantering, intern styrning och kontroll samt kvalitetsledning. Nämnders och bolagsstyrelsers styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten ska vara systematisk, förebyggande och utvecklingsinriktad. Stadens riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll är därför strukturerad enligt PDSA-modellen (planera, genomföra, följa upp och utveckla) i syfte att förtydliga vad som förväntas av nämnder och bolagsstyrelser i styrningens olika faser. Sammantaget ställer detta krav på att nämnder och bolagsstyrelser har ett effektivt system för styrning, uppföljning och kontroll som är dokumenterat i de delar där det bedöms verkningsfullt. Med system avses det ramverk av systematik, struktur och kultur som nämnden och förvaltningen eller styrelsen och bolaget använder sig av för att styra mot måluppfyllelse och fullgörande av uppdrag.

Omfattningen på styrning, uppföljning och kontroll ska alltid utgå från en avvägning mellan kontrollkostnad och kontrollnytta.

Utvärdering av styrning, uppföljning och kontroll

Nämnder och styrelser ska årligen bedöma sina ledningssystem för verksamheten för att säkerställa att de är betryggande i förhållande till de gemensamma krav som kommunfullmäktige ställer. Bedömningen ska ske varje år eftersom ledningssystemet påverkas av förändringar inom och utom organisationerna. Det finns kriterier till stöd för bedömningen som omfattar såväl struktur, systematik som organisationskultur. Ett tillräckligt effektivt ledningssystem ska försörja ledningsnivåerna med relevant information så att beslutsfattare på olika nivåer kan fatta välgrundade beslut och på så sätt ta ansvar för verksamheten. Det gäller oavsett om det handlar om planering av verksamheten, riskbedömningar, resultat från intern kontroll och avvikelsehantering, analys och slutsatser av utfall eller beslut om förbättringsinsatser. Ledningssystemet ska därutöver stödja ett kommunikativt och öppet klimat och ett agerande som är förenligt med de krav som finns på offentlig förvaltning, och som bidrar till verksamhetens bästa.

Inom de nya stadsutvecklande nämnderna har styrformer och ledningsprocesser successivt utvecklats under året. Övriga nämnder och styrelser är i ett förvaltande skede. Deras sammanfattande bedömning för året är att ledningssystemen är tillräckligt effektiva, men kräver ständigt underhåll och att man agerar på de delar som behöver förstärkas.

Samtidigt behöver bilden av styrning, uppföljning och kontroll som verksamheternas rapportering ger kompletteras med information från uppsikt och underlag från granskningar. Utredningar genomförda av stadens visselblåsarfunktion (se nedan) visar på brister i delar av organisationen vilket understryker att ett fungerande system för styrning, uppföljning och kontroll är helt beroende av organisationens, och i synnerhet högsta ledningens, förhållningssätt till det.

Styrande dokument

Göteborgs Stad ska inte ha fler styrande dokument än vad som behövs för att styra verksamheten. En allt för omfattande mängd riskerar att bli svåröverskådlig, både för allmänheten och för verksamheten.

Stadsledningskontoret redovisade under våren ett uppdrag till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige om att minska administrationen. I ärendet framförs bland annat att mängden styrande dokument behöver minska för att skapa mer tid för grunduppdraget och brukarnära verksamhet. Det handlar till exempel om att antalet planer och program behöver minska, att minska antalet mål för att undvika målträngsel och parallellstyrning samt att undvika nya åtgärder och insatser som redan ingår i nämnders och styrelsers grunduppdrag eller redan är reglerade i lagstiftningen. Det handlar också om att framför allt rikta genomförandet av program och planer till de nämnder/förvaltningar och styrelser/bolag som har rådighet över sakfrågan och vilkas insats ger stor effekt och nytta för medborgare, brukare och kunder.

Flera uppdrag och åtgärder har genomförts eller påbörjats under 2023 med det gemensamma syftet att åstadkomma en mer ändamålsenlig styrning. Göteborgs Stads riktlinje för styrande dokument har setts över och reviderats i syfte att åstadkomma en tydligare styrning av de styrande dokumenten med ambitionen att minska såväl styrtyngden som uppföljningstrycket. Ett förslag till ett nytt program som ersätter *Göteborgs Stads folkhälsoprogram* och *Göteborgs Stads program för en jämlik stad 2018–2026* har presenterats. Därutöver har stadsledningskontoret under 2023 arbetat med ett uppdrag om att lämna förslag på en långsiktig styrning av området mänskliga rättigheter med målet att styrningen ska få bättre förutsättningar för genomslag. Inom stadsutvecklingsområdet har kommunfullmäktige beslutat om en ny struktur för styrande dokument. Den nya strukturen medför behov av omtag bland utpekade styrdokument bland annat för att anpassa styrningen till den nya organisationen.

Ny organisation för stadsutveckling

I november 2021 beslutade kommunfullmäktige att genomföra en förändring av stadens organisation för stadsutveckling. Syftet med förändringen är att staden ska få en organisation som ger en mer sammanhållen stadsutvecklingsprocess – i såväl planering, genomförande som förvaltning av staden. Förändringen ska bidra till ökad effektivitet och transparens i arbetet med stadsutveckling för boende, besökare och näringsliv. Den nya organisationen för stadsutveckling trädde i kraft

i januari 2023 och innebar att fem nämnder upphörde samtidigt som fyra nya nämnder inrättades; exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, stadsfastighetsnämnden och stadsmiljönämnden.

Den nya organisationen utgör en funktionsindelad organisation som ska arbeta processorienterat för att nå målet om en effektiv och sammanhållen stadsutveckling. De nya nämnderna arbetar med att samordna och integrera sina verksamheter och under året har flera insatser inletts för att utveckla gemensamma arbetssätt och processer. Den nya organisationen och styrmiljön för stadsutveckling befinner sig fortfarande i en uppbyggnadsfas, och det kommer att dröja innan det går att mäta effekterna av genomförd omorganisation.

Visselblåsarfunktionen

Visselblåsarfunktionens mål är att bidra till en sund organisationskultur i stadens förvaltningar och bolag genom att förebygga, upptäcka och förhindra missförhållanden och oegentligheter. Under 2023 har visselblåsarfunktionen avslutat 107 inkomna rapporter om missförhållanden. Utredningarna har bland annat handlat om brister vid tjänstetillsättningar, jäv vid anlitande av konsulter, dataintrång, otillåtna upphandlingar, felaktigt nyttjande av stadens resurser samt allvarliga brister i arbetsmiljö. Under 2023 har funktionens externa leverantör sänt 94 rapporter direkt till berörd förvaltning eller bolag. Detta då det som anmälts har varit av sådan karaktär att det faller utanför visselblåsarfunktionens mandat att utreda eller bedömts sakna allmänintresse. Antalet inkomna rapporter till visselblåsarfunktionen fortsätter att öka vilket tyder på att rapporteringskanalen är känd och används av stadens anställda för att anmäla missförhållanden och oegentligheter. Ökningen av antalet inkomna rapporter bedöms främst bero på det stärkta anonymitetsskyddet för rapportörerna samt att ett bredare spektrum av missförhållande omfattas sedan lagen om skydd för visselblåsare trädde i kraft för två år sedan.

Utöver att hantera inkomna rapporter har funktionen fortsatt utveckla sina arbetsprocesser. För att öka kunskapen kring stadens hantering av rapporter och informera om funktionens arbete mot korruption och oegentligheter har visselblåsarfunktionen under 2023 fortsatt att besöka nämnder och bolag.

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

I detta avsnitt görs en bedömning om verksamhetens utveckling ligger i linje med god ekonomisk hushållning. Bedömningen sker ur såväl ett finansiellt som ett verksamhetsperspektiv utifrån de riktlinjer som kommunfullmäktige har antagit.

I enlighet med kommunallagen har kommunfullmäktige antagit riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Riktlinjerna anger ett långsiktigt och strategiskt perspektiv på verksamhet och ekonomi som sträcker sig längre än budgetperspektivet på ett eller tre år. God ekonomisk hushållning har både ett finansiellt och ett verksamhetsperspektiv. Principen för det finansiella perspektivet är att varje generation själv ska bära kostnaderna för den service som den konsumerar. Detta innebär att ingen generation ska behöva betala för det som en tidigare generation har förbrukat. Principen för verksamhetsperspektivet innebär att kommunen ska bedriva sin verksamhet på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt. I årsredovisningen utvärderas om kommunens och kommunkoncernens utveckling ligger i linje med god ekonomisk hushållning. Bedömningen innefattar också eventuella behov av justering av målvärden i kommande budgetar för att de långsiktiga målen i riktlinjen ska kunna upprätthållas.

Utfallsvärden för såväl 2023 som utifrån ett tioårigt snitt överstiger de målvärden som kommunfullmäktige beslutat om. God ekonomisk hushållning bedöms därmed föreligga ur ett finansiellt perspektiv.

De mål som fullmäktige formulerar i sitt årliga budgetbeslut utgör också verksamhetsmål för god ekonomisk hushållning enligt stadens riktlinje för god ekonomisk hushållning. I årsredovisningen görs en samlad analys av dessa utifrån de målvärden som satts. Då kommunfullmäktige inte pekat ut några särskilda mål för god ekonomisk hushållning får samtliga 27 mål i budget anses vara verksamhetsmål för detta perspektiv. Merparten av målen, 23 av 27, bedöms som möjliga att nå alternativt sannolika att nå. Dock kvarstår utmaningar inom framför allt miljöområdet och de mål som berör detta område.

Den sammantagna bedömningen både utifrån ett finansiellt perspektiv och ett verksamhetsperspektiv är att staden har haft en god ekonomisk hushållning utifrån de av kommunfullmäktige fastställda målvärdena för 2023.

Kommunfullmäktiges övergripande mål

Kommunfullmäktige har i budget 2023 beslutat om 27 mål som fördelats till huvudansvariga och ansvariga nämnder och bolag. Bedömningarna som gjorts av de 27 målen knyts i stor utsträckning till arbetet med, och uppföljningen av, närliggande mål i stadenövergripande program och planer. Ambitionen är att därigenom göra stadens styrning och uppföljning mer enhetlig och ändamålsenlig.

I budgeten anges att målen har en tidshorisont över hela mandatperioden om inget annat anges, och det är utifrån detta som de har bedömts. Bedömningarna utgår från tre nivåer: målet bedöms sannolikt att nå, målet bedöms möjligt att nå och målet bedöms ej sannolikt att nå. Nedan följer, i tabellform, en översikt över bedömningen av måluppfyllelsen för samtliga budgetmål.

Mål	Stadsledningskontorets bedömning
Andelen utbildad personal i förskolorna ska öka och vara mer jämnt fördelad över Göteborg.	Målet bedöms **sannolikt** att nå.
Alla förskolor ska hålla hög kvalitet och ge barn en trygg och stimulerande miljö.	Målet bedöms **sannolikt** att nå.
Fler elever ska nå gymnasiebehörighet i grundskolan och fler elever ska fullfölja gymnasieskolan med godkända betyg.	Målet bedöms **möjligt** att nå.
Livsvillkoren för Göteborgs invånare ska bli mer jämlika.	Målet bedöms **ej sannolikt** att nå.
Segregationen i Göteborg ska minska.	Målet bedöms **sannolikt** att nå.
Hemlösheten ska upphöra till 2028.	Målet bedöms **möjligt** att nå.
Äldres självbestämmande ska stärkas och hälsoskillnaderna utjämnas.	Målet bedöms **möjligt** att nå.
Livsvillkoren för personer med funktionsnedsättning ska förbättras.	Målet bedöms **möjligt** att nå.
Göteborg ska vara en tillgänglig stad för alla oavsett funktionalitet.	Målet bedöms **möjligt** att nå.
Göteborg ska vara en jämlik och jämställd stad där alla bemöts likvärdigt, får sina mänskliga rättigheter tillgodosedda och ges likvärdiga möjligheter oberoende av kön.	Målet bedöms **ej sannolikt** att nå.
Göteborg ska vara en säker och trygg stad.	Målet bedöms **möjligt** att nå.
Deltagandet i idrotts- och föreningslivet ska öka bland de grupper som vanligtvis inte är aktiva.	Målet bedöms **sannolikt** att nå.
Göteborgs klimatavtryck ska kraftigt minska för att vara nära noll senast 2030 i linje med Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram.	Målet bedöms **ej sannolikt** att nå.
Göteborgs biologiska mångfald ska öka.	Målet bedöms **ej sannolikt** att nå.
Alla göteborgare ska ha en hälsosam livsmiljö.	Målet bedöms **ej sannolikt** att nå.
Framkomligheten ska vara god och andelen göteborgare som använder hållbara trafikslag ska öka, samtidigt som biltrafiken ska minska, i linje med Göteborgs Stads trafikstrategi.	Målet bedöms **möjligt** att nå.
Buller, luftföroreningar, partiklar och utsläpp av växthusgaser från trafiken ska minska.	Målet bedöms **ej sannolikt** att nå.
Göteborgs offentliga rum ska vara vackra, välskötta, trygga och tillgängliga samt gynna den biologiska mångfalden.	Målet bedöms **möjligt** att nå.
Göteborg ska bli en mer blandad stad, bostadsbristen byggas bort och behovet av lokaler för kommunal service tillgodoses.	Målet bedöms **möjligt** att nå.
Alla göteborgare ska ha god tillgång till kultur oavsett i vilken stadsdel de bor.	Målet bedöms **sannolikt** att nå.
Företagsklimatet ska förbättras.	Målet bedöms **sannolikt** att nå.
Kompetensförsörjningen ska säkras och sysselsättningen för grupper långt från arbetsmarknaden öka.	Målet bedöms **möjligt** att nå.
Vuxenutbildningen ska i högre grad drivas i egen regi och av folkbildningens aktörer	Målet bedöms **sannolikt** att nå.
Arbetsmiljön och arbetsvillkoren för Göteborgs Stads anställda ska förbättras.	Målet bedöms **möjligt** att nå.
Sjukskrivningarna till följd av arbetsrelaterad ohälsa ska minska.	Målet bedöms **sannolikt** att nå.
Göteborgs Stads inköp- och upphandlingsprocesser ska bli mer effektiva och bidra till att nå samtliga hållbarhetsmål.	Målet bedöms **sannolikt** att nå.
Göteborgs Stad ska styras transparent och resurseffektivt.	Målet bedöms **sannolikt** att nå.

Finansiella mål för staden

Uttolkningen av god ekonomisk hushållning i staden sker utifrån fyra inriktningar med långsiktiga målvärden. Förutom en inriktning för årlig lägstanivå på kommunkoncernens samlade soliditet avser inriktningarna kommunen.
Dessa är satta som tioåriga genomsnittsnivåer på resultat, egenfinansieringsgrad av investeringar och balans i exploateringsverksamheten.
De långsiktiga inriktningarna beaktas i utarbetandet av stadens budget, där årliga målvärden anges. Det tioåriga perspektivet tillåter samtidigt att målvärden enskilda år sätts på en högre eller lägre nivå än vad som anges i riktlinjen om det är motiverat utifrån exempelvis konjunkturläge.
I tabellerna nedan framgår årets utfall i förhållande till de målvärden som sattes i budgeten för 2023. Den övre tabellen innehåller utfall och målvärde för det enskilda året 2023. I den nedre tabellen anges utfall och målvärde för det tioåriga genomsnittsvärdet. Utfallsvärden för såväl 2023 som utifrån ett tioårigt snitt överstiger de målvärden som kommunfullmäktige beslutat om. God ekonomisk hushållning bedöms därmed föreligga ur ett finansiellt perspektiv.

Målvärden enligt budgetförslaget för god ekonomisk hushållning

Inriktningar	Målvärde 2023	Utfall 2023
Soliditeten för kommunkoncernen bör uppgå till 15 procent inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsåtagandet	15 %	27 %
Resultatets andel av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning	−0,8 %	1,5 %
Egenfinansieringsgraden av investeringarna	32 %	103 %
Exploateringsverksamheten ska över en rullande tioårsperiod vara i balans	112 %	113 %

Budgetförslagets utfall på de långsiktiga inriktningarna för god ekonomisk hushållning

Inriktningar	Målvärde 2023 rullande tioårsvärde	Utfall 2023 rullande tioårsvärde
Soliditeten för kommunkoncernen bör uppgå till 15 procent inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsåtagandet	15 %	27 %
Resultatet bör över en rullande tioårsperiod uppgå till minst 2 procent av skatter, generella statsbidrag och utjämning	4,3 %	4,7 %
Egenfinansieringsgraden av investeringar bör över en rullande tioårsperiod uppgå till minst 50 procent	100 %	109 %
Exploateringsverksamheten ska över en rullande tioårsperiod vara i balans	112 %	113 %

Finansiell analys av den kommunala koncernen

I detta avsnitt görs en finansiell analys av den kommunala koncernen, det vill säga kommunen tillsammans med de kommunala koncernföretagen.

Utfall 2023 i förhållande till budget

Årets resultat i mnkr	Bokslut	Budget*	Prognos augusti	Bokslut fg år
Kommunen	1 070	−315	910	2 554
Bolagen	−93	859	279	1 230
Koncernjusteringar**	−346	−315	−354	−131
Koncernen totalt	**631**	**229**	**835**	**3 653**

* Kommunfullmäktige tar inget budgetbeslut för bolagen eller för koncernen som helhet. Den budget för Koncernen som anges i denna tabell är en summering av kommunfullmäktiges beslutade budget för kommunen och bolagens egna beslutade budgetar. Budgeterad koncernjustering avser kommunens budgeterade utdelning från Stadshus AB.

** Inkluderar kommunalförbunden

Koncernens resultat på 631 mnkr innebär en positiv avvikelse mot den samlade budgeten för kommunen och bolagen med cirka 400 mnkr. Bolagen redovisar en negativ avvikelse mot budget på 952 mnkr, medan kommunen redovisar en positiv avvikelse mot budget på 1 385 mnkr. I kommunens resultat ingår utdelning från Stadshus AB om 315 mnkr som elimineras ur koncernens resultat. För kommunen är den positiva avvikelsen i första hand en konsekvens av att intäkterna från skatter och generella statsbidrag blev 1 400 mnkr högre än vad som budgeterats. Den negativa avvikelsen inom bolagskoncernen har flera orsaker, men är i första hand en konsekvens av nedskrivningar inom fastighetsbeståndet om drygt 500 mnkr.

I förhållande till den prognos som lämnades i delårsbokslutet per augusti har resultatet försämrats med cirka 200 mnkr. En stor anledning till resultatförsämringen i förhållandet till bedömningen i augusti är kommunfullmäktiges beslut att pausa genomförandet av den befintliga detaljplanen för Skeppsbron. Beslutet medförde att det uppstod kostnader för nedskrivningar om cirka 200 mnkr inom bolagssektorn och drygt 100 mnkr inom kommunen. Inom kommunen kompenseras dock kostnadsökningarna av att skatteintäkterna blev högre än vad som bedömdes i delårsrapporten.

Årets resultat och resultatutveckling

Årets resultat för koncernen är det svagaste resultatet sedan 2014. I förhållande till år 2022 innebär resultatet en försvagning med cirka 3 mdkr. Resultatet är framför allt en effekt av det försämrade omvärldsförutsättningarna. För kommunen har inflationen fått stort genomslag på kostnadsutvecklingen. Inte minst pensionskostnaderna har ökat kraftigt i förhållande till tidigare år. För bolagskoncernen har utvecklingen av samhällsekonomin gett avtryck på flera olika sätt. Framtidskoncernen och lokalkoncernen har påverkats negativt av det högre ränteläget. För Liseberg har den lägre aktiviteten i ekonomin spillt över i ett minskat besöksantal och Renovakoncernen har påverkats negativt bland annat av lägre elpriser.

Även realisationsvinsterna, för både kommun och bolag, har minskat kraftigt i förhållande till närmast föregående år. De totala realisationsvinsterna uppgår 2023 till 0,5 mdkr. Det kan jämföras med år 2022 då de uppgick till 1,4 mdkr och år 2021 då de uppgick till 3,0 mdkr.

Resultat koncern

Investeringar och finansiering

Nämnderna och bolagen genomför årligen stora investeringar, bland annat som följd av befolkningsutvecklingen. Ett annat skäl är att åldrande anläggningar är i behov av upprustning. Över tid kommer det sannolikt ske en fortsatt omfattande stadsutveckling och utbyggnad av verksamheten. På sikt ökar även behovet av klimatomställningsinvesteringar.

Bruttoinvesteringarna ökade 11 procent år 2023 jämfört med föregående år, och uppgick till drygt 13 mdkr. Totalt sett var dock investeringsvolymen hela 23 procent, eller drygt 3 mdkr, lägre än budgeterat. Stadens ambitioner och behov av stadsutveckling, som visar sig i de budgeterade nivåerna, har under året varit svårt att helt genomföra. Den huvudsakliga orsaken till detta var att projekt av olika skäl har behövts skjutas fram i tid, exempelvis påverkas tidplanerna av överklaganden och överprövningar.

Investeringar brutto

Koncernens låneskuld uppgår i bokslutet till 58 mdkr. Under 2023 ökade låneskulden med cirka 6,3 mdkr, vilket är den högsta årliga skuldökningen under den senaste tioårsperioden. Att skulden ökade mer än tidigare år beror delvis på en ökad investeringsvolym, men framför allt på lägre resultat i koncernen än tidigare. Det medförde att en större andel av investeringarna krävde lånefinansiering.

Bolagens låneskuld uppgick vid årsskiftet till 47,0 mdkr, varav 24,5 mdkr kan hänföras till Framtidenkoncernen. Kommunens nettolåneskuld uppgick till 10,6 mdkr. Sett över den senaste tioårsperioden har koncernens låneskuld ökat med cirka 20 mdkr. Utvecklingen beror i huvudsak på det växande investeringbehovet som beskrivits ovan.

Låneskuld koncernen

Soliditet

Det samlade bokförda värdet på koncernens tillgångar ökade med 7,6 mdkr och uppgick i bokslutet till 137 mdkr. Det relativt svaga resultatet gör att koncernens egna kapital inte utvecklades i samma takt som tillgångarna. Soliditeten, som visar hur stor del av tillgångarna som finansieras med eget kapital, minskar därmed något och uppgår i bokslutet till 34 procent. Även soliditeten enligt fullfonderingsmodellen, som inkluderar samtliga pensionsförpliktelser, minskade något och uppgår i bokslutet till 27 procent.

Enligt kommunens finansiella riktlinjer ska koncernens soliditet, inklusive ansvarsförbindelsen, uppgå till minst 15 procent. Trots att soliditeten sjönk under året så är nivån fortsatt över det långsiktiga målvärdet.

Soliditet

Resultaträkningen uppdelad på nämnder, kommunalförbund och bolag

Belopp i mnkr	Nämnder	Kommunal-förbund	Bolag	Eliminering koncernen	Kommunala koncernen
Verksamhetens intäkter	11 637	610	22 979	−5 005	30 221
Verksamhetens kostnader	−47 601	−565	−18 004	4 440	−61 730
Avskrivningar	−2 327	−27	−4 222	503	−6 073
Verksamhetens nettokostnader	**−38 291**	**18**	**753**	**−62**	**−37 582**
Skatteintäkter	34 996	0	0	0	34 996
Generella statsbidrag och utjämning	4 528	0	0	0	4 528
Verksamhetens resultat	**1 233**	**18**	**753**	**−62**	**1 942**
Finansiella intäkter	1 561	5	82	−1 515	133
Finansiella kostnader	−1 724	−31	−928	1 239	−1 444
Resultat efter finansiella poster	**1 070**	**−8**	**−93**	**−338**	**631**
Extraordinära poster	0	0	0	0	0
Årets resultat	**1 070**	**−8**	**−93**	**−338**	**631**

Balansräkning uppdelad på nämnder, kommunalförbund och bolag

Belopp i mnkr	Nämnder	Kommunal-förbund	Bolag	Eliminering koncernen	Kommunala koncernen
Anläggningstillgångar	104 104	403	76 528	−58 647	122 388
Bidrag till infrastruktur	24	0	0	0	24
Omsättningstillgångar	9 489	240	8 154	−3 334	14 549
Summa tillgångar	**113 617**	**643**	**84 682**	**−61 981**	**136 961**
Eget kapital	36 131	70	24 749	−14 007	46 943
Avsättningar	5 781	459	6 220	−61	12 399
Långfristiga skulder	50 131	0	39 973	−38 929	51 175
Kortfristiga skulder	21 574	114	13 740	−8 984	26 444
Summa skulder och eget kapital	**113 617**	**643**	**84 682**	**−61 981**	**136 961**

Finansiell analys av kommunen

I detta avsnitt görs en finansiell analys av kommunen exklusive de kommunala koncernföretagen.

Utfall i förhållande till budget

Belopp i mnkr	Bokslut	Budget	Prognos augusti	Bokslut fg år
Resultat nämnder	−199	−1	5	652
Resultat kommuncentrala poster	27	−1 229	−330	589
Resultat före jämförelsestörande poster	**−172**	**−1 230**	**−325**	**1 241**
Realisationsvinster	454	600	490	873
Utdelning	315	315	315	-
Exploateringsbidrag	473	-	430	440
Resultat	**1 070**	**−315**	**910**	**2 554**
Resultat enligt balanskrav	**616**	**−915**	**420**	**1 681**
Ianspråktagande av resultatutjämningsreserv	**-**	**915**	**-**	**-**

Årets resultat för kommunen på 1 070 mnkr innebär en positiv avvikelse mot det budgeterade resultatet med 1 385 mnkr. Den positiva avvikelsen innebär att den budgeterade användningen av resultatutjämningsreserven inte behövdes. Överskottet i förhållande till budget förklaras framför allt av att intäkter från skatter och generella statsbidrag blev cirka 1 400 mnkr högre än budgeterat, vilket gjort att det uppstått ett stort överskott inom de kommuncentrala posterna. Osäkerheten kring skatteunderlagets utveckling har dock varit stor och bedömningarna från SKR har varierat mellan de olika prognoserna som lämnats under året. Den bedömning som ligger till grund för de redovisade skatteintäkterna i bokslutet publicerades av SKR i december och innebar en kraftig upprevidering i förhållande till de föregående prognoserna. Det gör att resultatet i bokslutet förbättrades i förhållande till den prognos över kommunens resultat som lämnades i delårsbokslutet per augusti.

Nämnderna budgeterade samlat för ett resultat på −1 mnkr, men redovisade slutligen ett resultat på −199 mnkr. Resultatet varierar dock stort mellan nämnderna. Samtidigt som flera nämnder redovisar stora underskott så finns det ett antal nämnder som redovisar relativt stora positiva avvikelser. I förhållande till den prognos som lämnades i delårsrapporten per augusti försämrades nämndernas resultat med drygt 200 mnkr. Den negativa utvecklingen i förhållande till delårsrapporten beror i huvudsak på förgäveskostnader som uppstod för exploateringsnämnden i slutet av året efter beslut om avveckling av projekt Skeppsbron. Därutöver tvingades stadsmiljönämnden återbetala kommunbidrag om 92 mnkr efter en dom i förvaltningsrätten i november. I driftredovisningen redogörs för samtliga nämnders utfall i förhållande till budget.

Utöver avvikelserna för nämnderna och för de kommuncentrala posterna påverkas resultatet också av ett antal jämförelsestörande poster. Realisationsvinsterna uppgick till 450 mnkr vilket var 150 mnkr lägre än budget. Utdelningen från Stadshus AB uppgår till 315 mnkr i enlighet med budget. Därutöver uppgår intäkter från exploateringsbidrag till 473 mnkr. Utfallet för de jämförelsestörande posterna är i linje med bedömningen i delårsrapporten.

Årets resultat och resultatutveckling

För att analysera det underliggande driftresultatet i ett längre perspektiv används ett resultat där jämförelsestörande poster exkluderas, ett så kallat strukturellt resultat. Årets strukturella resultat uppgick till minus 172 mnkr och innebär en kraftig försvagning i förhållande till de senaste årens stora överskott. Utvecklingen förklaras i huvudsak av att den höga inflationstakten snabbt har kastat om förutsättningarna och skapat en ansträngd ekonomisk situation för hela kommunsektorn. Förutom att priser och löner stigit och därigenom påverkat verksamheternas kostnader så har hela sektorn också påverkats av kraftigt ökade pensionskostnader.

Strukturellt resultat

Diagrammet nedan visar skillnaden mellan skatteintäkternas utveckling inklusive generella statsbidrag och utjämning och utvecklingen av verksamhetens nettokostnader exklusive jämförelsestörande poster för de senaste tio åren. I förhållande till 2022 så ökade intäkterna med 5,4 procent under 2023, att jämföra med den genomsnittliga ökningen under den senaste tioårsperioden på 4,7 procent. Samtidigt som intäktsutvecklingen därmed, ur ett historiskt perspektiv, var relativt god så steg nettokostnaderna i en betydligt högre takt än tidigare. Sammantaget ökade nettokostnaderna med 9,5 procent år 2023, att jämföra med den genomsnittliga ökningen under de senaste tio åren på 5,0 procent. De kraftiga kostnadsökningarna gör att staden, under 2023, redovisar ett strukturellt underskott.

Utveckling av skatteintäkter och nettokostnader

Jämförelsestörande poster

Bland de poster som redovisas utanför det strukturella resultatet har framför allt realisationsvinsterna haft en betydande påverkan på stadens resultat under den senaste tioårsperioden. Dessa består dels av försäljningar av anläggningstillgångar, men utgörs framför allt av realisationsvinster från exploateringsverksamheten. Eftersom omfattningen på exploateringsverksamheten har ökat under de senaste åren har också realisationsvinsterna ökat. Sedan 2015 har de årliga realisationsvinsterna varierat mellan 500 mnkr upp till som mest 1 500 mnkr år 2021. År 2023 uppgick de till 454 mnkr vilket är det lägsta utfallet sedan 2016.

Realisationsvinster

Resultat i förhållande till skatteintäkter och generella statsbidrag

Göteborgs Stads långsiktiga resultatmål innebär att ett resultat om minst 2 procent av skatter generella statsbidrag och utjämning ska uppnås över en rullande tioårsperiod. Det tvåprocentiga resultatmålet syftar i första hand till att skapa ett utrymme för en rimlig självfinansiering av årets investeringar. Om inte målet uppnås ökar behovet av extern finansiering.

Stadens mål innebär att tvåprocentsmålet ska uppnås exkluderat intäkter från exploateringsbidrag. För året uppgick resultatet, exklusive exploateringsbidrag, till knappt 600 mnkr vilket i förhållande till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning innebär ett resultat på 1,5 procent. Årets resultat är därmed svagare än det långsiktiga resultatmålet för staden. Samtidigt var resultatet betydligt starkare än vad som budgeterades och över en rullande tioårsperiod ligger det genomsnittliga resultatet över målet.

Resultatets andel av skatteintäkter och generella statsbidrag

Årets intäkter och kostnader

Totalt uppgick årets intäkter till 52,7 mdkr för kommunen. Skatteintäkterna tillsammans med generella statsbidrag och utjämning utgjorde 75 procent av de totala intäkterna. Tillsammans uppgick dessa intäkter till 39,5 mdkr, vilket innebär en ökning med 2,0 mdkr jämfört med 2022. Övriga intäkter av betydelse för kommunen är framför allt taxor och avgifter samt bidrag som tillsammans stod för drygt 12 procent av kommunens intäkter. Bidragen utgörs i huvudsak av riktade bidrag från staten som syftar till att finansiera ett specifikt ändamål eller uppdrag.

Intäkter

De totala kostnaderna för året uppgick till 51,7 mdkr, vilket innebär en ökning med 5,7 mdkr jämfört med 2022. Personalkostnaderna uppgick till 26,7 mdkr och utgjorde cirka 52 procent av de totala kostnaderna. Jämfört med 2022 ökade personalkostnaderna med drygt 2,3 mdkr eller 9,6 procent. Ökningen är delvis en effekt av fler anställda och av årets löneökningar, men beror framför allt på att pensionskostnaderna steg kraftigt.

Entreprenader och köp av verksamhet utgör den andra stora kostnadsposten. Totalt uppgick dessa kostnader till 13,0 mdkr 2023 vilket utgör 25 procent av de totala kostnaderna. Jämfört med 2022 har dessa kostnader ökat med cirka 9 procent.

De finansiella kostnaderna har, mot bakgrund av det högre ränteläget, också stigit kraftigt under 2023. Sammantaget ökade de finansiella kostnaderna från 0,6 mdkr 2022 till 1,7 mdkr år 2023. Eftersom låneskulden för hela koncernen hanteras samlat i koncernbanken kan en del av de finansiella kostnaderna kopplas till bolagen och motsvaras i detta fall av högre finansiella intäkter för den vidareutlåning som sker till bolagen.

Avskrivningarna ökade med drygt 100 mnkr jämfört med 2022 och uppgick till cirka 2,3 mdkr. Att avskrivningarna ökar är en långsiktig konsekvens av de växande investeringsvolymerna. Avskrivningar och andra investeringsrelaterade driftskostnader kommer fortsätta öka under kommande år då staden fortsatt befinner sig i en fas med omfattande investeringsbehov.

Kostnader

Investering och finansiering

Nämndernas investeringsutgifter uppgick under år 2023 till 5,1 mdkr. Statliga investeringsbidrag och övriga investeringsinkomster uppgick under året till knappt 0,5 mdkr. Det ger ett investeringsnetto på cirka 4,6 mdkr, där investeringar i lokaler för kommunens verksamheter samt infrastruktur uppgår till 66 procent av kommunens totala nettoinvesteringsutgifter. Nämndernas budgeterade nettoutrymme för 2023 uppgick till cirka 6,3 mdkr. Den budgeterade investeringstakten har därmed inte genomförts som planerat. Avvikelserna förklaras främst av förskjutningar i planering och genomförande. En allt större

andel av investeringarna utgörs av komplexa och omfattande projekt med större risk för avvikelser, vilket får en ökad påverkan på de samlade investeringsvolymerna. Personell resursbrist är ytterligare en faktor som påverkar nettoutfallet, liksom avbrutna projekt.

Investeringar

I diagrammet nedan redovisas utvecklingen av kommunens nettolåneskuld under de senaste tio åren. Över hela tioårsperioden har nettolåneskulden gått från cirka 2,5 mdkr till 10,6 mdkr. Under 2023 ökade nettolåneskulden med cirka 1,3 mdkr. Utvecklingen av nettolåneskulden är i huvudsak en konsekvens av i hur hög grad staden klarar av att egenfinansiera investeringarna. Nettolåneskuldens ökning över tid kan därmed till stor del förklaras av investeringsvolymernas relativt kraftiga ökning under motsvarande period. Trots att resultatnivåerna under många år har varit höga, har investeringarna inte fullt ut kunnat finansierats med egna medel. Skuldökningen under 2023 var lägre än budgeterat till följd av att kommunens resultat överträffade förväntningarna samtidigt som investeringsvolymerna inte genomfördes i den takt som budgeterades.

Utveckling av nettolåneskuld

Ett sätt att analysera nettolåneskulden är att sätta den i relation till skatter, generella statsbidrag och utjämning. I Göteborg har nettolåneskuldens andel av skatter generella statsbidrag och utjämning på tio år ökat från runt 10 procent år 2014 till 27 procent år 2023. Att nettolåneskuldens andel växer i relation till intäkterna innebär att de finansiella kostnaderna långsiktigt kommer ta en större andel av skatter och statsbidrag i anspråk och att den finansiella risken ökar.

Nettolåneskuldens andel av skatter, generella statsbidrag och utjämning

Exploateringsverksamhet

I grafen nedan redovisas exploateringsinvesteringarnas utveckling under den senaste tioårsperioden avseende åtgärder knutna till kvartersmarksutveckling och utbyggnad av allmän plats. Utbyggnad av den allmänna VA-anläggningen och kopplade anslutningsavgifter är exkluderad i den redovisade volymutvecklingen då dessa hanteras inom ramen för avgiftskollektivets samlade ekonomiska utveckling.

Kommunens samlade exploateringsinkomster uppgår till cirka 1,1 mdkr och exploateringsutgifterna uppgår till motsvarande nivåer med ett nettoutfall för året på cirka –5 mnkr. Utfallen för året är betydligt lägre än vad som prognostiserats och budgeterats och intäkterna avviker mer från budget än utgifterna. Det innebär ett sämre exploateringsnetto med cirka 120 mnkr i förhållande till budget.

Utbyggnadstakten ligger dock fortsatt i paritet med de senaste årens utgiftsnivåer och pekar i någon mån på den årliga genomförandekapaciteten staden har. Antal pågående projekt, komplexiteten och den direkta kopplingen till konjunktur- och marknadsutvecklingen innebär dock fortsatt att volymerna innehåller betydande avvikelser. Det gäller så väl förskjutningar, omfattning och kostnadsutveckling i de enskilda projekten i förhållande till planeringen som för den samlade budgeten för exploateringsportföljen.

Med anledning av årets mer eller mindre balanserade exploateringsnetto bibehålls den långsiktiga självfinansieringsgraden för den rullande tioårsperioden och ligger kvar på drygt 113 procent. Det upparbetade överskottet och självfinansieringsnivån ska dock ses i ljuset av nuvarande konjunkturläge med fortsatt ökad kostnadsutveckling men med en kraftig inbromsning både vad det gäller efterfrågan på bostäder och verksamhetslokaler och betalningsviljan för byggrätter och mark. Därmed finns betydande risker kopplat till exploateringsverksamhetens finansiella utveckling kommande år beroende på hur återhämtningen på marknaden ser ut och förutsättningarna att kunna bygga ut staden i takt med den fortsatta befolkningstillväxten.

Exploateringsinvesteringar 2014–2023

Eget kapital och resultatutjämningsreserv

Kommunens egna kapital förstärktes i och med årets resultat på 1,1 mdkr och uppgår i bokslutet till 36,1 mdkr. Av det egna kapitalet utgörs 5,8 mdkr av den så kallade resultatutjämningsreserven. Reserven har byggts upp av tidigare överskott och får enligt lagstiftningen användas för att utjämna intäkterna över en konjunkturcykel.

Eget kapital och resultatutjämningsreserv

Det samlade bokförda värdet på kommunens tillgångar ökade med 10,2 mdkr och uppgick i bokslutet till 113,6 mdkr. Att tillgångarna ökar över tid är dels en konsekvens av stadens investeringsvolymer, men beror också på att låneskulden för hela koncernen hanteras samlat i kommunens koncernbank. Kommunens balansomslutning påverkas därmed även av bolagens låneutveckling där de lån som vidareutlånas till bolagen både utgör en skuld och en fordran (finansiell anläggningstillgång).

Soliditeten visar hur stor del av tillgångarna som finansieras med eget kapital. Kommunens soliditet uppgår i bokslutet till 31,8 procent vilket innebär en minskning i förhållande till 2022 då soliditeten uppgick till 33,9 procent. Koncernbanken gör dock att kommunens soliditet i stor utsträckning påverkas av bolagens skuldutveckling. Kommunens soliditetmått blir därför missvisande. För den kommunala koncernen, där interna mellanhavanden elimineras, blir soliditetsmåttet mer relevant.

Slutsatser avseende resultat och ekonomisk ställning

Inflationens effekter på pensionskostnader, räntekostnader och övriga kostnader har gjort att Göteborgs Stad, i likhet med kommunsektorn i stort, har haft en ansträngd ekonomisk situation att hantera under 2023. Resultatet är betydligt lägre än de senaste åren och exkluderat jämförelsestörande intäkter från realisationsvinster, utdelning och exploateringsbidrag redovisar staden för första gången på länge ett strukturellt underskott. En ekonomisk ljuspunkt har varit den relativt starka utvecklingen av skatteintäkterna som gör att resultatet, trots allt, avviker positivt i förhållande till det budgeterade resultatet och att ytterligare medel kunnat tillföras resultatutjämningsreserven.

Stadens bolag har, precis som kommunen, haft stora ekonomiska utmaningar att hantera under 2023. Bland annat har Framtidenkoncernen och lokalklustret påverkats av det höjda ränteläget, och för Liseberg har antalet besökare minskat bland annat som en följd av dåligt sommarväder och den försämrade konjunkturen.

De lägre resultatnivåerna för kommun och bolag har gjort att investeringarna i större utsträckning än tidigare har krävt lånefinansiering. Låneskulden har ökat mer än tidigare och soliditeten har sjunkit något. Sammantaget har koncernens ekonomiska ställning därmed försvagats något under 2023. Samtidigt kan konstateras att koncernens långsiktiga ekonomiska ställning fortsatt är god. Sett över en tioårsperiod har resultatnivåerna legat på nivåer som gjort att soliditeten kunnat stärkas och trots att soliditeten försvagats något under 2023 ligger den över det målvärde som kommunfullmäktigas fastställt.

Balanskravsresultat

Balanskravet innebär att kommuner och regioner inte får besluta om en budget där kostnaderna överstiger intäkterna. Om resultatet vid årets slut ändå blir negativt måste det återställas med överskott inom tre år. En så kallad balanskravsutredning genomförs varje år för att fastställa om balanskravet är uppfyllt.

Balanskravsutredning

Belopp i mnkr	2023
Årets resultat enligt resultaträkningen	1070
– Samtliga realisationsvinster	–454
+ Realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	-
+ Realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	-
–/+ Orealiserade vinster och förluster i värdepapper	-
+/– Återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper	-
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	**616**
– Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	–221
+ Användning av medel från resultatutjämningsreserv	-
Balanskravsresultat	**395**

Göteborgs Stad uppfyller det lagstadgade balanskravet 2023 med ett resultat exklusive realisationsvinster på 616 mnkr. I syfte att kunna utjämna intäkterna över en konjunktursvängning och skapa större stabilitet för verksamheterna kan avsättning till en resultatutjämningsreserv göras. Kommunens riktlinjer medger en avsättning för den del av årets resultat, exklusive realisationsvinster, som överstiger en procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning. För 2023 innebär det att 221 mnkr kan avsättas.

Det ingående värdet av resultatutjämningsreserven var 5 623 mnkr. Det sammanlagda beloppet för hur stor resultatutjämningsreserven får uppgå till är 15 procent av summan av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning. År 2023 motsvarar det 5 929 mnkr. I enlighet med detta avsätts för året 221 mnkr. Efter avsättning uppgår resultatutjämningsreserven till 5 844 mnkr.

Väsentliga personalförhållanden

Det här avsnittet innehåller väsentliga personalförhållanden i den kommunala koncernen och kommunen. Det innebär uppgifter om antalet anställda, ålder, könsfördelning och utvecklingen av antalet arbetade timmar. I avsnittet redovisas även de anställdas sjukfrånvaro och förhållanden kring personal- och kompetensförsörjning, ledarskap och lönebildning.

Personalomsättningen har minskat, men möjligheterna att försörja staden med rätt kompetens är fortsatt den största utmaningen. Den pressade ekonomiska situationen påverkar flera nämnder och styrelser och kan få konsekvenser för kompetensförsörjningen framöver. Coronapandemins effekter på sjukfrånvaron bedöms nu vara över och sjukfrånvaron är nästan tillbaka på samma nivå som före pandemin.

Arbetad tid

Personalvolymen är ett mått på den sammanlagda arbetade tiden under ett år och uttrycks som antal årsarbetare. I koncernen uppgick antal årsarbetare i december 2023 till 50 500, vilket är en ökning med 2,5 procent jämfört med förra året. Personalvolymen har fortsatt öka sedan 2022, men ökningstakten har under senare delen av 2023 minskat som en anpassning till den ekonomiska situationen.

I kommunen uppgick antal årsarbetare till 42 800, vilket är en ökning med 1,9 procent jämfört med förra året. Till största del har ökningen skett inom välfärdsområdet. Äldre samt vård- och omsorgsnämnden rapporterar att den arbetade tiden för administratörer har ökat jämfört med föregående år. Den största ökningen återfinns inom hemtjänsten följt av hälso- och sjukvården. Det pågår ett arbete inom hemtjänsten med att minska administrationen för omsorgspersonalen så att mer tid kan förläggas hemma hos brukarna. Arbetet har ännu inte fått önskad effekt. Nämnden för funktionsstöd förklarar delvis den ökade personalvolymen med ett utökat uppdrag inom BmSS. De fyra regionala socialnämnderna rapporterar om en medveten ökad personalvolym för att stärka kompetensen och minska antalet vakanser. Inom grund- och förskola har arbete under året pågått för att anpassa personalvolym efter budget. Arbetet har inte gett tillräcklig effekt under året.

I de kommunala bolagen har Liseberg rapporterat de största ökningarna, vilket beror på att verksamheten har utökats, bland annat med ett nytt hotell.

Antal årsarbetare

Antal anställda

Antalet anställda varierar under ett år och mäts därför alltid för en enskild månad, december. Det totala antalet anställda är en summering av tillsvidareanställda, tidsbegränsat anställda och timavlönade.

I koncernen var i december totalt 57 800 anställda. Av dessa var 48 600 anställda i kommunen och 9 200 inom bolag och räddningstjänst. Jämfört med förra året har antalet anställda i koncernen minskat med 5 200. Det beror på att

tidsbegränsat anställda och timavlönade har minskat, detta främst inom bolagen. Den största minskningen har Liseberg rapporterat.

Sett över en längre tidsperiod har andelen tillsvidareanställda i kommunen ökat under flera år och utgör 82 procent. Detta ligger väl i linje med stadens målsättning att erbjuda tillsvidareanställningar för att vara en attraktiv arbetsgivare. Över 96 procent av de tillsvidareanställda i kommunen, såväl kvinnor som män, har en heltidsanställning. Andelen tillsvidareanställda i kommunen med utländsk bakgrund har ökat från 37 till 38 procent.

Kompetensförsörjning

Koncernens personalomsättning uppgick 2023 till 9,7 procent, en minskning med 1,5 procentenheter. Personalomsättning mäts genom att det antal av rekryteringar eller avgångar som är lägst, ställs i relation till antalet anställda föregående år. Bilden speglar de flesta förvaltningar och bolag. Antal utannonserade tillsvidareanställda tjänster under året minskade i jämförelse med året innan, medan antal sökande per tjänst ökade. Trots minskande personalomsättning är den långsiktiga kompetensförsörjningen en fortsatt stor utmaning. Utmaningen består i såväl brist på arbetsföra personer på arbetsmarknaden som behov av att stärka och utveckla kompetensen hos stadens befintliga medarbetare.

Flera nämnder och styrelser rapporterar att det på arbetsmarknaden är hård konkurrens om yrkesgrupper såsom chefer, sjuksköterskor, rektorer, ingenjörer och tekniker. Andra svårrekryterade yrkesgrupper som rapporterats är chaufförer och spårvagnsförare.

Stadsbyggnadsnämnden rapporterar att personalomsättningen varit låg under 2023 vilket bedöms vara en konsekvens av marknadsläget och den lågkonjunktur som framför allt har haft en stor påverkan på byggbranschen. Nämnden bedömer att konjunkturläget på marknaden kan få en fortsatt gynnsam effekt som underlättar arbetet med att attrahera kompetens till offentlig sektor.

Personalomsättningen inom de regionala socialnämnderna minskade jämfört med föregående år. Nämnderna rapporterar om att det är fortsatt svårt att rekrytera och behålla erfarna socialsekreterare inom området barn och unga samt myndighetsutövning. En försvårande faktor är den desinformationskampanj som socialtjänsten blivit utsatt för.

Grundskolenämnden rapporterar särskilt att det saknas utbildad personal för att möta de framtida behoven av anpassad grundskola. Nämnden uppger att det kan innebära risk att grunduppdraget inte kan fullgöras för denna elevgrupp. Trots att förvaltningen stödjer medarbetare som fortbildar sig mot uppdrag inom skolformen och att antalet studerande ökar bedöms omfattningen inte tillräcklig för att kompetensförsörja verksamheten.

Liseberg har till skillnad från de flesta förvaltningar och bolag haft en ökning av personalomsättningen. En förklaring är Lisebergs nyöppnade hotell där flera yrken fortfarande har en god arbetsmarknad. Andra orsaker som anges är pandemin som ledde till att många medarbetare lämnade besöksnäringen. Därutöver har de nya lagreglerna om försörjningskrav gällande arbetstillstånd för medborgare från tredje land inneburit stora konsekvenser för bolaget, särskilt inom städ.

Göteborgs Stads program för attraktiv arbetsgivare är implementerat i stadens nämnder och styrelser och har avslutats under året. Inom ramen för programmet och Göteborgs Stads policy för arbetsmiljö, medarbetarskap och chefskap har arbete pågått i staden för att möta utmaningarna. Arbetet kommer att fortsätta och utvecklas med hjälp av nu beslutad plan för kompetensförsörjning.

Arbetsmiljö och hälsa

Flera nämnder och styrelser lyfter att en hållbar arbetsmiljö är en viktig del i att kompetensförsörja stadens verksamheter. En ansträngd arbetsmiljö minskar förmågan att attrahera och behålla nödvändig kompetens. Inom förvaltningarnas och bolagens arbetsmiljöarbete görs många insatser för att påverka personalomsättning och arbetsbelastning i en positiv riktning.

Sjukfrånvaron i koncernen uppgick 2023 till 7,9 procent, varav kvinnor stod för 8,9 procent och männen för 5,6 procent. Sjukfrånvaron totalt har minskat med 0,4 procentenheter jämfört med 2022. För kommunen var sjukfrånvaron 8,5 procent med en minskning på 0,3 procentenheter. Minskningen beror framför allt på att den korta sjukfrånvaron (dag 1–14) har gått ner. Den långa sjukfrånvaron (dag 15–) har ökat marginellt. Sjukfrånvaron börjar närma sig nivån före pandemin. Barnskötare, elevassistenter, fritidspedagoger, förskollärare, stödassistenter, undersköterskor och vårdbiträde är brukarnära yrken som har hög sjukfrånvaro, cirka 11–14 procent, men även i dessa yrkesgrupper sjunker frånvaron något. Flertalet förvaltningar uppger att en framgångsfaktor för att minska sjukfrånvaron är ett nära stöd och systematiskt arbete med rehabiliteringsinsatser, både förebyggande och efterhjälpande.

Sjukfrånvaro

Ett mått som kan påvisa samband med främjande insatser på arbetsplatsen är frisknärvaro. Frisknärvaromåttet visar hur stor andel av de månadsanställda som har max fyra sjukdagar under kalenderåret. Frisknärvaron har under de senaste fem åren varierat från som högst 40,7 procent 2019 för att sjunka till som lägst 30,6 procent under pandemin 2020. Under 2023 steg frisknärvaron återigen till 39,2 procent. På grund av rådande krisläge under pandemin var förutsättningarna för hälso- och arbetsmiljöarbete begränsade.

Den 1 oktober började förändringar i kollektivavtalet Allmänna bestämmelser att gälla avseende förläggning av arbetstid och dygnsvila. Förändringarna innebär att regler avseende arbetsförläggning skärps och kravet på 11 timmars dygnsvila som norm förtydligas. Verksamheter med bemanning dygnet runt samt verksamheter som tillämpar jour och beredskap behöver schemalägga personalen på annat sätt. De nämnder som främst är berörda är nämnden för funktionsstöd och äldre samt vård- och omsorgsnämnden.

Resultatet av årets medarbetarenkät visar att index för hållbart medarbetarengagemang (HME) har sjunkit från 79 till 78 jämfört med föregående år. HME är ett index som väger samman medarbetarnas upplevelse av ledarskap, motivation och styrning och varierar inte mycket mellan åren. Det är främst delindexet motivation som har minskat. Flera förvaltningar och bolag beskriver ett pågående arbete med utbildnings- och informationsinsatser kring kränkande särbehandling och trakasserier. Resultatet av enkäten visar också att andelen som upplever sig utsatt för kränkande särbehandling,

sexuella trakasserier eller diskriminering har minskat något jämfört med föregående år.

Andelen som har svarat att de har blivit utsatta för hot, våld eller hot om våld har minskat jämfört med föregående år. Dock är det flera verksamheter som lyfter fram riskerna för hot, våld och hot om våld. Socialnämnd Nordost har rapporterat om att risken för att utsättas för otillåten påverkan och hot kan vara en förklaring till att medarbetare har valt att sluta i förvaltningen samtidigt som det har varit svårare att nyrekrytera. Idrotts- och föreningsnämnden rapporterar om att medarbetare fortsatt upplever hot och våld från besökare i anläggningarna. Vidare rapporterar nämnden om en ökning av otillåten påverkan. Kulturnämnden lyfter återkommande incidenter kopplat till trygghet och säkerhet som påverkar de publika lokalerna negativt.

Implementering och arbetet med handlingsplanen mot otillåten påverkan och tystnadskultur kommer fortgå. Ett flertal nämnder och styrelser rapporterar om utvecklingsinsatser och utbildningar för att höja chefers och medarbetares motståndskraft mot otillåten påverkan, i linje med Göteborgs Stads handlingsplan för att motverka tystnadskultur.

Ledarskap

Arbetet med att utveckla chefers organisatoriska förutsättningar, det vill säga de strukturer, krav och resurser som omger cheferna i deras arbete, har fortsatt under året. Kommunfullmäktige har under 2023 fattat beslut om en handlingsplan för att motverka tystnadskulturer. Det innebär bland annat att samtliga förvaltningar och bolag ska arbeta med Chefoskopet, ett verktyg som ger en helhetsbild av chefers förutsättningar och ett stöd i att utveckla dessa.

Chefsenkätens index för Hållbart medarbetarengagemang, HME, ligger på 82, samma nivå som föregående år. Inflytande är det delindex inom HME som har lägst resultat, men också ett av de delindex som har den största ökningen. Indexet beskriver chefernas upplevelse av att hantera arbetsmängd samt möjlighet till återhämtning och hänger samman med chefers organisatoriska förutsättningar. Resultatet varierar mellan olika chefsnivåer, men ökningen ger en signal om att pågående arbeten i staden börjar ge resultat.

Utvecklingsarbetet i stadens ledarforum har under 2023 lett till att förvaltnings- och bolagschefer satt riktning för stadens gemensamma ledarskap, för att stärka nytänkande, mod och uthållighet. Vid årets Mötesplats Chef lanserades den kunskapsbas som används för att stärka förmågan hos stadens alla chefer att ta sig an de svåra samhällsutmaningarna.

Lön och villkor

Stadens inriktning är jämställda och konkurrenskraftiga löner för att kunna bemanna verksamheten med rätt kompetens på både kort och lång sikt. För stadens förvaltningar innebär det fortsatta behov av lönerelationsförändringar för att höja lönerna för yrkesgrupper inom vård och omsorg samt utbildning i relation till yrkesgrupper inom administrativ och teknisk sektor. Löneöversynen 2023 avseende förvaltningarna var uppdelad på flera utbetalningsmånader från maj till november utifrån centralt avtalsläge och lokala förutsättningar. Utfallet för förvaltningarna i löneöversynen 2023 blev i genomsnitt 3,44 procent. Vid analys efter genomförd löneöversyn framgår att löneskillnaderna mellan sektorerna i förvaltningarna kvarstår.

I stadens förvaltningar är kvinnors medellön nu 97,7 procent av männens. Skillnaden har under en tioårsperiod minskat med 5,7 procentenheter. Orsakerna till den positiva utvecklingen är förvaltningarnas prioriteringar i löneöversynen, marknadspåverkan på kvinnodominerade yrkesgrupper, statliga insatser för anställda inom skolan samt en större andel kvinnor i traditionellt mansdominerade yrkesgrupper med krav på högskoleutbildning. Medlingsinstitutet (MI) konstaterar att den svenska arbetsmarknaden till stor del är uppdelad så att kvinnor och män arbetar i olika yrken med olika löneläge, vilket överensstämmer med stadens kartläggning.

Stadens övergripande inriktning avseende lön och villkor omfattar även stadens bolag. Medan kommunen (förvaltningarna) som en arbetsgivare är medlem i SKR är varje bolag för sig, som enskild arbetsgivare och juridisk person, självständig medlem i den arbetsgivarorganisation som är relevant för respektive bolag. Göteborgs Stad har för närvarande 30 bolag som är arbetsgivare och de finns, utifrån bransch, organiserade inom fem olika arbetsgivarorganisationer (Sobona, Fastigo, Sveriges Hamnar, Visita och Svensk Scenkonst). Härigenom har bolagen bland annat olika centrala och lokala kollektivavtal, löneavtalskonstruktioner och innehåll, avtalslöptider samt fackliga parter. Utformningen skiljer sig åt inom de kommunala bolagen men också jämfört med kommunen.

Många av stadens bolag hade 2023 löneavtal som omfattades av avtalsrörelsen. De nya industriavtalen och märket som träffades under våren 2023 fick därmed stor betydelse för majoriteten av stadens bolag. Den samlade uppföljningen av bolagens utfall i löneöversynerna 2023 visar på en variation mellan 2,46–5,70 procent. Det relativt stora spannet och några av de högre utfallen förklaras dels med de skilda löneavtalen, dels med vissa särskilda satsningar kopplat till svårrekrytera och konkurrensutsatta grupper, exempelvis spårvagnsförare.

Det nya tjänstepensionsavtalet AKAP-KR började gälla från och med 1 januari 2023. Avtalet innebär en högre avsättning till tjänstepension för stadens medarbetare. Cirka 90 procent av stadens medarbetare omfattas av detta avtal. AKAP-KR är helt avgiftsbestämd vilket innebär mer förutsägbara pensionskostnaderna för staden, samtidigt som pensionsskulden inte byggs på.

Väsentliga personalförhållanden, Göteborgs Stad

	2022						2023					
	Kommunen			Koncernen			Kommunen			Koncernen		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Totalt antal anställda	37 739	11 784	49 523	44 454	18 483	62 937	36 992	11 577	48 569	40 919	16 857	57 776
Tillsvidareanställlda	30 246	9 044	39 290	32 439	12 950	45 389	30 687	9 335	40 022	33 044	13 327	46 371
Tidsbegränsat anställda	2 792	1 154	3 946	4 952	2 401	7 353	2 050	804	2 854	2 173	972	3 145
Timavlönade	4 701	1 586	6 287	7 063	3 132	10 195	4 255	1 438	5 693	5 702	2 558	8 260
Tillsvidareanställda chefer	1 526	495	2 021	1 781	925	2 706	1 581	495	2 076	1 848	893	2 741
Medelålder tillsvidareanställda	45,6	44,7	45,4	45,6	45,1	45,5	45,8	45,0	45,6	45,7	45,3	45,6
Sjukfrånvaro, totalt	9,5	6,5	8,8	9,3	6,1	8,3	9,2	6,2	8,5	8,9	5,6	7,9
Sjukfrånvaro, 1–14 dagar	3,8	3,4	3,7	3,7	3,2	3,6	3,2	2,8	3,1	3,2	2,6	3,0
Sjukfrånvaro, >14 dagar	5,7	3,2	5,1	5,5	2,9	4,8	6,0	3,3	5,4	5,7	2,9	4,9
Externa rekryteringar	10 176	3 484	13 660	12 012	5 211	17 223	8 745	3 049	11 794	9 647	4 194	13 841
till tillsvidareanställning	*3 957*	*1 250*	*5 207*	*4 283*	*1 738*	*6 021*	*3 287*	*1 202*	*4 489*	*3 688*	*1 698*	*5 386*
till tidsbegränsad anställning	*6 219*	*2 234*	*8 453*	*7 729*	*3 473*	*11 202*	*5 458*	*1 847*	*7 305*	*5 959*	*2 496*	*8 455*
Externa avgångar tillsvidareanställda	3 180	950	4 130	3 463	1 531	4 994	2 786	879	3 665	3 044	1 353	4 397
varav med pension	*617*	*152*	*769*	*642*	*237*	*880*	*454*	*101*	*555*	*478*	*155*	*633*
varav på egen begäran	*2 343*	*697*	*3 040*	*2 532*	*991*	*3 523*	*2 132*	*685*	*2 817*	*2 307*	*969*	*3 276*
Extern personal-omsättning, procent (%)	10,7	10,9	10,7	10,9	12,1	11,2	9,2	9,8	9,4	9,4	10,5	9,7

Väsentliga personalförhållanden, enbart förvaltningarna

	Kommunen 2021			Kommunen 2022		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Rörlighet mellan förvaltningar, procent	2,0	1,6	1,9	1,7	1,4	1,7
Sjukfrånvaro, procent						
Totalt	**9,5**	**6,5**	**8,8**	**9,2**	**6,2**	**8,5**
60 dagar och längre (andel)	50,8	39,2	48,8	55,6	45,0	53,8
29 år eller yngre	7,9	6,8	7,6	7,8	6,4	7,4
30–49 år	8,8	6,2	8,2	8,6	5,7	7,9
50 år eller äldre	10,8	6,9	10,0	10,5	6,7	9,6

Förväntad utveckling

I detta avsnitt redovisas kända förhållanden och faktorer som bedöms påverka Göteborgs Stad, både i närtid och längre fram, liksom vilka risker och osäkerhetsfaktorer det innebär.

Fortsatt stora ekonomiska utmaningar under 2024

I SKR:s senaste ekonomiska bedömning framgår att de ekonomiska utmaningar som kommunsektorn haft att hantera under 2023 sannolikt kommer förvärras ytterligare under 2024. Visserligen är inflationen på väg ned, men nedgången innebär inte sänkta priser utan en stabilisering av den nya höga prisnivån. Dessutom får det höjda prisbasbeloppet för 2024 stort genomslag på kommunernas pensionskostnader. För Göteborg förväntas de höjda prisbasbeloppet medföra att pensionskostnaderna ökar med 800 mnkr, vilket motsvarar drygt 20 procent, under nästa år. Sammantaget bedömer SKR att det så kallade prisindexet för kommunal verksamhet (PKV) kommer uppgå till 4,9 procent år 2024. Det innebär, trots den fallande inflationen, fortsatt relativt hög kostnadsutveckling för hela kommunsektorn.

Samtidigt som kostnadsutvecklingen bedöms ligga kvar på relativt hög nivå så räknar SKR med att en fortsatt avmattning på arbetsmarknaden kommer leda till en försvagning av skatteunderlagsutvecklingen. Sammantaget bedöms den underliggande skatteunderlagstillväxten uppgå till 2,9 procent under 2024. Det är en mycket svag utveckling sett i ett historiskt perspektiv och satt i relation till den förväntade kostnadsutvecklingen innebär det en kraftig real urholkning av skatteunderlaget.

I likhet med flera av Sveriges övriga kommuner använder Göteborgs Stad resultatutjämningsreserven för att balansera budgeten 2024. Det starka utgångsläget, som tidigare års överskott har gett, bidrar därmed till att kortsiktigt hantera de ekonomiska utmaningarna. En lägre resultatnivå i kombination med en fortsatt hög investeringstakt kommer dock innebära en belastning för likviditeten. Enligt budget förväntas kommunens låneskuld växa med drygt 2 mdkr under 2024.

År 2025 ser förutsättningarna, just nu, betydligt ljusare ut. SKR räknar då med att kostnaderna får en rekyl nedåt, främst till följd av att kostnaderna för tjänstepensioner faller. Dessutom räknar SKR med att en konjunkturåterhämtning kommer inledas år 2025 via en ökad efterfrågan på arbetskraft. Det kommer i sin tur medföra en starkare skatteunderlagstillväxt och därmed ökade skatteintäkter. Det finns dock flera faktorer i omvärlden som gör bedömningarna inför kommande år osäkra.

Bolagens ekonomiska förutsättningar

Inom Stadshuskoncernen förväntas resultatnivåerna bli lägre, åtminstone de närmast kommande åren jämfört med nivåer före pandemin. Det innebär lägre kassaflöden i koncernen. Utsikterna för koncernens löpande verksamhet ser något bättre ut 2024 men det finns fortsatt osäkerheter i bland annat energipriser, besökarantal, räntеutveckling och samhällsekonomins utveckling som både kan vara positiva och negativa för bolagen. Under 2024 ökar investeringarna i flera av de anläggningstunga verksamheterna Energi, Bostäder och Hamn. En betydande andel av dem är reinvesteringar, kapacitetsinvesteringar eller klimatomställningsinvesteringar. På lite längre sikt väntar också omfattande investeringar som har kommit olika långt i beslutsprocessen; i reningsverk, i arenor och i fortsatta investeringar i klimatomställning.

De demografiska utmaningarna

Vid årsskiftet hade Göteborgs befolkning ökat med 7775 personer jämfört med föregående år. Den snabba befolkningsökningen som tagit fart igen efter pandemin kan till stor del kopplas till en ökad inrikes inflyttning till staden och en minskad utflyttning.

Barnafödandet har fortsatt att minska. Under 2023 var antal födda såväl i Göteborg som i landet som helhet det lägsta antalet på två decennier. Det är ännu för tidigt att bedöma om det beror på ett tillfälligt uppskjutet barnafödande. Statistiska

centralbyrån har sedan 2010 årligen sänkt sina antaganden om den framtida fruktsamheten och osäkerheten är stor. På kort sikt påverkar utvecklingen förskolan och efter ytterligare några år även skolan. Ett minskat behov av barnomsorg får påverkan på lokalplaneringen. Långa planeringstider innebär svårigheter att vara i fas med det faktiska behovet, vilket kan leda till ett generellt överskott på förskole- och utbildningslokaler. På längre sikt riskerar låga födelsetal att leda till en skev befolkningsstruktur och färre i arbetskraften.

Befolkningen i de äldre åldersgrupperna växer betydligt snabbare än övriga åldersgrupper. Som helhet förväntas gruppen i åldrarna över 65 år att öka med närmare 20 procent de kommande 10 åren och med 50 procent fram till år 2050. Utvecklingen med ett minskat barnafödande och sänkta prognoser för invandringen kan på sikt ytterligare spä på utmaningen med den demografiska sammansättningen.

Den snabba befolkningstillväxten de senaste 20 åren beror framför allt på att det har fötts många barn och att invandringen varit hög. Med lägre invandring och mindre födelsekullar som kommer upp i de barnafödande åldrarna kan befolkningstillväxten bli lägre än den varit de senaste två decennierna. De kommande åren finns dessutom en osäkerhet runt både bostadsbyggandet och arbetsmarknaden som kan komma att påverka befolkningsutvecklingen.

Minskat bostadsbyggande

De senaste fem åren har i genomsnitt över 5 000 bostäder per år färdigställts. Inte sedan 1970-talet har det byggts bostäder i en sådan omfattning.

Inom byggbranschen, som är särskilt drabbat av räntehöjningarna, har byggandet minskat kraftigt till följd av de högre kostnaderna och den lägre efterfrågan.

Den försämrade byggkonjunkturen har lett till en kraftig inbromsning av antalet byggstarter av bostäder under 2023. Under året påbörjades 2 700 bostäder i nybyggnation. Det är en halvering jämfört med genomsnittet de senaste fem åren. För nästa år är bedömningen att antalet påbörjade bostäder kan komma att minska ytterligare. Att antalet byggstartade bostäder väntas minska skriver också Boverket i sin byggprognos för riket.

Inbromsningen har även minskat efterfrågan på och betalningsviljan för mark och byggrätter, vilket har medfört framskjutna eller pausade markanvisningar, markförsäljningar och utbyggnadsprojekt i stadens exploateringsverksamhet. Det medför en ökad osäkerhet både på kort och lite längre sikt kring stadens möjlighet att upprätthålla de senaste årens reavinstnivåer och självfinansieringsgrad inom stadsutvecklingen. För 2024 görs i dagsläget ingen nedrevidering men kommande år kan komma att påverkas.

Arbetsmarknadsläget försämras

I Arbetsförmedlingens rapport som publicerades i december 2023, presenteras en bedömning för hur arbetsmarknaden utvecklas under 2023–2025 samt vilka utmaningar det medför.

Under hösten 2023 har antalet personer berörda av varsel ökat samtidigt som det blir färre lediga jobb. Arbetslösheten väntas fortsätta öka under 2024 för att sedan börja minska igen under 2025. Samtidigt råder det fortfarande brist på arbetskraft med efterfrågade kompetenser. Arbetslösheten bedöms öka mest i södra Sverige, framför allt i storstadsregionerna där den konsumtionsberoende privata tjänstesektorn är stor. I de tre nordligaste länen däremot, väntas arbetslösheten vara lägre år 2025 än vad den är idag.

Västra Götaland är det enda storstadslän där antalet inskrivna arbetslösa minskat under det senaste året. Den starka utvecklingen förklaras delvis av de delar av länet som ligger längre ifrån regionens befolkningsmässiga centrum. I Borås- och Göteborgsområdet har arbetslösheten ökat under det senaste året, till skillnad från övriga delar av länet som har haft relativt stora minskningar av antalet inskrivna arbetslösa. Storstadsområden har i regel högre bostadspriser och befolkningen i dessa områden har därför i genomsnitt större bolån än i övriga delar av landet och påverkas därmed mer av förändringar i räntenivåer. Den höga belåningen bland hushållen, tillsammans med en stor privat tjänstesektor, gör att storstadsområdena drabbas särskilt av den dämpade aktiviteten i ekonomin och av en högre arbetslöshet.

Kvarstående behov av kompetensförsörjning

Trots att arbetslösheten väntas öka bedöms bristen på utbildad arbetskraft kvarstå, då många av de arbetssökande saknar de kompetenser som arbetsgivarna efterfrågar. Oavsett konjunkturläge kommer efterfrågan på utbildad arbetskraft vara stor, inte minst inom vård och omsorg, vilket framför allt beror på fler äldre i befolkningen. Samtidigt bidrar den fortsatta strukturomvandlingen till att det kommer finnas ett stort behov av kompetenser inom teknik, data och it. Fortsatta förväntningar på hög kvalitet och ökat behov i välfärden kommer inte att vara möjliga att infria enbart genom att öka antalet anställda.

Digitaliseringen skapar möjligheter men kräver nya arbetssätt

Digitalisering, AI och ny teknik är en av vår tids viktigaste samhällsförändrande krafter och ska användas för att möta utmaningen kring kompetensförsörjningen, effektivisera verksamheten och dess administrativa processer samt förbättra stadens service och kvalitet.

Den pågående förändringen kommer att innebära nya beteenden, färdigheter och kunskaper, vilket ställer krav på kompetenshöjande, motiverande och förebyggande insatser på alla nivåer i organisationen. I en framtid med allt fler digitala lösningar behöver kompetenser utvecklas i takt med den digitala omställningen. Anpassning behöver ske i stadens verksamheter till de nya kraven och möjligheterna som omställningen medför.

Miljö- och klimatutmaningar

Den gröna given är EU:s färdplan för klimat- och miljörelaterade utmaningar. År 2050 ska EU vara klimatneutralt, alltså inte släppa ut mer växthusgaser än som tas upp. Men redan år 2030 måste växthusgasutsläppen ha minskat med minst 55 procent (jämfört med året 1990). De här målen är fastställda i en klimatlag som gör det juridiskt bindande för alla medlemsländer och EU:s institutioner.

Som ett led i arbetet mot klimatneutralitet ansöker staden på uppdrag av kommunstyrelsen till EU-märkningen Mission Label 2024. Märkningen är en bekräftelse från EU på att stadens planer för den lokala omställningsresan är ambitiös och på rätt väg.

I staden fortgår arbetet inom ramen för Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram som visar riktningen och är den gemensamma plattformen för stadens långsiktiga strategiska miljöarbete.

Vid årsskiftet 2022/2023 trädde EU:s nya direktiv för hållbarhetsrapportering (CSRD) i kraft. Till följd av sin storlek omfattas Stadshuskoncernen (och därmed samtliga dotterbolag som ingår i den) av rapporteringsskyldigheten. Rapportering sker, enligt direktivet, i moderbolagets årsredovisning från och med räkenskapsåret 2025, vilket

medför att det är Stadshus AB som ska rapportera för koncernen i sin årsredovisning. Direktivet medför även att Stadshuskoncernen måste rapportera enligt EU:s taxonomi för hållbara investeringar, med start samma år som CSRD.

Kommunens roll som avfallshuvudman håller på att förändras i takt med att revideringar av EU:s avfallsdirektiv implementeras. Från och med 2024 är matavfallssortering obligatorisk och stegvis fram till 2027 kommer fastighetsnära förpackningsinsamling att införas. Andra kommande förändringar i kommunens ansvar gäller exempelvis textilier och fiskeredskap i plast. Det kommer att påverka kommunens behov av utveckling av gemensamma insamlingsplatser och återvinningsstationer.

För att möjliggöra omställning till förnybarhet och därmed minska gasberoendet och utsläpp av växthusgaser planeras två stora investeringar, ett biokraftvärmeverk i Rya och en pelletspanna i Riskulla i Mölndal.

Stadens behov av klimatanpassning

Göteborgs främsta behov av klimatanpassning är översvämningshantering följt av värmebölja samt ras och skred. För att hantera översvämningsrisker i staden krävs omfattande investeringar och det pågår en dialog på nationell nivå för finansiering och lagändring. Nämnder och styrelser har påbörjat arbetet att analysera klimateffekternas påverkan på verksamheten med fokus på skyfall och värmebölja. Underlaget används i framtagandet av stadens klimatanpassningsplan som förväntas vara klar och återrapporteras till KS/KF under våren 2024. Staden inväntar även den planerade uppdateringen av den nationella klimatanpassningsstrategin som är planerad till mars 2024.

Fortsatt arbete med krisberedskap och civilt försvar

Det pågår ett stort antal nationella utredningar, regeringsuppdrag och annat utvecklingsarbete i syfte att stärka den civila beredskapen som kan komma att medföra nya uppgifter och innebära snabba förändringar som kräver anpassning och omprioriteringar inom staden.

Nämnder och styrelser förväntas upprätthålla en grundberedskap för att hantera störningar i sin verksamhet, men i och med det förändrade omvärldsläget krävs särskilda satsningar inom vissa områden, bland annat i samband med uppbyggnad av stadens krigsorganisation. Vissa delar inom staden kan även väntas få en tydligare inriktning från nationellt håll under de kommande åren. Enligt ansvarsprincipen behöver nämnder och styrelser själva bedöma vad bland annat nationella planeringsinriktningar innebär för verksamhet inom deras ansvarsområde.

Den antagonistiska hotbilden mot Sverige är komplex och innefattar bland annat sabotage och terrorism, organiserad brottslighet och hot mot kritisk infrastruktur så som energi-, vatten- och livsmedelsförsörjning. Den ökade digitaliseringen och sammankopplingen av informationssystem och infrastruktur leder även till ökade hot om cyberattacker, otillbörlig informationspåverkan, desinformation och påverkanskampanjer.

EU:s lagstiftning om cybersäkerhet (NIS2-direktivet)

EU:s cybersäkerhetsregler som infördes 2016 uppdaterades genom NIS2-direktivet som trädde i kraft 2023. Direktivet moderniserade den befintliga rättsliga ramen för att hålla jämna steg med ökad digitalisering och ett föränderligt hot mot cybersäkerheten. Genom att tillämpningsområdet för cybersäkerhetsreglerna utvidgas till att omfatta nya sektorer och enheter, förbättrar den ytterligare kapaciteten för motståndskraft och incidenthantering hos offentliga och privata enheter, behöriga myndigheter och EU som helhet.

Revideringen innebär att fler sektorer beaktas som samhällsviktiga tjänster och att hela den offentliga förvaltningen kan komma att beröras. Det kommer ställas krav på säkerhet i hela leveranskedjan och ledningens deltagande i cybersäkerhetsarbetet.

Ny lag inom det brottsförebyggande- och trygghetsskapande området

Den 1 juli 2023 började en ny lag gälla inom det brottsförebyggande- och trygghetsskapande området. Den nya lagen innebär att kommunerna ska kartlägga brottsligheten inom sitt geografiska område och ta fram en lägesbild. Utifrån lägesbilden ska de sedan ta ställning till behovet av åtgärder och besluta om en åtgärdsplan. Kommunerna ska också ta visst ansvar för samordningen av det lokala brottsförebyggande arbetet och inrätta en samordningsfunktion.

För att följa lagstiftningen kommer stadsledningskontoret att tillsammans med nämnder och styrelser fortsätta arbetet med att öka kompetensen inom det brottsförebyggande och trygghetsskapande området under 2024.

2

Årsbokslut

I detta avsnitt redovisas Göteborgs Stads resultat och ekonomiska ställning, genom de sammanställda räkenskaperna som enligt *Lagen om kommunal bokföring och redovisning* omfattas av resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys och noter. Redovisningen sker för kommunen och den kommunala koncernen. Med den kommunala koncernen menas förutom kommunen även kommunalförbund bestående av räddningstjänst och samordningsförbund samt bolagssektorn under modern Göteborgs Stadshus AB.

Årsbokslut

66 **Resultaträkning**
Resultaträkning för kommunen och den kommunala koncernen.

67 **Balansräkning**
Balansräkning för kommunen och den kommunala koncernen.

68 **Kassaflödesanalys**
Kassaflödesanalys för kommunen och den kommunala koncernen.

69 **Noter inklusive redovisningsprinciper**
Här lämnas upplysningar i form av noter enligt lagkrav och rekommendationer. Här beskrivs också stadens principer för redovisningen.

97 **Definitioner**
Här definieras ett antal ekonomiska begrepp.

Resultaträkning

		Kommunen		Kommunala koncernen	
Belopp i mnkr	**Not**	**2022**	**2023**	**2022**	**2023**
Verksamhetens intäkter	2,8	11 153	11 637	32 761	30 221
Verksamhetens kostnader	3,8	−43 793	−47 601	−60 706	−61 730
Avskrivningar	4	−2 208	−2 327	−5 334	−6 073
Verksamhetens nettokostnader		**−34 848**	**−38 291**	**−33 279**	**−37 582**
Skatteintäkter	5	32 931	34 996	32 931	34 996
Generella statsbidrag och utjämning	6	4 553	4 528	4 553	4 528
Verksamhetens resultat		**2 636**	**1 233**	**4 205**	**1 942**
Finansiella intäkter	7,8	540	1 561	88	133
Finansiella kostnader	7	−622	−1 724	−640	−1 444
Resultat efter finansiella poster		**2 554**	**1 070**	**3 653**	**631**
Extraordinära poster		-	-	-	-
Årets resultat		**2 554**	**1 070**	**3 653**	**631**

Balansräkning

		Kommunen		Kommunala koncernen	
Belopp i mnkr	**Not**	**2022**	**2023**	**2022**	**2023**
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar	9	0	0	303	325
Materiella anläggningstillgångar	10	46 173	50 300	113 748	120 862
mark, byggnader och tekniska anläggningar		*41 402*	*45 004*	*104 190*	*108 991*
maskiner och inventarier		*4 681*	*5 190*	*9 345*	*11 609*
övriga materiella anläggningstillgångar		*90*	*106*	*213*	*262*
Finansiella anläggningstillgångar	11	43 827	53 804	1 148	1 201
Summa anläggningstillgångar		**90 000**	**104 104**	**115 199**	**122 388**
Bidrag till infrastruktur	**12**	**23**	**24**	**23**	**24**
Omsättningstillgångar					
Förråd	13	1 340	1 390	2 415	2 525
Fordringar	14	10 954	6 191	9 729	9 157
Kortfristiga placeringar		-	-	-	-
Kassa och bank		1 131	1 908	1 995	2 867
Summa omsättningstillgångar		**13 425**	**9 489**	**14 139**	**14 549**
Summa tillgångar		**103 448**	**113 617**	**129 361**	**136 961**
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital					
Årets resultat		2 554	1 070	3 653	631
Resultatutjämningsreserv		5 623	5 844	5 623	5 844
Övrigt eget kapital		26 884	29 217	37 023	40 468
Summa eget kapital	**15**	**35 061**	**36 131**	**46 299**	**46 943**
Avsättningar					
Avsättningar för pension och liknande förpliktelser	16	4 265	5 392	5 559	6 760
Andra avsättningar	17	359	389	6 013	5 639
Summa avsättningar		**4 624**	**5 781**	**11 572**	**12 399**
Skulder					
Långfristiga skulder	18	44 733	50 131	47 081	51 175
Kortfristiga skulder	19	19 030	21 574	24 409	26 444
Summa skulder		**63 763**	**71 705**	**71 490**	**77 619**
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		**103 448**	**113 617**	**129 361**	**136 961**
PANTER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER		**15 571**	**14 619**	**12 389**	**12 087**
Panter och därmed jämförliga säkerheter	20	-	-	368	525
Ansvarsförbindelser					
Pensionsförpliktelser som inte har upptagits bland skulderna eller avsättningarna	*21*	*9 875*	*9 997*	*9 988*	*10 099*
Övriga ansvarsförbindelser	*22*	*5 696*	*4 622*	*2 033*	*1 463*

Kassaflödesanalys

		Kommunen		Kommunala koncernen	
Belopp i mnkr	**Not**	**2022**	**2023**	**2022**	**2023**
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Årets resultat	BR	2 554	1 070	3 653	631
Ej likviditetspåverkande poster	25	2 049	3 570	5 317	8 086
Likviditetspåverkande poster	26	−78	−2	−564	−676
Kassaflöde från verksamheten före förändring av rörelsekapital		**4 525**	**4 638**	**8 406**	**8 041**
Ökning (−) / minskning (+) kortfristiga fordringar	14	422	4 762	854	572
Ökning (−) / minskning (+) förråd och lager	13	−446	−50	−343	−110
Ökning (+) / minskning (−) kortfristiga skulder	19	53	785	1 913	−535
Kassaflöde från den löpande verksamheten		**4 554**	**10 135**	**10 830**	**7 968**
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Anskaffning immateriella anläggningstillgångar	9	-	-	−125	−50
Försäljning av immateriella anläggningstillgångar	9	-	-	-	-
Anskaffning materiella anläggningstillgångar	10	−5 116	−6 698	−11 727	−14 040
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	10	255	122	826	211
Investeringsinkomster	18	595	388	698	692
Anskaffning kommunkoncernföretag	11	-	-	−7	-
Försäljning av kommunkoncernföretag	11	-	-	-	-
Anskaffning finansiella anläggningstillgångar	11	−38	−38	−47	−49
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar	11	0	-	27	-
Ökning (−) / minskning (+) långfristiga fordringar	11	60	−9 939	−133	−4
Kassaflöde från investeringsverksamheten		**−4 244**	**−16 165**	**−10 488**	**−13 240**
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Nyupptagna lån	18	8 125	11 900	8 825	11 923
Minskning av långfristiga skulder	18	−5 807	−6 943	−6 549	−8 282
Nyupptagna lån, leasing	18	526	659	-	-
Minskning av långfristiga skulder, leasing	18	−461	−502	-	-
Ökning (+) / minskning (−) räntebärande kortfristiga skulder	18, 19	−1 726	1 759	−1 714	2 569
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		**657**	**6 873**	**562**	**6 210**
UTBETALNING AV BIDRAG TILL STATLIG INFRASTRUKTUR	**12, 17, 25**	**−514**	**−66**	**−514**	**−66**
Årets kassaflöde		**453**	**777**	**390**	**872**
Likvida medel vid årets början	BR	678	1 131	1 605	1 995
Likvida medel vid årets slut	BR	1 131	1 908	1 995	2 867

Noter inklusive redovisningsprinciper

1. Redovisningsprinciper och övriga upplysningar

En av redovisningens viktigaste uppgifter är att ge relevant information om verksamhetens finansiella resultat och ekonomiska ställning för att underlätta styrning och uppföljning av verksamheten. För att det ska kunna ske måste olika redovisningsprinciper beskrivas på ett öppet och informativt sätt. I detta avsnitt beskrivs principer, uppskattningar och bedömningar som används av Göteborgs Stad.

Inledning

Den kommunala redovisningen regleras av kommunallagens kapitel elva samt *Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning* (LKBR). Därutöver lämnar Rådet för kommunal redovisning (RKR) rekommendationer för kommunsektorns redovisning. De kommunala bolagen tillämpar *Årsredovisningslagen* (ÅRL 1995:1554) och *Bokföringsnämndens allmänna råd* (BFNAR 2012:1).

Vid upprättande av kommunkoncernens årsredovisning är det kommunala regelverket överordnat. Det innebär att årsredovisningen är upprättad enligt detta regelverk. De sammanställda räkenskaperna är upprättade enligt RKR R16 *Sammanställda räkenskaper*. Eventuella avsteg från rekommendationer och orsak till dessa redovisas under respektive rubrik nedan.

Tillgångar och skulder har upptagits till anskaffningsvärde där inget annat anges. I den mån gåvor tas upp som tillgång värderas dessa till verkligt värde. Intäkter redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska tillgångarna kommer att tillgodogöras kommunen och intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt samt i övrigt uppfyller kriterier för att klassas som intäkt.

Omräkning till följd av nya redovisningsprinciper sker för jämförelseår i årsredovisningen. Vid längre tidsserier, i tabeller och diagram med mera, sker omräkning enbart för föregående år. Att göra detta för längre tidsserier bakåt i tiden kräver en större insats än vad som bedöms rimligt i förhållande till nyttan.

Ändrade redovisningsrekommendationer

RKR R19 *Förråd, lager med mera* är en ny rekommendation från 2023 och anger bland annat att material och förnödenheter som är avsedda att användas i den löpande verksamheten och som uppgår till väsentligt värde klassificeras som omsättningstillgångar.

De förråd och lager som finns i Göteborgs Stad utgörs huvudsakligen av material avsett dels för egen verksamhet, dels för uppförande av egna anläggningar samt för reparationer och underhåll. Lager ska värderas utifrån det lägsta av anskaffningsvärdet och det verkliga värdet på balansdagen. Tillämpad gräns för väsentligt värde där värdet måste tas upp utgör fem mnkr per förvaltning/bolag, men det är frivilligt att redovisa även vid lägre värden.

Hantering med anledning av yttrande från RKR

Från och med 2023 gäller det nya pensionsavtalet AKAP-KR. RKR bedömer att den engångseffekt som uppstår då diskonteringsränta ändras för de anställda som valt att byta avtal, ska redovisas som en personalkostnad under rubriken Verksamhetens kostnader. I de fall effekten är väsentlig kan kostnaden redovisas som jämförelsestörande post i enlighet med RKR R11 *Extraordinära och jämförelsestörande poster*.

Effekten bedöms inte som väsentlig och den redovisas därmed inte som jämförelsestörande post.

Övriga upplysningar

Gåvor avseende konst är inte upptagna som tillgång i räkenskaperna. Från och med 2024 kommer nya gåvor att redovisas i enlighet med regelverk.

Det pågår en utredning huruvida hyreskontrakt borde redovisas som finansiell leasing. Denna är föranledd av stadsrevisionens rekommendation och förväntas vara klar under 2024. Det är inte osannolikt att del av det som idag redovisas som operationell leasing kan komma att omklassificeras till finansiell leasing.

Sammanställda räkenskaper

Göteborgs Stads totala ekonomiska ställning och resultat framgår i de sammanställda räkenskaperna och syftar till att ge en sammanfattande och rättvisande bild av den kommunala koncernen.

Enligt LKBR ska årsredovisningen omfatta all verksamhet som bedrivs av kommunen oavsett i vilken organisationsform den bedrivs. Kommunkoncernen består av kommunens nämnder tillsammans med de kommunala koncernföretagen. De senare utgörs av bolag, kommunal- och samordningsförbund där kommunen har ett varaktigt betydande inflytande, vilket i huvudsak tillämpas som ett ägande över 20 procent. En förteckning finns i not 30 och väsentliga förändringar i koncernens sammansättning beskrivs i förvaltningsberättelsens avsnitt om den kommunala koncernen.

I den kommunala koncernen medräknas kommunalförbundet Räddningstjänstförbundet Storgöteborg samt Samordningsförbundet Göteborg. Även Göteborgsregionens kommunalförbund (GR), med dess hel- och delägda bolag, samt Tolkförmedling Väst utgör per definition kommunala koncernföretag. Dessa undantas däremot i de sammanställda räkenskaperna då dess verksamhet ryms inom gränsen för vad som kan anses vara av obetydlig omfattning enligt RKR R16 *Sammanställda räkenskaper.*

Varken de anknutna stiftelser som kommunstyrelsen förvaltar, eller de stiftelser med egen förvaltning som kommunfullmäktige utser en eller flera styrelseledamöter i, bedöms utgöra kommunala koncernföretag. Skälet är att kommunen inte anses ha ett bestämmande inflytande över stiftelsernas resultat och ekonomiska ställning. Stiftelserna är helt skilda från kommunens ekonomi, lyder under respektive stiftelseförordnande, är under tillsyn av Länsstyrelsen och eventuella förändringar i ändamålet måste godkännas av Kammarkollegiet.

Konsolideringsprinciper

De sammanställda räkenskaperna upprättas med proportionell konsolidering, så kallad klyvningsmetod. Det innebär att konsolidering sker i proportion till kommunens andel av ett kommunalt koncernföretags intäkter, kostnader, tillgångar och skulder. Respektive underkoncerns bokslut används som underlag för konsolideringen. Mellanhavanden och internvinster av större värde inom den kommunala koncernen har eliminerats.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen är gjord enligt indirekt modell och följer i allt väsentligt uppställningen i RKR R13 *Kassaflödesanalys*. Kassaflödesanalysen baseras helt på förändringar i balansräkningen. Se not 25 och 26.

Extraordinära och jämförelsestörande poster

Händelser av väsentlig storlek, som inte förväntas inträffa ofta och som saknar samband med den löpande verksamheten, betraktas och redovisas som extraordinära poster. Post ska uppgå till ett väsentligt belopp och vara av sådant slag att den inte förväntas inträffa ofta eller regelbundet. Jämförelsestörande poster är resultat av händelser som inte är extraordinära, men som är viktiga att uppmärksamma vid jämförelse med andra perioder. De utgörs av de poster som undantas för att komma till det som betecknas kommunens strukturella resultat.

Extraordinära poster särredovisas på egna rader och jämförelsestörande poster som en varav-not till resultaträkningen, se not 8.

Drift- och investeringsredovisningen

I enlighet med RKR R14 *Drift- och investeringsredovisning* lämnas upplysningar om kommunens drift- och investeringsbudgets uppbyggnad samt de för drift- och investeringsredovisningarna mest väsentliga principerna för ekonomistyrning.

Driftredovisning

Kommunfullmäktige tilldelar nämnderna kommunbidrag (nettoanslag) för att bedriva de verksamheter som nämnderna ansvarar för. Kommunbidraget ska täcka de kostnader som återstår när intäkter i form av taxor, avgifter och bidrag inte täcker verksamhetens kostnader fullt ut. Kommunbidragen tilldelas per nämnd. I sina egna nämndbudgetar fördelar nämnderna kommunfullmäktiges kommunbidrag på de olika

Beskrivning av drift- och investeringsredovisningens samband med årsredovisningens övriga finansiella rapporter.

verksamheter och organisatoriska enheter som nämnden ansvarar för. Stadens regelverk ger nämnderna rätt att, utifrån vissa förutsättningar, bygga upp och nyttja ett eget kapital. Nämnderna har därmed möjlighet att, inom vissa gränsvärden, budgetera för både positiva och negativa resultat.

Internredovisningsprinciper

Driftredovisningens intäkter och kostnader ska spegla respektive nämnds ekonomiska relationer till sin omvärld, där de andra nämnderna utgör en del av omvärlden. Det innebär att jämfört med resultaträkningens intäkter och kostnader, som endast innehåller kommunexterna poster, har driftredovisningen påförts även kommuninterna poster, såsom köp och försäljning mellan nämnder. Det finns också poster i resultaträkningen som fördelats kalkylmässigt i driftredovisningen. Exempel på detta är personalomkostnader, 44,63 procent, som består av arbetsgivaravgifter, avtalsförsäkringar och kollektivavtalad pension. Ett annat exempel är internränta, 1,00 procent, som påförts nämnderna utifrån det redovisade värdet på aktiverade anläggningstillgångar.

Investeringsredovisning

Kommunfullmäktige fastställer i budget årliga investeringsramar per nämnd för en period om fem år. Kommunfullmäktige ger nämnderna möjlighet att inom ramen för den fastställda femårsbudgeten omfördela medel mellan åren, så länge den beslutade totala investeringsramen inte överskrids för perioden. På samma sätt som för driftverksamheten tilldelas investeringsramarna netto per nämnd. Investeringarna delas in i re- och nyinvestering i kommunfullmäktiges budgetram, och fördelas därefter utifrån denna indelning inom respektive nämnd. För kretslopp- och vattennämnden fastställer dock kommunfullmäktige separata investeringsramar för vatten- och avloppsverksamheten, avfallsverksamheten samt för investeringsområdena Skyfall och Tekniskt vatten.

Nämnderna fördelar i sina egna budgetbeslut kommunfullmäktiges investeringsramar på de olika investeringsområden och projekt som nämnden ansvarar för. Det förekommer investeringsinkomster i form av bland annat statliga investeringsbidrag och exploateringsbidrag.

Kommunfullmäktige beslutar därutöver separat om projektbudgetar för enskilda projekt av principiell beskaffenhet. Dessa utpekade projekt ska hanteras inom nämndernas tilldelade investeringsramar och följs upp löpande i delårs- och helårsrapportering.

Intäkter

Skatteintäkter

Kommunens redovisade skatteintäkt består av preliminära skatteinbetalningar som kommit kommunen tillgodo under året, prognos för slutavräkning och skillnaden mellan den slutliga taxeringen och den redovisade skatteintäkten för föregående år. Den preliminära slutavräkningen för skatteintäkter baseras på Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) decemberprognos i enlighet med rekommendation RKR R2 *Intäkter*. Se not 5.

Övriga intäkter

Göteborg Energi AB intäktsför i sin helhet anslutningsavgifter för el, gas och fjärrvärme enligt BFNAR 2012:1 i samband med påbörjad leverans av anslutningen. I de sammanställda räkenskaperna har posten justerats till förutbetald intäkt i enlighet med RKR R2 *Intäkter*. Samtliga intäkter periodiseras linjärt. Se not 2 och 18.

Kostnader

Avskrivningar

Avskrivning av immateriella och materiella anläggningstillgångar görs normalt för den beräknade nyttjandeperioden med linjär avskrivning baserat på anskaffningsvärdet exklusive eventuellt restvärde. Avskrivningen påbörjas när tillgången tas i bruk. På tillgångar i form av mark, konst och pågående arbeten görs inga avskrivningar. Omprövning av nyttjandeperioden sker om det finns omständigheter som gör att det är nödvändigt, till exempel verksamhetsförändringar och teknikskiften.

Från och med 2017 tillämpas komponentavskrivning vid nyanskaffning av byggnader och anläggningar i enlighet med RKR R4 *Materiella anläggningstillgångar*. I tabell framgår intervall för nu tillämpade avskrivningstider samt kommunens rekommenderade avskrivningstider vad avser befintliga anläggningar, anskaffade till och med 2016. Jämte dessa framgår bolagens tillämpade avskrivningstider. Se not 4, 9 och 10.

Av 9 kap. 9 § LKBR framgår att en upplysning ska lämnas om bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod för varje post som tas upp som materiell anläggningstillgång. Enligt rekommendation RKR R4 *Materiella anläggningstillgångar* framgår att beräkningen ska ske genom att, för varje post, summera anskaffningsvärdet (justerat för hur stor del av året redovisningsenheten innehaft tillgången) för de tillgångar som är föremål för avskrivning och dividerar med de av årets avskrivningskostnader som är hänförliga till dessa tillgångar. Redovisning av bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod finns i not 10.

Skäl för att tillämpa en nyttjandeperiod längre än fem år för immateriella anläggningstillgångar ska enligt 9 kap. 10 § LKBR upplysas om. Investeringar i goodwill betraktas i samtliga fall som strategiska och motiverar därför en längre avskrivningsperiod. Rättigheter som är baserade på avtal skrivs av över avtalsperioden.

Avskrivningstider (år)

Anläggning	Kommunen t.o.m. 2016	Kommunen 2023	Bolagen
Balanserade utgifter för utvecklingsarbeten och liknande arbeten	5	3–5	3–7
Goodwill	5–10	5–10	5–10
Markanläggningar	20–50	7–100	10–50
Byggnader	20–50	15–80	10–100
Förbättringsutgifter i annans fastighet	–	2–33	10–20
Kiosker, paviljonger, baracker	10	10	10
Maskiner, tekniska anläggningar och inventarier	5–10	5–30	3–25
Persondatorer och IT-inventarier	3	3–4	3
Ledningsrättigheter	–	–	100
Hyresrättigheter	–	–	20

Nedskrivningar

Rekommendation RKR R6 *Nedskrivningar* ska tillämpas vid nedskrivning av värdet på en anläggningstillgång som används i sådan kommunal verksamhet som regleras av självkostnadsprincipen. Enligt RKR R6 *Nedskrivningar* ska en värdering göras av om servicepotential kvarstår för de nedskrivningar som gjorts inom de kommunala bolagen. Värderingen avser anläggningstillgångar som helt eller delvis är skattefinansierade och/eller regleras av självkostnadsprincipen. Nedskrivningar överstigande fem mnkr har prövats. Om kommunalt ägt bolag gör en nedskrivning baserad på annan princip ska den återföras i sammanställda räkenskaper.

För koncernens bolag görs nedskrivning och eventuell återföring av dessa utifrån marknadsmässiga värderingar enligt regelverket i BFNAR 2012:1 och avser huvudsakligen byggnader där nedskrivning görs för att anpassa värdet till faktisk hyresnivå. För tillgångar som skrivs ned för verksamheter som bedrivs enligt självkostnadsprincipen beräknas återvinningsvärdet normalt till anpassat användningsvärde. Se not 4 och 10.

Ränteutgifter i samband med investeringar

Ränteutgifter i samband med investeringar kan enligt RKR R4 *Materiella anläggningstillgångar* redovisas enligt huvudmetod eller enligt alternativregel. Göteborgs Stad tillämpar sedan 2014 huvudmetoden, vilket innebär att lånekostnaderna direkt påverkar resultatet. Bolagssektorn följer alternativregeln som innebär att lånekostnaderna under vissa förutsättningar får belasta anläggningens anskaffningsvärde. I bolagssektorn aktiveras lånekostnader i huvudsak för bolag inom fastighetsbranschen som har avkastningskrav och följer därmed alternativregeln. Vid beräkning av lånekostnad som ska aktiveras har genomsnittlig finansieringskostnad på lån upptagna i investeringssyfte använts. Se not 10.

Tillgångar

Gränsdragning mellan kostnad och investering

Inom Göteborgs Stad betraktas tillgångar för stadigvarande bruk eller innehav med en nyttjandeperiod om minst tre år som anläggningstillgång om beloppet överstiger ett halvt prisbasbelopp. Gränsen gäller gemensamt för materiella och immateriella tillgångar liksom för finansiella leasingavtal. Vid reinvestering anger kommunens riktlinje för komponentredovisning regler för att klassificera utbyte av komponent som drift eller investering. För konst tillämpas avvikande gräns om två prisbasbelopp, med undantag för de fall som utgör konstnärlig utsmyckning/gestaltning enligt den så kallade enprocentregeln. Den avvikande gränsen för konst är ett avsteg från RKR R4 *Materiella anläggningstillgångar*. Det görs därför att ändamålet med inköpen i första hand är att främja lokal kultur och beloppen dessutom är obetydliga i förhållande till stadens investeringsvolymer. Se not 10 och 23.

Immateriella anläggningstillgångar

Immateriella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med avskrivningar enligt plan och eventuella nedskrivningar. I de sammanställda räkenskaperna består immateriella anläggningstillgångar av bland annat goodwill. Goodwill utgörs av skillnaden mellan anskaffningsvärdet och det verkliga värdet på koncernens andel av förvärvade nettotillgångar. Se not 9.

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar värderas till anskaffningsvärde med tillägg för värdehöjande investeringar och med avdrag för planmässiga avskrivningar och eventuella nedskrivningar.

Komponentredovisning enligt RKR R4 *Materiella anläggningstillgångar* tillämpas från och med 2017 vid nyanskaffning av materiella anläggningstillgångar. Det innebär att i anläggningen ingående komponenter ges olika avskrivningstid utifrån bedömning av faktisk nyttjandetid. Modellen används även på befintliga anläggningar vid återanskaffning och vid tillkommande komponenter. Förändringen innebär att poster som tidigare klassificerades som driftkostnad för löpande underhåll hädanefter i större utsträckning hanteras som reinvestering.

Bolagen tillämpar sedan 2014 komponentavskrivning för samtliga materiella anläggningstillgångar. Se not 10.

Leasing

Enligt beslut i kommunfullmäktige ska kommunens investeringar i lös egendom från och med 2007 finansieras genom leasing, med det kommunala bolaget Göteborgs Stads Leasing AB (GSL) som leasegivare. Enligt RKR R5 *Leasing* ska leasingavtal klassificeras som finansiella om de ekonomiska fördelar och risker som förknippas

med ägandet av objektet i allt väsentligt överförs till leasetagaren. Tillgångar i avtal som är klassificerade som finansiell leasing ska redovisas som anläggningstillgång och förpliktelsen att i framtiden betala leasingavgifter redovisas som skuld i balansräkningen. Tillgångarnas värde skrivs av med samma modell och avskrivningstid som om de varit köpta. Betalda leasingavgifter redovisas som avskrivning och ränta.

Göteborgs Stad har i huvudsak två större leasegivare. Avtal med GSL som avser maskiner och inventarier klassificeras som finansiell leasing. Avtalen medför här en ekonomisk risk för leasetagaren som gör att leasingen går att jämföra med köp av tillgången. De avtal som rör fordonsleasing med GSL är fortsatt klassificerade som operationell leasing eftersom den ekonomiska risken i dessa avtal vilar på leasegivaren. Avtalen med Västra Götalandsregionen om hantering av hjälpmedel klassificeras som operationell leasing på grund av avtalens karaktär. Se not 10 och 23.

Finansiella tillgångar

Se avsnittet *Finansiella skulder*.

Bidrag till statlig infrastruktur

Enligt LKBR ska upplysning lämnas om bidrag till statlig infrastruktur. Upplösningstid är satt till 25 år i befintliga projekt. Se not 12.

Eget kapital

Kretslopp- och vattennämndens resultat inom taxefinansierad verksamhet påverkar inte eget kapital. Resultatet redovisas i stället som över-/underuttag och därmed skuld/fordran till abonnent.

Skulder och avsättningar

Finansiella skulder

Finansiella tillgångar och skulder redovisas som långfristiga eller kortfristiga poster beroende på deras karaktär. Omklassificering till kortfristig sker när posten förfaller inom tolv månader eller för den del som amorteras inom tolv månader, såvida inget avtal om förlängning finns vid bokslutstillfället. Finansiella tillgångar och skulder upptas till anskaffningsvärdet.

Vidareutlåning till koncernens bolag omklassificeras inte till kortfristig post om bolaget bedömer att skulden kommer att omsättas långfristigt. Utlåning till bolag som bedöms amorteras inom tolv månader klassificeras som kortfristig.

För över- och underkurser samt avgifter används linjär periodisering över lånets löptid.

Tillgångar och skulder i utländsk valuta värderas till den valutasäkrade kursen när sådan finns, i annat fall har omräkning skett till balansdagens kurs enligt uppgift från Riksbanken.

Derivat- och säkringsredovisning

Säkringsredovisning i enlighet med RKR R8 *Derivat och säkringsredovisning* tillämpas. Dokumentation av säkringsförhållandet upprättas, vilken omfattar syfte med säkringen, beskrivning av karaktären på säkrad risk, identifiering av säkringsinstrument och bedömning av säkringens effektivitet.

Göteborgs Stad räntesäkrar del av skulden genom räntederivat. Syftet är att eliminera variabiliteten i framtida kassaflöden avseende betalning av rörlig ränta och fixera räntekostnaderna. Kommunen gör även valutasäkringar genom valutaderivat. Säkringsförhållandets effektivitet bedöms per varje balansdag genom att jämföra de huvudsakliga villkoren för säkringsinstrumenten med de huvudsakliga villkoren för den säkrade posten. Säkringsförhållandet anses vara effektivt så länge det inte sker någon väsentlig förändring av de huvudsakliga villkoren för antingen säkringsinstrumentet eller den säkrade posten.

Swapränta redovisas löpande i resultaträkningen som en del av stadens räntekostnader med hänsyn tagen till periodisering av upplupen ränta på swappen. Effekten av en stängning av derivatkontrakt till följd av att säkringsrelationen upphört resultatförs direkt. Se not 18 och 19.

Pensioner

Kommunens pensionsskuld redovisas enligt den lagstadgade blandmodellen. Det innebär att all pension som intjänats före år 1998 i tidigare pensionsavtal redovisas som ansvarsförbindelse inom linjen och tas inte upp som avsättning i balansräkningen. Framtida förväntad särskild löneskatt tas också upp inom linjen. Utbetalningar avseende pensionsförmåner som intjänats före år 1998 redovisas som kostnad i resultaträkningen. Se not 21.

Pensionsförmåner intjänade i pensionsavtal från och med år 1998 redovisas som en kostnad i resultaträkningen och en avsättning i balansräkningen. Under avsättningar reserveras också särskild löneskatt motsvarande 24,26 procent av upptagen pensionsavsättning. Se not 16.

Avgiftsbestämd pension inklusive löneskatt ingår i posten övriga upplupna personalkostnader under kortfristiga skulder. Se not 19.

Göteborgs Stad beräknar aktuell pensionsskuld för anställda i kommunen enligt angivna riktlinjer, RIPS. Pensionsåtaganden för personer anställda i de kommunala bolagen redovisas enligt BFNAR 2012:1.

Avsättningar

Avsättning är en skuld som är oviss vad gäller förfallotidpunkt eller belopp och får endast avse formella förpliktelser. RKR R9 *Avsättningar och ansvarsförbindelser* anger att uppgift om förväntad tidpunkt samt osäkerhet vad gäller utflöde av resurser för varje avsättning ska ges. Detta sker inte eftersom det skulle vara alltför omfattande att ange detta för varje post då dessa är grupperade.

Avsättningar för återställning av deponier har för kommunen tagits upp till det belopp som bedöms krävas för att reglera förpliktelsen på balansdagen. Avsättningar avser återställning av stadens nedlagda deponier. Avsättningar för deponier nuvärdesberäknas där nuvärdesberäkningen är av betydande värde.

När det gäller avsättning för återställande av deponier för den kommunala koncernen görs successiva avsättningar med hänsyn taget till den återstående livslängden av deponin. Livslängden beror på avfallsmängdernas inflöde. Storleken på avsättningarna kan variera mellan åren om nya tillstånd tillhandahålls. Renova har som ägare och tillståndsinnehavare ett ansvar att sluttäcka och ha en efterkontroll på minst 25 år efter att tillståndet har gått ut, alternativt när deponin är fullbelagd. För att säkerställa att behovet kan möta de faktiska kostnaderna när de uppstår avsätter Renova medel årligen. Renova ABs avsättningar för återställande av deponier nuvärdesberäknas enligt regelverket i K3 och överensstämmer med RKR R9 *Avsättningar och ansvarsförbindelser*.

Uppskjuten skatt beräknas enligt balansräkningsmetoden på alla temporära skillnader som uppkommer mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder. De temporära skillnaderna har huvudsakligen uppkommit genom skillnader mellan bokföringsmässiga och skattemässiga avskrivningar på anläggningstillgångar, avsättningar och skattemässiga underskott.

Ingångna avtal om lämnade bidrag till staten eller annan juridisk person för investeringar i anläggningstillgång som Göteborgs Stad inte kommer att äga eller förfoga över, redovisas som kostnad i resultaträkningen och avsättning i balansräkningen när avtal tecknas.

Enligt RKR R9 *Avsättningar och ansvarsförbindelser* ska informella förpliktelser som redovisats som avsättningar i kommunala bolag omklassificeras till ansvarsförbindelser i de sammanställda räkenskaperna. Avsättningar överstigande 5 mnkr har prövats. Se not 17.

Poster inom linjen

Poster inom linjen är ett redovisningsbegrepp som innebär att ställda säkerheter och ansvarsförbindelser inte ska ingå som skuld eller avsättning i balansräkningen utan anges i direkt anslutning därtill. Ansvarsförbindelser utgörs av möjliga åtaganden där osäkerhet råder om beloppets storlek och/eller infriandegraden. Bland dessa återfinns kommunens borgensåtagande och pensionsåtaganden som är tidigare än 1998. Se not 20, 21 och 22. Pensionsåtagandet i sin helhet finns också beskrivet i förvaltningsberättelsen under avsnittet upplysning om pensionsförpliktelser.

2. Verksamhetens intäkter

	Kommunen		Kommunala koncernen	
Belopp i mnkr	**2022**	**2023**	**2022**	**2023**
Försäljningsintäkter	449	499	11 960	9 235
Taxor och avgifter	2 886	3 230	2 604	3 085
Hyror och arrenden*	1 477	1 562	9 072	9 316
Bidrag och kostnadsersättningar från staten	2 573	2 412	2 584	2 421
Offentliga bidrag (investeringar)	111	113	111	113
Bidrag och gåvor från privata aktörer	36	29	36	29
EU-bidrag	19	8	21	8
Övriga bidrag	611	615	689	681
Försäljning av verksamhet och konsulttjänster	1 533	2 001	1 914	3 341
Intäkter från exploateringsverksamhet	1 214	1 050	1 231	1 050
Realisationsvinster på anläggningstillgångar	244	118	432	196
Övriga verksamhetsintäkter	-	-	2 107	746
Summa verksamhetens intäkter	**11 153**	**11 637**	**32 761**	**30 221**

* Specifikation tomträttsavgälder

	Antal (st)		Yta (m²)		Taxeringsvärde (mnkr)		Intäkter (mnkr)	
Kategori	**2022**	**2023**	**2022**	**2023**	**2022**	**2023**	**2022**	**2023**
Småhus	8 682	8 676	3 028 606	3 024 607	15 242	15 225	114	117
Flerfamiljshus	795	795	4 553 457	4 553 411	25 887	26 177	194	206
Industri	341	333	2 268 887	2 238 647	1 369	1 304	61	68
Övrigt	362	356	3 289 144	3 260 096	446	396	54	57
Summa	**10 180**	**10 160**	**13 140 094**	**13 076 761**	**42 944**	**43 102**	**423**	**448**

Friköp av småhustomträtter där upplåtelsen varat i mindre än tio år sker till marknadspris. Om upplåtelsen varat i mer än tio år sker friköp till 65 procent av gällande marktaxeringsvärde.

Friköp av övriga kategorier sker i särskild ordning.

3. Verksamhetens kostnader

	Kommunen		Kommunala koncernen	
Belopp i mnkr	**2022**	**2023**	**2022**	**2023**
Personalkostnader exklusive sociala avgifter och pensionskostnader	−17 127	−17 913	−20 547	−21 641
Sociala avgifter inkluderat löneskatt	−5 661	−6 269	−6 786	−7 607
Pensionskostnader	−1 573	−2 510	−1 960	−2 904
Lämnade bidrag	−2 641	−2 623	−2 643	−2 623
Köp av huvudverksamhet	−8 692	−9 635	−8 318	−9 642
Lokal- och markhyror	−1 391	−1 567	−1 168	−1 230
Bränsle, energi, vatten mm	−376	−411	−7 935	−6 511
Material, tjänster och övriga verksamhetskostnader	−6 158	−6 331	−10 728	−9 208
Realisationsförluster och utrangeringar	−40	−119	−289	−146
Anskaffningskostnad sålda exploateringsfastigheter	−134	−223	−134	−223
Aktuell och uppskjuten bolagsskatt	-	-	−198	5
Summa verksamhetens kostnader	**−43 793**	**−47 601**	**−60 706**	**−61 730**

4. Avskrivningar och nedskrivningar

	Kommunen		Kommunala koncernen	
Belopp i mnkr	**2022**	**2023**	**2022**	**2023**
Avskrivning immateriella tillgångar	−1	0	−30	−28
Avskrivning byggnader och anläggningar	−1 552	−1 643	−4 045	−4 315
Avskrivning maskiner och inventarier	−647	−694	−1 187	−1 153
Nedskrivning/återföring av nedskrivning	−8	10	−72	−577
Summa av- och nedskrivningar	**−2 208**	**−2 327**	**−5 334**	**−6 073**

5. Skatteintäkter

	Kommunen		Kommunala koncernen	
Belopp i mnkr	**2022**	**2023**	**2022**	**2023**
Preliminär kommunalskatt	32 058	34 374	32 058	34 374
Preliminär slutavräkning innevarande år	687	469	687	469
Slutavräkningsdifferens föregående år	186	153	186	153
Summa skatteintäkter	**32 931**	**34 996**	**32 931**	**34 996**

6. Generella statsbidrag och utjämning

	Kommunen		Kommunala koncernen	
Belopp i mnkr	**2022**	**2023**	**2022**	**2023**
Inkomstutjämning	2 772	3 097	2 772	3 097
Kostnadsutjämning	−1 177	−1 391	−1 177	−1 391
Regleringsbidrag/avgift	1 619	1 391	1 619	1 391
Kommunal fastighetsavgift	915	948	915	948
Bidrag/avgift för LSS-utjämning	297	413	297	413
Övriga bidrag i utjämningssystemet	-	-	-	-
Övriga generella bidrag från staten	127	70	127	70
Summa generella statsbidrag och utjämning	**4 553**	**4 528**	**4 553**	**4 528**

Erhållna, ej intäktsredovisade, generella statsbidrag uppgår till 28 mnkr

Generella statsbidrag	Ej intäktsförda	Ursprungligt belopp
Ökad bemanning	28 mnkr (avser januari 2024 t.om. december 2024)	101 mnkr

7. Finansiella intäkter och kostnader

	Kommunen		Kommunala koncernen	
Belopp i mnkr	**2022**	**2023**	**2022**	**2023**
Utdelning på aktier och andelar	5	-	−1	−28
Utdelning på aktier och andelar koncernföretag	-	315	-	-
Intäkter från finansiella anläggningstillgångar	10	9	10	9
Ränteintäkter	53	67	63	99
Ränteintäkter koncernföretag	462	1 109	-	-
Borgensavgifter	8	9	0	0
Övriga finansiella intäkter	2	52	16	53
Summa finansiella intäkter	**540**	**1 561**	**88**	**133**
Räntekostnader	−481	−1 281	−506	−1 046
Räntekostnader koncernföretag	−27	−70	-	-
Finansiell kostnad förändring av pensionsavsättning	−81	−334	−101	−372
Övriga finansiella kostnader	−33	−39	−33	−26
Summa finansiella kostnader	**−622**	**−1 724**	**−640**	**−1 444**

8. Jämförelsestörande poster

		Kommunen		Kommunala koncernen	
Belopp i mnkr	**Ingår i not**	**2022**	**2023**	**2022**	**2023**
Resultat försäljning anläggningstillgång		253	127	-	-
Resultat försäljning exploateringsfastighet		620	327	-	-
Resultat övrig exploateringsverksamhet		440	473	-	-
Utdelning från koncernföretag	7	-	315	-	-
Summa jämförelsestörande poster		**1313**	**1242**	**-**	**-**
Specifikation:					
Realisationsvinst försäljning materiell anläggningstillgång	2	244	118	-	-
Realisationsvinst försäljning finansiell anläggningstillgång	7	10	9	-	-
Övriga försäljningsrelaterade kostnader	3,7	−1	0	-	-
Resultat försäljning anläggningstillgång		**253**	**127**	**-**	**-**
Försäljningspris exploateringsfastighet	2	754	551	-	-
Anskaffningskostnad såld exploateringsfastighet	3	−124	−216	-	-
Förändring framtida åtaganden	3	−10	−8	-	-
Resultat försäljning exploateringsfastighet		**620**	**327**	**-**	**-**
Exploateringsbidrag*	2	451	**487**	-	-
Medfinansiering från exploatör	2	19	**14**	-	-
Övriga exploateringsrelaterade intäkter	2	3	**0**	-	-
Medfinansiering till stat och region	3	−33	**−21**	-	-
Övriga exploateringsrelaterade kostnader	3	0	**−7**	-	-
Resultat övrig exploateringsverksamhet		**440**	**473**	**-**	**-**

* Inkluderar värde avseende allmän plats överlåten från exploatör.
Bedömning har endast gjorts av jämförelsestörande poster för kommunen.

9. Immateriella anläggningstillgångar

	Kommunen		Kommunala koncernen	
Belopp i mnkr	**2021**	**2022**	**2021**	**2022**
Internt upparbetade immateriella anläggningstillgångar				
Ingående anskaffningsvärde	-	-	735	836
Anskaffning	-	-	113	50
Försäljningar/utrangeringar	-	-	0	−1
Omklassificeringar/överföringar	-	-	−12	−3
Utgående anskaffningsvärde	**0**	**0**	**836**	**882**
Ingående ack. avskrivningar	-	-	−624	−651
Försäljningar/utrangeringar	-	-	0	-
Omklassificeringar/överföringar	-	-	0	1
Årets avskrivningar	-	-	−27	−28
Utgående ack. avskrivningar	**0**	**0**	**−651**	**−678**
Ingående ack. nedskrivningar	-	-	-	-
Försäljningar/utrangeringar	-	-	-	-
Omklassificeringar/överföringar	-	-	-	-
Årets nedskrivningar/återföringar	-	-	-	-
Utgående ack. nedskrivningar	**0**	**0**	**0**	**0**
Utgående redovisat värde	**0**	**0**	**185**	**204**
Förvärvade immateriella anläggningstillgångar				
Ingående anskaffningsvärde	23	23	471	496
Anskaffning	-	-	0	-
Försäljningar/utrangeringar	-	-	1	-
Omklassificeringar/överföringar	-	-	24	5
Utgående anskaffningsvärde	**23**	**23**	**496**	**501**
Ingående ack. avskrivningar	−22	−23	−307	−311
Försäljningar/utrangeringar	-	-	−1	-
Omklassificeringar/överföringar	-	-	0	-
Årets avskrivningar	−1	-	−3	−2
Utgående ack. avskrivningar	**−23**	**−23**	**−311**	**−313**
Ingående ack. nedskrivningar	-	-	−67	−67
Försäljningar/utrangeringar	-	-	-	-
Omklassificeringar/överföringar	-	-	-	-
Årets nedskrivningar/återföringar	-	-	-	-
Utgående ack. nedskrivningar	**0**	**0**	**−67**	**−67**
Utgående redovisat värde	**0**	**0**	**118**	**121**
Summa immateriella anläggningstillgångar	**0**	**0**	**303**	**325**
Immateriella anläggningstillgångar				
Redovisat värde vid årets början	**1**	**0**	**208**	**303**
Anskaffning	**-**	-	113	50
Försäljningar/utrangeringar	**-**	-	0	−1
Nedskrivningar	**-**	-	-	-
Avskrivningar	**−1**	-	−30	−30
Övriga förändringar	-	-	12	3
Redovisat värde vid årets slut	**0**	**0**	**303**	**325**

10. Materiella anläggningstillgångar

	Kommunen		Kommunala koncernen	
Belopp i mnkr	**2022**	**2023**	**2022**	**2023**
Mark, byggnader och tekniska anläggningar				
Ingående anskaffningsvärde	55 669	59 547	158 166	167 957
Anskaffning	4 443	5 605	9 971	10 445
Försäljningar/utrangeringar	−255	−315	−620	−981
Omklassificeringar/överföringar	−310	−247	440	−444
Utgående anskaffningsvärde	**59 547**	**64 590**	**167 957**	**176 977**
Ingående ack. avskrivningar	−16 790	−18 133	−57 926	−61 403
Försäljningar/utrangeringar	208	193	471	477
Omklassificeringar/överföringar	1	−1	82	−84
Årets avskrivningar	−1 552	−1 643	−4 030	−4 220
Utgående ack. avskrivningar	**−18 133**	**−19 584**	**−61 403**	**−65 230**
Ingående ack. nedskrivningar	−4	−12	−2 293	−2 364
Försäljningar/utrangeringar	-	-	1	7
Omklassificeringar/överföringar	-	-	0	178
Årets nedskrivningar/återföringar	−8	10	−72	−577
Utgående ack. nedskrivningar	**−12**	**−2**	**−2 364**	**−2 756**
Utgående redovisat värde	**41 402**	**45 004**	**104 190**	**108 991**
Genomsnittlig nyttjandeperiod (år)*	29,9	30,6	34,0	34,4
Maskiner och inventarier				
Ingående anskaffningsvärde	7 261	8 228	17 509	17 900
Anskaffning	701	1 080	2 220	3 580
Försäljningar/utrangeringar	−27	−7	−712	−373
Omklassificeringar/överföringar	293	−60	−1 117	−107
Utgående anskaffningsvärde	**8 228**	**9 241**	**17 900**	**21 000**
Ingående ack. avskrivningar	−2 906	−3 547	−7 911	−8 443
Försäljningar/utrangeringar	22	6	564	313
Omklassificeringar/överföringar	−18	179	76	32
Årets avskrivningar	−645	−689	−1 172	−1 219
Utgående ack. avskrivningar	**−3 547**	**−4 051**	**−8 443**	**−9 317**
Ingående ack. nedskrivningar	0	0	−112	−112
Försäljningar/utrangeringar	-	-	-	-
Omklassificeringar/överföringar	-	-	-	38
Årets nedskrivningar/återföringar	0	0	0	0
Utgående ack. nedskrivningar	**0**	**0**	**−112**	**−74**
Utgående redovisat värde	**4 681**	**5 190**	**9 345**	**11 609**
Genomsnittlig nyttjandeperiod (år)*	12,0	12,7	13,7	14,3
Övriga materiella anläggningstillgångar				
Ingående anskaffningsvärde	120	125	283	323
Anskaffning	**3**	13	27	16
Försäljningar/utrangeringar	**0**	-	0	0
Omklassificeringar/överföringar	2	7	13	61
Utgående anskaffningsvärde	**125**	**145**	**323**	**400**

	Kommunen		Kommunala koncernen	
Belopp i mnkr	**2022**	**2023**	**2022**	**2023**
Ingående ack. avskrivningar	−34	−35	−95	−110
Försäljningar/utrangeringar	0	-	0	0
Omklassificeringar/överföringar	2	-	0	−8
Årets avskrivningar	−3	−4	−15	−20
Utgående ack. avskrivningar	**−35**	**−39**	**−110**	**−138**
Ingående ack. nedskrivningar	-	-	-	-
Försäljningar/utrangeringar	-	-	-	-
Omklassificeringar/överföringar	-	-	-	-
Årets nedskrivningar/återföringar	-	-	-	-
Utgående ack. nedskrivningar	**0**	**0**	**0**	**0**
Utgående redovisat värde	**90**	**106**	**213**	**262**
Genomsnittlig nyttjandeperiod (år)*	26,7	20,0	15,8	14,8
Summa materiella anläggningstillgångar	**46 173**	**50 300**	**113 748**	**120 862**
Materiella anläggningstillgångar				
Redovisat värde vid årets början	**43 316**	**46 173**	**107 621**	**113 748**
Anskaffning	5 147	6 698	12 218	14 040
Försäljningar/utrangeringar	−52	−123	−296	−557
Nedskrivningar	−8	10	−72	−577
Avskrivningar	−2 199	−2 337	−5 217	−5 459
Övriga förändringar	−31	−121	−506	−333
Redovisat värde vid årets slut	**46 173**	**50 300**	**113 748**	**120 862**
Specifikation: Varav leasing				
Maskiner och inventarier				
Anskaffningsvärde	3 835	4 260	-	-
Ackumulerade avskrivningar	−2 532	−2 800	-	-
Nedskrivningar	-	-	-	-
Utgående redovisat värde	1 303	1 460	0	0
Genomsnittlig nyttjandeperiod (år)	8,4	9,1	-	-
Specifikation: Varav pågående				
Ingående anskaffningsvärde	9 223	9 086	17 372	17 557
Anskaffning	5 147	6 698	12 218	14 040
Överföringar	−5 284	−5 361	−12 193	−11 635
Försäljningar/utrangeringar	-	-	−25	−287
Nedskrivningar	-	-	−52	−212
Övrigt	-	-	237	178
Utgående redovisat värde	**9 086**	**10 423**	**17 557**	**19 642**

* Värden för genomsnittlig nyttjandeperiod ska beräknas inklusive färdigavskrivna tillgångar. Värden för 2022 har justerats.

Kommunens återförda nedskrivningar avser dels föregående års nedskrivning av Isdala ishall med 8 mnkr, dels 2 mnkr hänförligt till en tidigare nedskrivning av byggnader på Ringön.

För koncernen som helhet tillkommer nedskrivningar om 710 mnkr och återförda nedskrivningar om 133 mnkr. De nedskrivningar som gjorts av bolag och som återförts i den kommunala koncernen har inte förändrats under året.

För koncernen ingår värde av aktiverade lånekostnader med 686 mnkr. Av dessa har 50 mnkr tillkommit under året (föregående år 19 mnkr) beräknade på en räntesats om 1,9 procent.

11. Finansiella anläggningstillgångar

	Kommunen		Kommunala koncernen	
Belopp i mnkr	**2022**	**2023**	**2022**	**2023**
Aktier och andelar i:*				
Göteborgs Stadshus AB	9 451	9 451	-	-
Kommuninvest ekonomisk förening	412	451	412	451
Övriga bolag, bostadsrätter och grundfondskapitalstiftelser	19	17	73	83
Långfristig utlåning till koncernföretag	33 893	43 864	-	-
Övriga långfristiga fordringar	52	21	663	667
Summa finansiella anläggningstillgångar	**43 827**	**53 804**	**1 148**	**1 201**

* En samlad förteckning över Göteborgs Stads ägarintressen finns i not 30.

12. Bidrag till infrastruktur

	Kommunen		Kommunala koncernen	
Belopp i mnkr	**2022**	**2023**	**2022**	**2023**
Bidrag till Trafikverket				
Totalt bidrag	31	33	31	33
Ackumulerad upplösning	−8	−9	−8	−9
varav årets upplösning	*−1*	*−1*	*−1*	*−1*
Summa bidrag till infrastruktur	**23**	**24**	**23**	**24**

Det ursprungliga sammanlagda bidraget har uppgått till 30 mnkr. Utgående värde avser åtta projekt för gång- och cykelbana, cirkulationsplats och pendelparkering. Det största projektet motsvarar ett ursprungsbelopp på 15 mnkr. Tid för upplösning är 25 år för samtliga projekt. Årets upplösning är -1 mnkr (föregående år -1 mnkr) och den ackumulerade upplösningen uppgår till 9 mnkr.

13. Förråd, lager och exploateringsfastigheter

	Kommunen		Kommunala koncernen	
Belopp i mnkr	**2022**	**2023**	**2022**	**2023**
Förråd och lager	66	85	784	802
Exploateringsfastigheter	1 274	1 305	1 631	1 723
Summa förråd	**1 340**	**1 390**	**2 415**	**2 525**
Specifikation: Exploateringsfastigheter				
Ingående värde	857	1 274	1 644	1 631
Årets utgifter	556	189	835	379
Uttag bokfört värde	−137	−222	−868	−355
Omklassificering/omvärdering	−2	64	20	68
Summa exploateringsfastigheter	**1 274**	**1 305**	**1 631**	**1 723**

14. Fordringar

	Kommunen		Kommunala koncernen	
Belopp i mnkr	**2022**	**2023**	**2022**	**2023**
Kundfordringar	571	653	1 748	2 108
Kundfordringar, koncernföretag	173	240	-	-
Fordringar moms	407	374	442	416
Statsbidragsfordringar och kostnadsersättningar*	573	684	608	684
Kommunalskattefordringar	1 540	1 308	1 540	1 308
Övriga kortfristiga fordringar	587	727	1 982	1 798
Övriga kortfristiga fordringar, koncernföretag	5 701	372	-	-
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	1 402	1 833	3 409	2 843
Summa kortfristiga fordringar	**10 954**	**6 191**	**9 729**	**9 157**

* Av beloppet utgör 109 mnkr upplupna riktade statsbidrag.

15. Eget kapital

	Kommunen		Kommunala koncernen	
Belopp i mnkr	**2022**	**2023**	**2022**	**2023**
Ingående eget kapital	32 507	35 061	42 651	46 299
Övriga justeringar	-	-	−5	13
Årets resultat	2 554	1 070	3 653	631
Utgående eget kapital	**35 061**	**36 131**	**46 299**	**46 943**
Specifikation: Eget kapital				
Årets resultat	2 554	1 070	3 653	631
Resultatutjämningsreserv	5 623	5 844	5 623	5 844
Övrigt eget kapital	26 884	29 217	37 023	40 468
Summa eget kapital	**35 061**	**36 131**	**46 299**	**46 943**
Specifikation: Resultatutjämningsreserv				
Ingående resultatutjämningsreserv	5 258	5 623	5 258	5 623
Årets förändring av resultatutjämningsreserv	365	221	365	221
Summa utgående resultatutjämningsreserv	**5 623**	**5 844**	**5 623**	**5 844**

16. Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser

	Kommunen		Kommunala koncernen	
Belopp i mnkr	**2022**	**2023**	**2022**	**2023**
Förmånsbestämd ålderspension	3425	4330	4619	5609
Avtalspension, visstidspension med mera	7	9	7	9
Summa pensioner	**3432**	**4339**	**4626**	**5618**
Löneskatt	833	1053	933	1142
Summa avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	**4265**	**5392**	**5559**	**6760**
Specifikation: Avsättningens förändring över året				
Ingående avsättning	4055	4265	5278	5559
Nya förpliktelser under året	282	1036	408	1159
varav nyintjänad pension	*197*	*697*	*253*	*752*
varav ränte- och basbeloppsuppräkning	*81*	*334*	*120*	*437*
varav ändring av försäkringstekniska grunder	*0*	*0*	*38*	*–7*
varav pension till efterlevande	*4*	*8*	*4*	*2*
varav övrigt	*0*	*–3*	*–7*	*–25*
Årets utbetalningar	–113	–129	–178	–191
Årets förändring särskild löneskatt	41	220	51	233
Summa avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	**4265**	**5392**	**5559**	**6760**

Aktualiseringsgrad 100 procent (föregående år 100 procent). Antal förtroendevalda med visstidspension 9 (föregående år 11).

17. Andra avsättningar

	Kommunen		Kommunala koncernen	
Belopp i mnkr	**2022**	**2023**	**2022**	**2023**
A. Avsatt för återställande av deponi				
Redovisat värde vid årets början	20	19	82	88
Periodens avsättningar	-	-	7	8
Ianspråktagna avsättningar	–1	0	–1	–11
Outnyttjade belopp som återförts	-	-	-	-
Omklassificering	-	-	-	-
Utgående avsättningar	**19**	**19**	**88**	**85**
B. Avsatt för infrastrukturåtgärder				
Redovisat värde vid årets början	688	224	688	224
Periodens avsättningar	30	22	30	22
Ianspråktagna avsättningar	–494	–4	–494	–4
Outnyttjade belopp som återförts	-	-	-	-
Omklassificering	-	-	-	-
Utgående avsättningar	**224**	**242**	**224**	**242**

	Kommunen		Kommunala koncernen	
Belopp i mnkr	**2022**	**2023**	**2022**	**2023**
C. Avsatt för åtgärder inom byggsektorn				
Redovisat värde vid årets början	77	83	1638	1569
Periodens avsättningar	31	24	364	153
Ianspråktagna avsättningar	–12	–17	–387	–523
Outnyttjade belopp som återförts	–13	–1	–47	–28
Omklassificering	-	-	1	-
Utgående avsättningar	**83**	**89**	**1569**	**1171**
D. Avsatt för miljöåtgärder				
Redovisat värde vid årets början	13	25	53	67
Periodens avsättningar	13	-	15	-
Ianspråktagna avsättningar	–1	0	–1	–12
Outnyttjade belopp som återförts	-	0	0	0
Omklassificering	-	-	-	-
Utgående avsättningar	**25**	**25**	**67**	**55**
E. Övriga avsättningar				
Redovisat värde vid årets början	9	8	226	228
Periodens avsättningar	1	8	11	60
Ianspråktagna avsättningar	–1	–1	–8	–13
Outnyttjade belopp som återförts	–1	–1	–1	–1
Omklassificering	-		-	-
Utgående avsättningar	**8**	**14**	**228**	**274**
F. Uppskjutna skatter				
Redovisat värde vid årets början	-	-	3708	3837
Periodens avsättningar	-	-	278	82
Ianspråktagna avsättningar	-	-	–39	–71
Outnyttjade belopp som återförts	-	-	–18	–7
Omklassificering	-	-	–92	–29
Utgående avsättningar	**-**	**-**	**3837**	**3812**
Summa ingående balans	**807**	**359**	**6395**	**6013**
Summa periodens avsättningar	**75**	**54**	**705**	**325**
Summa ianspråktaget	**–509**	**–22**	**–930**	**–634**
Summa outnyttjade belopp som återförts	**–14**	**–2**	**–66**	**–36**
Omklassificering	**-**	**-**	**–91**	**–29**
Summa utgående balans	**359**	**389**	**6013**	**5639**

Kommunen

A. Deponi

Kommunens avsättning avser återställande av stadens 17 nedlagda deponier vars miljöskyddsåtgärder kretslopp och vattennämnden ansvarar för. Brudaremossens deponi är störst av deponierna och står för den största andelen av återställningskostnaderna. Avsättningens storlek är svår att beräkna eftersom återställningsbehovet förändras. Det kan ske förändringar i miljön men även på grund av nya tekniska lösningar. Löpande förbättringsåtgärder pågår på samtliga deponier. Kommunens avsättning för återställande av deponier nuvärdesberäknas inte eftersom effekten är av mindre värde.

B. Infrastruktur

Kommunen slöt under 2010 avtal kring medfinansiering av infrastrukturåtgärder inom ramen för Västsvenska paketet där 400 mnkr avsåg medfinansiering kopplat till marknyttor. Dessa togs upp i kommunens resultat- och balansräkningar under 2011. År 2014 slöt kommunen avtal om medfinansiering för utbyggnad av E20 och nedsänkning av E45. Avtalet avseende utbyggnad av E20 är ett underavtal mellan Göteborgsregionens Kommunalförbund (GR) och Göteborgs Stad. I huvudavtalet representeras Göteborgs Stad av GR. Gator Backaplan omfattar 212 mnkr och genomförandetiden är oklar då projektet har tagit ett omtag. Utbyggnad E20 omfattar 30 mnkr oklarheter i betalplanen då det skett tidsförskjutningar i projektet.

C. Åtgärder inom byggsektorn

Avsättningen avser framtida åtaganden som kommunen har gentemot exploatören vid försäljningstillfället såsom ledningsflyttar, avetableringar och utredningar.

D. Miljöåtgärder

Avsättningen avser framtida åtaganden som kommunen har gentemot exploatören vid försäljningstillfället såsom marksanering.

E. Övriga avsättningar

Övriga avsättningar avser förväntade skadestånd, vite och oreglerade skador mm.

Kommunala koncernen

Inga avsättningar har bedömts vara informella förpliktelser som därmed skulle ha omklassificerats till ansvarsförbindelse.

A. Deponi

Avsättningen för återställande av deponi avser, förutom kommunens del om 19 mnkr, återställande av deponier inom Renovakoncernen. Dessa avser deponierna i Tagene, Torsviken och Fläskebo. IB 69 mnkr har sammantaget minskat till 66 mnkr och av dessa utgör Tagene 41 mnkr. Avsättningarna i Renova nuvärdesberäknas med en diskonteringsränta på 1,34 procent, där beräkningen har minskat avsättningen med 1,2 mnkr.

B. Infrastruktur

Se kommunen.

C. Åtgärder inom byggsektorn

Avsättningen för åtgärder inom byggsektorn avser, förutom kommunens avsättningar som ökat från 83 till 89 mnkr, till större del av framtida åtaganden i byggprojekt inom Älvstrandenkoncernen. Dessa avsättningar har sammantaget minskat med 402 mnkr från 1447 mnkr till 1045 mnkr och består främst av:

- Masthuggskajen, årets ingående avsättning om 1202 mnkr har minskat med 408 mnkr till 794 mnkr, främst till följd av ianspråktagna medel kopplat till pågående arbeten. Avsättningen beräknas ha ett löpande utflöde till och med 2031. Till detta kommer en ny avsättning för året om 71 mnkr kopplad till entreprenadverksamhet på Halvön. Projektet beräknas pågå till och med 2025, men det råder osäkerhet både om och när i tid eventuellt utflöde kommer att ske.
- Lindholmshamnen, IB 89 mnkr har ianspråktagits med 22 mnkr och UB är 69 mnkr. Avsättningen förväntas ha ett utflöde till och med 2025.
- Frihamnen, IB 44 mnkr är oförändrat.
- Sannegården, IB 49 mnkr och där 14 mnkr återförts under året. UB uppgår till 33 mnkr och avsättningen har ett förväntat löpande utflöde fram till 2030.
- Celsiusgatan, IB 35 mnkr och UB 32 mnkr.
- Västra Eriksberg, IB 11 mnkr har ianspråktagits nästan helt och beräknas slutföras under 2024.
- Skeppsbron, IB 13 mnkr har återförts i sin helhet till följd av beslut om Skeppsbron.

Higab AB redovisar löpande avsättningar avseende olika byggprojekt med sammantaget IB 36 mnkr och UB 30 mnkr, varav en ny om 12 mnkr kopplat till Per Dubbsgatan. Även inom Förvaltnings AB Framtiden finns en löpande avsättning med IB om 4 mnkr och UB 7 mnkr.

D. Miljöåtgärder

Avsatt för miljöåtgärder avser, förutom kommunens avsättning om 24 mnkr, avsättning inom Göteborg Energikoncernen kopplat till löpande konstaterade framtida miljöåtgärder, exempelvis återställande av mark. Årets UB 22 mnkr har minskat med 12 mnkr jämfört IB till följd av ianspråktagna belopp.

Resterande belopp är oförändrade och omfattar dels avsatt för sanering Färjenäs markområde hos Räddningstjänsten Storgöteborg, dels avsatt hos Gryaab för marksanering Färjestaden om 4 mnkr vardera.

E. Övriga avsättningar

Övriga avsättningar består, förutom kommunens avsättning om 15 mnkr, till stor del av avsatt för oreglerade skador inom Försäkrings AB Göta Lejon, 222 mnkr. Under året har tillkommit nya avsättningar hos:

- Renova Miljö AB med 21 mnkr för uppkommen tvist i samband med byggnation av ny verkstad,
- Spårvägen AB med 12 mnkr kopplat till utbyte av hjulaxlar, där arbetet beräknas pågå under en femårsperiod.

18. Långfristiga skulder

	Kommunen		Kommunala koncernen	
Belopp i mnkr	**2022**	**2023**	**2022**	**2023**
Skulder till banker och kreditinstitut	38 477	43 462	42 200	45 869
Långfristig leasingskuld	1 303	1 460	-	-
Skulder till koncernföretag	421	418	-	-
Övriga långfristiga skulder	17	16	106	102
Förutbetalda intäkter anläggnings-/anslutningsavgifter	749	812	1 009	1 127
Förutbetalda intäkter offentliga investeringsbidrag	3 766	3 963	3 766	4 077
Summa långfristiga skulder	**44 733**	**50 131**	**47 081**	**51 175**
Långfristiga skulder förändring över året				
Ingående långfristig skuld	42 064	44 733	44 568	47 081
Nyupptagna låneskulder	8 125	11 900	8 825	11 923
Minskning av räntebärande skuld	−5 710	−6 939	−6 548	−8 278
Periodisering över- och underkurser	−50	24	−50	24
Förändring leasingskuld	65	157	-	-
Förändring övriga långfristiga skulder	-	−4	−1	−4
Förändring förutbetalda intäkter	239	260	287	429
Summa utgående långfristig skuld	**44 733**	**50 131**	**47 081**	**51 175**
Anläggnings-/anslutningsavgifter återstående antal år (vägt snitt)	55,9	57,3	42,3	43,1
Offentliga investeringsbidrag återstående antal år (vägt snitt)	48,8	48,5	48,8	48,5
Uppgifter om lång- och kortfristig upplåning				
Genomsnittlig ränta (%)	0,99	2,50	1,01	2,00
Genomsnittlig ränta exklusive derivat (%)	0,97	2,90	0,94	2,80
Genomsnittlig räntebindningstid (år)	2,9	2,9	3,3	3,1
Genomsnittlig räntebindningstid exklusive derivat (år)	2,1	1,9	2,1	1,9
Genomsnittlig kapitalbindningstid (år)	3,4	3,3	3,3	3,2
Lån som förfaller inom 0–1 år (%)	19	21	19	22
Lån som förfaller inom 1–2 år (%)	16	16	17	17
Lån som förfaller inom 2–5 år (%)	48	46	48	44
Lån som förfaller inom 5+ år (%)	17	17	16	17
Säkringsinstrument				
Nominellt belopp ränteswappar	7 800	11 000	18 220	18 400
Marknadsvärde ränteswappar	481	−9	1 011	257
Säkrad skuld i utländsk valuta	2 816	2 048	2 816	2 048
Marknadsvärde Cross currency-swappar	106	−66	106	−66

Offentliga investeringsbidrag periodiseras i intervallet 10 till 80 år beroende på nyttjandeperiod för den komponent/tillgång bidraget avser. För äldre inkomster (innan komponentredovisning infördes 2017) tillämpas upplösning på i huvudsak 33 år. Anslutningsavgifter periodiseras hos kretslopp och vattennämnden från och med 2021 på 80 år (tidigare 50 år).

För koncernen tillkommer justering avseende Göteborg Energi AB:s anslutningsavgifter, vilka uppgår till 315 mnkr. Av dessa har 190 mnkr tillkommit under året (föregående år 157 mnkr) och de periodiseras över fem år enligt en förenklad modell för att möta nedlagda kostnader. Även ett offentligt investeringsbidrag om 113 mnkr hos Göteborgs Hamn AB har justerats till långfristig skuld. Ingen periodisering har dock skett för 2023.

19. Kortfristiga skulder

	Kommunen		Kommunala koncernen	
Belopp i mnkr	**2022**	**2023**	**2022**	**2023**
Skulder till banker och kreditinstitut	9162	11442	10060	12630
Skulder till koncernföretag	2259	1738	-	-
Leverantörsskulder	2552	2925	3955	4361
Moms och punktskatter	0	0	57	62
Personalens skatter, avgifter och avdrag	361	363	426	502
Retroaktiva löner och OB-ersättning*	693	718	693	718
Semester- och övertidsskuld*	1413	1476	1808	1614
Övriga upplupna personalkostnader	934	1003	1084	1044
Kommunalskatteskulder	-	-	-	-
Övriga kortfristiga skulder**	338	284	1096	847
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	1318	1625	5230	4666
Summa kortfristiga skulder	**19030**	**21574**	**24409**	**26444**
Marknadsvärden swappar				
Säkrad skuld i utländsk valuta	2029	3084	2029	3084
Valutaswappar	−32	−206	−32	−206

* Inkluderar upplupna sociala avgifter.

** Av beloppet utgör 28 mnkr förutbetalda generella statsbidrag och 107 mnkr utgör förutbetalda riktade statsbidrag.

20. Panter och därmed jämförliga säkerheter

	Kommunen		Kommunala koncernen	
Belopp i mnkr	**2022**	**2023**	**2022**	**2023**
Fastighetsinteckningar	-	-	28	28
Övriga ställda säkerheter*	-	-	340	497
Summa panter och därmed jämförliga säkerheter	**0**	**0**	**368**	**525**

* Posten för 2023 består av:

- 380 mnkr (föregående år 340 mnkr) avseende tillgångar som är registerförda för skuldtäckning av de försäkringstekniska avsättningarna hos Göta Lejon AB. I händelse av obestånd har försäkringstagarna förmånsrätt i de registerförda tillgångarna,
- 117 mnkr hänförligt till Göteborg Energi Din El AB:s ställda kontanter som säkerhet för sin handel på Nasdaq.

21. Pensionsförpliktelser som inte tagits upp bland skulder eller avsättningar

	Kommunen		Kommunala koncernen	
Belopp i mnkr	**2022**	**2023**	**2022**	**2023**
Pensionsförpliktelser PA-KL aktiva	2383	2198	2391	2206
Pensionsförpliktelser PA-KL pensionärer	5288	5579	5368	5649
Pensionsförpliktelser livränta	272	263	272	263
Summa pensionsförpliktelser PA-KL	**7943**	**8040**	**8031**	**8118**
Pensionsförpliktelser chefsavtal	–	–	–	–
Pensionsförpliktelser övrigt	4	5	4	5
Garantiåtaganden FPG/PRI	–	–	7	7
Summa totala pensionsförpliktelser	**7947**	**8045**	**8042**	**8130**
Särskild löneskatt	1928	1952	1946	1969
Summa pensionsförpliktelser och särskild löneskatt	**9875**	**9997**	**9988**	**10099**
Specifikation: Ansvarsförbindelsens förändring över året				
Ingående ansvarsförbindelse för pensionsförpliktelse	10229	9875	10350	9988
Nya förpliktelser under året	194	609	198	606
varav ränte- och basbeloppsuppräkning	*243*	*649*	*246*	*655*
varav ändring av försäkringstekniska grunder	*0*	*–*	*0*	*–*
varav pension till efterlevande	*–*	*–*	*–*	*–*
varav övrigt	*−49*	*−40*	*−48*	*−49*
Årets utbetalningar	−479	−511	−488	−518
Årets förändring särskild löneskatt	−69	24	−72	23
Summa ansvarsförbindelse för pensionsförpliktelse	**9875**	**9997**	**9988**	**10099**

För kommunen har gjorts inlösen av pensionsförpliktelser inom ansvarsförbindelsen år 2001 med 420 mnkr, 2002 med 260 mnkr samt 2016 med 20 mnkr, sammantaget 700 mnkr.

22. Övriga ansvarsförbindelser

	Kommunen		Kommunala koncernen	
Belopp i mnkr	**2022**	**2023**	**2022**	**2023**
Borgensåtagande för lån och pensionsåtaganden egna bolag				
Göteborgs Hamn AB	418	442	–	–
Göteborg Energi AB	235	10	–	–
Higab AB	584	584	–	–
Göteborgs Stadshus AB	3 230	2 396	–	–
Förvaltnings AB Framtiden	412	412	–	–
Övriga bolag	253	229	–	–
Summa borgensförbindelser egna bolag	**5 132**	**4 073**	**–**	**–**
Övriga borgensförbindelser externt				
Småhus – statliga bostadslån	–	–	–	–
Stiftelser	406	401	406	401
Föreningar	158	148	158	148
Övrigt	0	0	0	0
Summa borgensförbindelser externt	**564**	**549**	**564**	**549**
Övriga förpliktelser				
Moderbolagsgaranti*	–	–	1 330	771
Övriga ansvarsförbindelser	–	–	139	143
Summa övriga förpliktelser	**0**	**0**	**1 469**	**914**
Summa övriga ansvarsförbindelser	**5 696**	**4 622**	**2 033**	**1 463**

* Moderbolagsgaranti har lämnats av Göteborg Energi AB till förmån för clearingmotpart som säkerhet för Göteborg Energi Din El AB:s finansiella elhandel om 50 mEUR, motsvarande 555 mnkr. Moderbolagsgaranti har också lämnats till förmån för balansansvarig som säkerhet för Göteborg Energi Din El AB:s fysiska elhandel om 20 mEUR, motsvarande 216 mnkr (posterna uppgick föregående år sammantaget till 1 330).

Göteborgs Stad har i november 2012 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 295 kommuner och regioner som per 2023-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser. Kommuninvests totala förpliktelse uppgick 2023-12-31 till 552 mdkr och totala tillgångar till 562 mdkr. Göteborgs Stads del i borgensansvaret är 2,1 procent, 12 mdkr.

Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt avtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.

Kommunens borgen för pensionsåtaganden hos vissa kommunala bolag, kommunalförbund och stiftelser uppgick vid årsskiftet till 746 mnkr. Göteborgs Stad har under året inte behövt infria något borgensåtagande.

23. Leasing

	Kommunen		Kommunala koncernen	
Belopp i mnkr	**2022**	**2023**	**2022**	**2023**
Finansiell leasing				
Leasetagare				
Redovisat värde per balansdag för maskiner och inventarier	1 303	1 460	–	–
Nuvärde minimileaseavgifter	1 365	1 586	–	–
varav förfall inom 1 år	*422*	*461*	–	–
varav förfall inom 1–5 år	*764*	*860*	–	–
varav förfall senare än 5 år	*179*	*265*	–	–
Variabla avgifter som ingår i periodens resultat	–	–	–	–
Beräknad implicit ränta (%)	1,83	2,57	–	–
Leasegivare				
Externa fordringar	–	–	539	513
Framtida minimileasingavgifter avseende icke uppsägningsbara leasingavtal	–	–	537	830
varav förfall inom 1 år	–	–	*55*	*60*
varav förfall inom 1–5 år	–	–	*212*	*231*
varav förfall senare än 5 år	–	–	*270*	*539*
Operationell leasing				
Leasetagare				
Räkenskapsårets betalda leasingavgifter	2 172	2 392	1 019	1 162
Framtida minimileasingavgifter avseende icke uppsägningsbara leasingavtal	1 819	6 430	1 531	4 170
varav förfall inom 1 år	*545*	*607*	*326*	*322*
varav förfall inom 1–5 år	*822*	*2 700*	*709*	*1 573*
varav förfall senare än 5 år	*452*	*3 123*	*496*	*2 275*
Leasegivare				
Framtida minimileaseavgifter avseende icke uppsägningsbara leasingavtal	921	1 162	10 253	10 942
varav förfall inom 1 år	*319*	*266*	*1 894*	*1 979*
varav förfall inom 1–5 år	*294*	*495*	*4 404*	*5 069*
varav förfall senare än 5 år	*308*	*401*	*3 955*	*3 894*

24. Effekter jämförelseår 2022

Inga justeringar som föranleder ändring på jämförelseår 2022 har skett i resultat- respektive balansräkningen.

25. Kassaflöde, ej likviditetspåverkande poster

Belopp i mnkr	Ing år i not	Kommunen 2022	Kommunen 2023	Kommunala koncernen 2022	Kommunala koncernen 2023
Realisationsresultat från immateriella och materiella anläggningstillgångar	9,10	−203	123	−530	677
Avskrivningar	9,10	2 200	2 337	5 262	5 489
Nedskrivningar	9,10	8	−10	72	577
Realisationsresultat från kommunkoncernföretag	11	–	–	0	–
Gjorda avsättningar för pensioner	16	323	1 256	459	1 392
Gjorda andra avsättningar	17	75	53	705	325
Återföring andra avsättningar	17	−13	−2	−156	−65
Ökning/minskning periodiserade anläggningsavgifter och investeringsbidrag	18	−261	−128	−412	−262
Årets periodisering över- och underkurser på lån	18	−100	−102	−100	−102
Bidrag infrastruktur, redovisas i annan sektor	RR	20	43	20	43
Justering eget kapital	24	–	–	−3	12
Summa ej likviditetspåverkande poster		**2 049**	**3 570**	**5 317**	**8 086**

26. Kassaflöde, likviditetspåverkande poster

Belopp i mnkr	Ing år i not	Kommunen 2022	Kommunen 2023	Kommunala koncernen 2022	Kommunala koncernen 2023
Utbetalning avsättning för pensioner	16	−113	−129	−178	−191
Utbetalning andra avsättningar	17	−15	1	−436	−611
In- och utbetalning över- och underkurser, lån	18	50	126	50	126
Summa likviditetspåverkande poster		**−78**	**−2**	**−564**	**−676**

Ränteinbetalningar ingår för kommunen med 1150 mnkr (föregående år 494 mnkr).

Ränteutbetalningar ingår för kommunen med 1185 mnkr (föregående år 417 mnkr).

Utdelning är oreglerad och ingår därför inte i kommunen (föregående år 6 mnkr).

27. Upplysning om upprättade särredovisningar

Särredovisning som upprättats enligt *Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster*, samt särredovisning för avfallsverksamheten finns tillgängliga hos kretslopp- och vattennämnden, hemsida: goteborg.se/kretsloppochvatten.

Särredovisningsrapporter upprättade enligt *Ellagen (1997:857)*, *Fjärrvärmelagen (2008:263)* respektive *Naturgaslagen (2005:403)* avseende el-, gasnät samt fjärrvärme publiceras på Göteborg Energi AB, hemsida: goteborgenergi.se.

Enligt *Lag (2005:590) om insyn i vissa finansiella förbindelser med mera* (Transparensdirektivet) upprättas särredovisning av Göteborgs Hamn AB och Göteborgs Spårvägar AB. Berörda bolag inom koncernen Göteborgs Stadshus AB upprättar en särskild rapport i enlighet med lagstiftningen. Samtliga handlingar finns tillgängliga hos respektive bolag.

28. Upplysning om kostnader för räkenskapsrevision

Belopp i tkr	Kommunen 2022	Kommunen 2023	Kommunala koncernen 2022	Kommunala koncernen 2023
Sakkunnigt biträde	4 839	4 164	13 387	14 895
Förtroendevalda revisorer	34	34	4 659	4 745
Summa kostnad för räkenskapsrevision	**4 873**	**4 198**	**18 046**	**19 640**

Beloppen avser sammanlagd kostnad för revisorernas granskning av bokföring, delårsrapport och årsredovisning.

29. Upplysning om koncerninterna förhållanden

Interna mellanhavanden

Belopp i mnkr	Försäljning		Lån		Ränta och borgensavgift		Borgen	
	Intäkt	Kostnad	Givare	Mottagare	Intäkt	Kostnad	Givare	Mottagare
Bolag	2 853	1 751	1 535	44 227	61	1 126	–	3 985
Kommun	1 766	3 171	44 227	1 895	1 126	66	4 073	–
Kommunalförbund	330	27	360	–	5	–	–	88
Summa	**4 949**	**4 949**	**46 122**	**46 122**	**1 192**	**1 192**	**4 073**	**4 073**

Koncernbidrag och ägartillskott

Belopp i mnkr	Ägartillskott		Koncernbidrag		Utdelning	
	Givna	Mottagna	Givna	Mottagna	Givna	Mottagna
Göteborgs Stadshus AB	59	5	567	269	315	2 336
Göteborg Energi AB	–	–	–	–	752	–
Göteborgs Hamn AB	–	9	193	–	49	–
Higab AB	–	2	–	139	1 503	–
Förvaltnings AB Framtiden	–	12	16	–	–	–
Göteborg & Co AB	–	13	38	368	32	–
Göteborgs Stads Kollektivtrafik AB	–	11	14	–	–	–
Business Region Göteborg AB	–	5	–	45	–	–
Göteborgs Stads Leasing AB	–	–	–	16	–	–
Boplats Göteborg AB	–	7	9	–	–	–
Kommun	5	–	–	–	–	315
Summa	**64**	**64**	**837**	**837**	**2 651**	**2 651**

30. Förteckning över bolag med mera där Göteborgs Stad har ägarintresse

Bolag / Organisation	Org. nummer	Ägarandel (%)
GÖTEBORGS STADSHUS AB	**556537-0888**	**100**
INTERNA BOLAG (intern verksamhet)		
Försäkrings AB Göta Lejon	516401-8185	100
Göteborgs Stads Leasing AB	556442-1716	100
BOPLATS GÖTEBORG AB	**556467-7390**	**100**
REGIONALA BOLAG		
Gryaab AB	556137-2177	70,6
Göteborgsregionens Fritidshamnar AB (Grefab)	556185-4109	80
Renova AB	556108-3337	85
Renova Miljö AB	556946-0321	100
Fastighets AB Rödingen	556051-2096	100
GÖTEBORG ENERGI AB	**556362-6794**	**100**
Göteborg Energi Nät AB	556379-2729	100
Göteborg Energi GothNet AB	556406-4748	100
Netwest Sweden AB*	559028-5656	2,4
Göteborg Energi Gasnät AB	556029-2202	100
Göteborg Energi Din El AB	556572-4696	100
Göteborg Energi Backa AB	556550-2043	100
FÖRVALTNINGS AB FRAMTIDEN	**556012-6012**	**100**
Bostads AB Poseidon	556120-3398	100
Ellesbokomplementären AB	556432-9810	33
KB Ellesbo 2	916844-6442	33
Familjebostäder i Göteborg AB	556114-3941	100
Gärdsås Utvecklings AB	556599-9694	49
Gärdsås Torgbolag KB	969673-5233	56
Gårdstensbostäder AB	556536-0277	100
Göteborgs Stads Bostads AB	556046-8562	100
Fastighetsbolaget Bredfjäll AB	556662-9035	100
Fastighetsbolaget Bredfjäll KB	969676-6923	100
Fastighetsbolaget Gropens Gård KB	969676-6881	100
Fastighetsbolaget Friskväderstorget KB	969667-0562	100
Göteborgs Egnahems AB	556095-3829	100
Bygga Hem i Göteborg AB	556643-7934	100
Fastighets AB Sannegården 26:1	559360-7657	100
Framtiden Byggutveckling AB	556731-5170	100
Störningsjouren i Göteborg AB	556657-1443	100
Förvaltnings AB GöteborgsLokaler	556082-4897	100

Bolag / Organisation	Org. nummer	Ägarandel (%)
HANTVERKS- & INDUSTRIHUS i GBG AB (HIGAB)	**556104-8587**	**100**
Hotell Heden AB	556050-2501	100
Myntholmen AB	559011-5563	100
Myntholmen 2 AB	559328-3145	100
Älvstranden Utveckling AB	556659-7117	100
Södra Älvstranden Utveckling AB	556658-6805	100
Älvstranden Gullbergsvass AB	556023-2646	100
Norra Älvstranden Utveckling AB	556001-3574	100
Fastighets AB Fribordet	556248-5747	100
Norra Älvstranden Bostäder AB	556260-3281	100
GVA Fastigheter KB	916836-2888	100
GVA Fastigheter AB	556291-8390	100
Ferux Fastighet i Göteborg AB	556615-0123	100
Norra Älvstranden Service AB	556558-0619	100
Fastighets AB Navet	556609-4354	100
Eriksbergs Förvaltnings AB	556079-4306	100
Lindholmspiren Beta AB	556625-8074	100
Torphuset Fastighets AB	556690-7571	100
Menlin Fastighets AB	556602-4922	100
Fastighets AB Radny	556992-7790	100
Fastighets AB Vinstra	556992-7808	100
Fastighets AB Esterel	556992-7832	100
Fastighets AB Raila	559057-5923	100
Fripoint AB	556024-1456	100
Göteborgs Frihamns AB	556246-9519	100
S Tingsvassen 739:137 Fastighets AB	556606-2641	100
Göteborgs Stads Parkerings AB	556119-4878	100
BUSINESS REGION GÖTEBORG AB	**556439-5878**	**100**
Almi Företagspartner Väst AB*	556488-1307	12,3
Lindholmen Science Park AB	556568-6366	24
Johanneberg Science Park AB	556790-3108	38,8
Sahlgrenska Science Park AB	556547-7832	22,9
Göteborgs Tekniska College AB	556570-6768	49
GÖTEBORG & CO AB	**556428-0369**	**100**
Svensk Turism AB*	556452-7157	2
Got Event AB	556015-9823	100
Liseberg AB	556023-6811	99,9
Lisebergs Gäst AB	556422-0845	100
AB Liseberg Skår 40:17	556909-9731	100
Göteborgs Stadsteater AB	556016-7875	99,9

Bolag / Organisation	Org. nummer	Ägarandel (%)
GÖTEBORGS HAMN AB	**556008-2553**	**100**
Göteborgs Stuveri AB	556284-3614	100
Scandinavian Distripoint AB	556206-1654	100
Arendal Holding AB	556711-0365	100
Göteborgs Hamn Holding AB	559338-6799	100
Göteborg Arendal 764:385 AB	559394-9323	100
Halvorsäng Holding AB	559338-6807	100
Halvorsäng Fastighets AB	559338-6781	100
Halvorsäng Fastighetsbolag Syd AB	559338-6823	100
Halvorsäng Fastighetsbolag Nord AB	559338-6815	100
Halvorsäng Fastighetsbolag Öst AB	559338-6831	100
Westwind Offshore AB*	559318-3907	5
GÖTEBORGS STADS KOLLEKTIVTRAFIK AB	**559161-0190**	**100**
Göteborgs Spårvägar AB	556353-3412	85
GS Buss AB	556771-4380	100
GS Trafikantservice AB	556771-2251	100
ÖVRIGA		
Kommuninvest Ekonomisk förening*	716453-2074	2,1
Räddningstjänstförbundet Storgöteborg	222000-0752	70,6
Samordningsförbundet Göteborg	222000-3285	25
Göteborgsregionens Kommunalförbund**	222000-0265	55,6
Göteborgsregionens Internationella Skola AB (ISGR)**	556527-5657	100
Gryning Vård AB**	556605-8201	54
Tolkförmedling Väst**	222000-2972	16,4

* Utgör ej kommunalt koncernföretag (< 20 %), ingår ej i sammanställda räkenskaper.

** Utgör kommunalt koncernföretag men undantas från sammanställda räkenskaper därför att det saknar väsentlig betydelse (< 2 %).

Under året har följande förändringar skett:

- 100 procent av Göteborg Energi Backa AB (556550-2043) har fusionerats in i Göteborg Energi AB (556362-6794).
- 100 procent av Göteborgs Hamn Arendal Fastighets AB (559324-3164) har fusionerats in i Göteborgs Hamn AB (556008-2553).
- 100 procent av Göteborg Arendal 764:385 AB (559394-9323) har förvärvats.
- 5 procent av Westwind Offshore AB (559318-3907) har förvärvats.
- Ägarandel i Räddningstjänstförbundet Storgöteborg (222000-0752) har förändrats från 70,6 till 64,4 procent till följd av nya medlemskommuner.

Definitioner

Aktualiseringsgrad | Andel av nuvarande och tidigare personal som är uppdaterad med avseende på tidigare pensionsgrundande anställningar.

Anläggningstillgångar | Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk i verksamheten, till exempel byggnader. Kan även vara immateriella så som goodwill eller finansiella som till exempel aktier.

Avskrivning enligt plan | En anläggningstillgångs totala utgift fördelas ut som kostnader över det antal år som tillgången beräknas nyttjas i verksamheten.

Balanskrav | Kommunsektorns balanskrav innebär att kommuner och regioner ska upprätta budgeten för nästa kalenderår så att intäkterna överstiger kostnaderna.

Balansräkning | En sammanställning av tillgångar, eget kapital, avsättningar och skulder på balansdagen, det vill säga redovisningsperiodens sista dag.

Derivatinstrument | Finansiellt instrument vars värde beror på en annan, underliggande vara. Används för att hantera kurs- och ränterisker. Vanliga derivatinstrument är optioner, terminer och swappar.

Eget kapital | Skillnaden mellan tillgångar och skulder utgör eget kapital och visar hur stor del av tillgångarna som finansierats med egna medel.

Eliminering | Innebär att interna poster tas bort, så att uppgifter om intäkter, kostnader, fordringar och skulder endast innehåller för organisationen externa poster.

Emission | När nya obligationer eller certifikat ges ut till försäljning på den finansiella marknaden.

Egenfinansieringsgrad av investeringar | Kassaflöde från verksamheten före förändring av rörelsekapital samt försäljning av materiella anläggningstillgångar i relation till nettoinvesteringar.

Finansnetto | Skillnad mellan posterna finansiella intäkter och finansiella kostnader i resultaträkningen.

Genomsnittlig nyttjandeperiod | Anskaffningsvärde för tillgångar som är föremål för avskrivning i relation till årets avskrivningskostnader.

Kassaflödesanalys | Visar in- och utbetalningar. Summan av in- och utbetalningar utgör periodens totala kassaflöde.

Kommunala koncernen | Kommunen tillsammans med de kommunala koncernföretagen.

Kommunalt koncernföretag | En juridisk person över vars verksamhet, mål och strategier en kommun har ett varaktigt betydande inflytande.

Konsolidering | Innebär att finansiella rapporter från ett moderbolag och minst ett ägt bolag sammanfogas till en gemensam koncernrapport.

Låneskuld | Den kommunala koncernens totala externa upplåning.

Nettoinvestering | Investeringsutgifter med avdrag för investeringsinkomster.

Nettolåneskuld | Kommunens externa låneskuld exklusive vidareutlåning till bolagen och den likviditet som kommunen har placerad i marknaden.

Omsättningstillgångar | Tillgångar som inte är avsedda för stadigvarande bruk eller innehav är omsättningstillgångar, till exempel lager, likvida medel och kortfristiga fordringar.

Resultaträkning | En sammanställning av resultatkonton i bokföringen, det vill säga verksamhetens intäkter och kostnader som ger periodens resultat, över- eller underskott.

Ränteswap | Avtal mellan två parter om en utväxling eller byte av räntebetalningar under en given löptid.

Sammanställda räkenskaper | Sammanställning av kommunens och de kommunala koncernföretagens resultaträkningar, balansräkningar, kassaflödesanalyser och noter.

Soliditet | Eget kapital i relation till samtliga tillgångar.

Strukturell nettokostnad | Består av verksamhetens nettokostnader samt finansiella intäkter och kostnader exklusive jämförelsestörande poster.

Strukturellt resultat | Består av årets resultat exklusive jämförelsestörande poster.

3

Ekonomisk och finansiell rapportering

Detta avsnitt innehåller driftredovisning, investeringsredovisning och en redovisning av de stiftelser som staden förvaltar. Drift- och investeringsredovisningen ska tillgodose kommunfullmäktiges behov av uppföljning och ansvarsprövning av styrelser och nämnder. Samtidigt ska den tillgodose externa intressenters behov av information om hur resurserna fördelas och förbrukas av verksamheterna. Negativa avvikelser mot budget kommenteras liksom stora positiva avvikelser.

Ekonomisk och finansiell rapportering

100 Driftredovisning
Driftredovisningen innehåller en redovisning av hur utfallet förhåller sig till den budget som fastställts för den löpande verksamheten. Samtidigt ska den tillgodose externa intressenters behov av information om hur resurserna fördelas och förbrukas av verksamheterna.

108 Investeringsredovisning
Investeringsredovisningen innehåller en samlad redovisning av investeringsverksamheten.

117 Stiftelser
Göteborgs Stad förvaltar anknutna stiftelser och gåvor för olika ändamål. Förvaltningen avser enbart avkastningsstiftelser, ansvar för stiftelsernas kapital och att avkastningen delas ut till de ändamål som den som skänkte pengarna bestämt.

Driftredovisning

Kommunens driftredovisning

Driftredovisningen för kommunen är utformad så att nämndernas utfall kan stämmas av mot kommunfullmäktiges budget. I kolumnen kommunbidrag anges de ramar som kommunfullmäktige tilldelat nämnderna. För några nämnder har kommunfullmäktige under året tagit beslut om förändrat kommunbidrag i förhållande till det ursprungliga budgetbeslutet. I dessa fall anges de uppdaterade ramarna i tabellen. Vid vilka tidpunkter och med vilka belopp nämndernas ramar justerats, redovisas i separat tabell längre ned i detta avsnitt. I kolumnen budget framgår vilket resultat som nämnderna själva budgeterat för året. Stadens regelverk ger nämnderna rätt att, utifrån vissa förutsättningar och gränsvärden, bygga upp och nyttja eget kapital. Nämnderna har därmed möjlighet att budgetera för positivt eller negativt resultat. År 2023 har dock det utmanande ekonomiska läget gjort att möjligheten för nämnd att budgetera för ett negativt ekonomiskt resultat begränsats och krävt godkännande av kommunstyrelsen. I kolumnen budget framgår också vilket resultat kommunfullmäktige budgeterat för de kommuncentrala posterna och för staden som helhet. De för driftredovisningen mest väsentliga principerna för internredovisning och ekonomistyrning framgår under avsnittet noter inklusive redovisningsprinciper.

Belopp i mnkr	Intäkter	Kostnader	Kommun-bidrag	Årets resultat	Budget	Intäkter fg år	Kostnader fg år
NÄMNDER MED SÄRSKILD INRIKTNING							
Exploateringsnämnden	1 120	−1 331	127	−85	0	-	-
Förskolenämnden	587	−5 412	4 777	−48	0	565	−5 107
Grundskolenämnden	1 155	−10 571	9 412	−4	0	1 182	−10 086
Idrotts- och föreningsnämnden	169	−813	666	22	0	167	−732
Kommunledning	202	−574	386	14	0	174	−543
Kulturnämnden	151	−830	683	4	0	154	−778
Miljö- och klimatnämnden	92	−201	112	3	0	93	−189
Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning	291	−1 037	753	7	0	288	−975
Nämnden för demokrati och medborgarservice	113	−209	101	5	0	74	−161
Nämnden för funktionsstöd	538	−5 786	5 100	−148	0	597	−5 366
Nämnden för inköp och upphandling	141	−138	8	11	0	90	−84
Nämnden för Intraservice	1 287	−1 320	37	4	0	1 268	−1 290
Socialnämnd Centrum	168	−1 421	1 277	24	0	166	−1 362
Socialnämnd Hisingen	122	−1 327	1 222	16	0	135	−1 224
Socialnämnd Nordost	220	−1 897	1 721	44	0	197	−1 708
Socialnämnd Sydväst	563	−1 351	787	0	0	485	−1 198
Stadsbyggnadsnämnden	218	−472	256	2	0	-	-
Stadsfastighetsnämnden	3 880	−3 850	0	30	0	-	-
Stadsmiljönämnden	1 661	−3 538	1 763	−114	0	-	-
Utbildningsnämnden	1 066	−3 527	2 471	10	0	1 053	−3 308
Valnämnden	0	−10	12	2	0	21	−42
Äldre samt vård- och omsorgsnämnden	1 466	−7 709	6 240	−4	0	1 458	−7 161

Belopp i mnkr	Intäkter	Kostnader	Kommun-bidrag	Årets resultat	Budget	Intäkter fg år	Kostnader fg år
NÄMNDER MED TAXE-FINANSIERAD VERKSAMHET							
Kretslopp och vattennämnden	1 933	−2 017	0	−84	−47	1 789	−1 773
Förändring av skuld/fordran till abonnent kretslopp och vattennämnden	84			84	47	−16	-
Ekonomiska ramar för särskilda budgetposter							
Arkivnämnden	39	−62	24	2	0	40	−59
Revisorskollegiet	5	−44	40	1	−1	5	−44
Socialnämnd Centrum: Studieförbunden	0	−29	29	0	0	0	−29
Stadsbyggnadsnämnden: Transfereringar	0	−66	68	2	0	0	−54
Överförmyndarnämnden: Arvoden	3	−35	34	2	0	2	−33
Nämnder som upphört 2023							
Byggnadsnämnden	-	-	-	-	-	201	−366
Fastighetsnämnden	-	-	-	-	-	765	−801
Lokalnämnden	-	-	-	-	-	3 429	−3 453
Park och naturnämnden	-	-	-	-	-	450	−784
Trafiknämnden	-	-	-	-	-	1 419	−2 718
Summa nämnder	**17 273**	**−55 579**	**38 107**	**−199**	**−1**	**16 251**	**−51 427**
Kommuncentrala poster	41 847	−3 713	−38 107	27	−1 229	38 920	−2 503
Resultat före jämförelsestörande poster	**59 120**	**−59 292**	**0**	**−172**	**−1 230**	**55 171**	**−53 930**
Utdelning	315	0	0	315	315	-	-
Realisationsvinster	454	0	0	454	600	873	-
Exploateringsbidrag	473	0	0	473	-	440	-
Resultat kommunen	**60 362**	**−59 292**	**0**	**1 070**	**−315**	**56 484**	**−53 930**
Justering för poster som ej är hänförbara till verksamhetens kostnader och intäkter enligt resultaträkningen	*−41 085*	*1 724*	-	*−39 361*	*−38 380*	*−38 024*	*622*
Justering för interna poster	*−7 640*	*7 640*	-	*0*	-	*−7 307*	*7 307*
Verksamhetens intäkter och kostnader enligt resultaträkningen	**11 637**	**−49 928**	**-**	**−38 291**	**−38 695**	**11 153**	**−46 001**
Skatteintäkter	*34 996*	-	-	*34 996*	*34 260*	*32 931*	-
Generella statsbidrag och utjämning	*4 528*	-	-	*4 528*	*3 858*	*4 553*	-
Finansiella poster	*1 561*	*−1 724*	-	*−163*	*262*	*540*	*−622*
Årets resultat	**52 722**	**−51 652**	**-**	**1 070**	**−315**	**49 177**	**−46 623**

Nämnderna

Nämnderna redovisar sammantaget ett negativt resultat för året och avvikelse mot budget på cirka 200 mnkr, vilket är cirka 850 mnkr sämre än förra året. Dessutom är skillnaderna mellan nämndernas respektive ekonomiska resultat större. Den höga inflationstakten har inneburit ett betydligt högre kostnadsläge än tidigare. Den negativa utvecklingen har också påverkats av några större poster av engångskaraktär samt av att en del tillfälliga statsbidrag har minskat i omfattning under 2023.

Nedan redovisas en kort beskrivning av de nämnder som redovisar en negativ avvikelse, samt av de nämnder som redovisar en större positiv avvikelse jämfört med det budgeterade resultatet.

Nämnden för funktionsstöd redovisar en negativ avvikelse på 148 mnkr, varav nämnden har blivit beviljad ett nyttjande av eget kapital på 35 mnkr. Underskottet förklaras främst av högre kostnader för köpta insatser och boende samt högre personalkostnader inom bostad med särskild service och daglig verksamhet och stöd. Avvikelsen beror även på ökade kostnader för nämnden i och med brukare med komplex problematik som inte med självklarhet hör hemma i en specifik förvaltning samt ny debiteringsform för hemtjänsten. Högre kostnader för kommungemensamma tjänster samt högre nyttjande av expansionsmedel för nya platser inom bostad med särskild service på grund av prisökningar och mer omfattande behov hos brukarna, bidrar också till underskottet.

Stadsmiljönämnden redovisar ett underskott som uppgår till 114 mnkr. Underskottet beror främst på att nämnden fick återredovisa ett utökat kommunbidrag om 92 mnkr till följd av att kommunstyrelsens beslut om tilläggsbudget överklagades till förvaltningsrätten. Nämnden anger också omfattande snö- och halkbekämpningsinsatser under framför allt november och december som orsak till underskottet.

Förskolenämndens helårsresultat innebär en negativ avvikelse på 48 mnkr. Underskottet beror dels på högre personalkostnader, främst då utbildningsområdena inte fullt ut har anpassat sin personalorganisation till antalet barn, dels på högre kostnader för lokaler och kommungemensamma tjänster. Andelen inskrivna barn i verksamheten har ökat och antalet barn är något fler än beräknat. Nämnden erhöll totalt 75 mnkr i tilläggsbudget under året.

Grundskolenämnden redovisar ett underskott på 4 mnkr. Avvikelsen beror på högre personalkostnader på grund av att bemanningen i skolområdena inte anpassats till beslutad budget och minskade statsbidrag. Underskottet motverkas av en del vakanta tjänster, återhållsamhet, minskade kostnader för städ, måltid och vaktmästeri, i enlighet med nämndens beslut om åtgärder. Nämnden erhöll tilläggsbudget på totalt 68 mnkr under året.

Äldre samt vård- och omsorgsnämnden redovisar en negativ avvikelse på 4 mnkr. Underskottet beror främst på högre personalkostnader än vad som är budgeterat inom hemtjänsten i egen regi. I oktober ändrades hemtjänstens ersättningsmodell från utförd till beviljad tid. Det har lett till att hemtjänstens underskott successivt har minskat under hösten. Inom område myndighet har resultatet däremot försämrats i motsvarande omfattning. Därutöver har fler externa platser på vård- och omsorgsboende, ökat behov av korttidsplatser samt kostnader för tomställda lokaler bidragit till nämndens underskott. Underskottet motverkas av att nämnden har erhållit betydligt högre statsbidrag än budgeterat. Ett av statsbidragen var i form av tilläggsbudget på 31 mnkr under året. Nämnden har blivit beviljad att nyttja eget kapital upp till 20 mnkr.

Exploateringsnämndens resultat innebär en negativ avvikelse om 85 mnkr. Underskottet kan hänföras till utrangering av nedlagda projekt- och entreprenörskostnader om 110 mnkr efter kommunfullmäktiges beslut rörande projekt Skeppsbron, då kommunfullmäktige gav stadsbyggnadsnämnden i uppdrag att ta fram en ny detaljplan för Skeppsbron samt avbryta planeringen för Skeppsbrogaraget. Kostnaderna avser utrangering av nedlagda projekt- och entreprenörskostnader. I förgäveskostnaden ingår också en av försiktighetsskäl redovisad förlust av en kundfordran, på grund av en tvist med en av aktörerna inom projektet. Nämnden uppger att resultatet exklusive förgäveskostnaderna är ett överskott om cirka 25 mnkr.

Kretslopp- och vattennämndens helårsresultat för den taxefinansierade verksamheten innebär en negativ avvikelse jämfört med budget om cirka 37 mnkr. VA-verksamhetens underskott för helåret uppgår till cirka 50 mnkr, vilket är 13 mnkr sämre än beslutad budget. Underskottet förklaras i huvudsak av ökade ränte- samt kemikaliekostnader. För avfallsverksamheten uppgår resultatet till –34 mnkr, vilket innebär en negativ avvikelse jämfört med budget om nästan 24 mnkr. De främsta förklaringarna är lägre taxeintäkter än budgeterat, samt högre kostnader för avfalls- och förpackningsinsamling. För nämndens övriga verksamheter är avvikelserna marginella. Underskottet i kretslopp- och vattennämndens taxefinansierade verksamheter redovisas som fordran på taxekollektivet och påverkar inte stadens totala resultat.

Socialnämnd Nordost redovisar ett överskott på 44 mnkr som främst beror på lägre personalkostnader på grund av svårigheter att rekrytera personal till de vakanser som uppstått med anledning av hög personalomsättning, lägre kostnader för försörjningsstöd, delvis på grund av en gynnsam utveckling på arbetsmarknaden, samt lägre arvodeshöjning för familjehem än budgeterat. Nämnden har även erhållit tilläggsbudget på 18 mnkr under året. Samtidigt har kostnaderna för köp av vård och boende ökat samt även kostnaderna för inhyrd personal, vilket minskar nämndens överskott.

Socialnämnd Centrums helårsresultat uppgår till 24 mnkr. Överskottet beror främst på lägre kostnader för försörjningsstöd samt tilläggsbudget på 22 mnkr. Samtidigt har kostnaderna för barn och unga ökat och överstiger budget och minskar därmed nämndens underskott.

Socialnämnd Hisingen visar en positiv avvikelse på 16 mnkr. Överskottet beror främst på lägre kostnader för försörjningsstöd samt tilläggsbudgeten på 14 mnkr. Samtidigt har kostnaderna för barn och unga ökat och överstiger budget och minskar därmed nämndens överskott.

Stadsfastighetsnämnden redovisar en positiv avvikelse som uppgår till 30 mnkr, efter att hyran för verksamhetsnämnderna sänkts med 25 mnkr. Betydligt lägre elpriser än beräknad budget förklarar överskottet, som varit känt under större delen av året. Nämnden har därför ökat det planerade underhållet under året.

Idrotts- och föreningsnämnden redovisar ett överskott jämfört med budget som uppgår till strax under 22 mnkr. Nämnden redovisar både högre intäkter och lägre kostnader. Intäkterna från parkeringsavgifter är högre samt att övernattningar och bokningar av anläggningar har ökat. Nämnden ser nu en positiv utveckling av besökstalen jämfört med nedgången som var under pandemin. Kostnaderna för personal, el och övernattning är lägre, samt att verksamheter inte startat som planerat under året. Nämnden har under senare delen av året arbetat aktivt med att betala ut mer föreningsbidrag än vad som var initialt planerat.

Kommuncentrala poster

De kommuncentrala posterna består i huvudsak av intäkter från skatter, generella statsbidrag och utjämning samt kostnader för det kommunbidrag som fördelas till stadens nämnder. Därutöver redovisas bland annat pensionskostnader samt kostnader och intäkter som är kopplade till stadens hantering av finansiella poster kommuncentralt. I förhållande till föregående år har de kommuncentrala kostnaderna ökat med nästintill 50 procent. Ökningen förklaras i huvudsak av den kraftiga påverkan som inflationen har på stadens pensionskostnader. Jämfört med 2022 har pensionskostnaderna ökat med knappt 1 500 mnkr.

Sammantaget redovisar de kommuncentrala posterna ett resultat på plus 27 mnkr. Resultatet avviker positivt mot budget med 1 250 mnkr. Utfallet förklaras framför allt av att intäkterna från skatter, generella statsbidrag och utjämning blev cirka 1 400 mnkr högre än budgeterat. Främst är det skatteintäkterna som utvecklats betydligt mer positivt än förväntat, men även de generella statsbidragen är högre än budgeterat till följd av det generella tillskott som tillfördes kommunsektorn i statens budget för 2023.

Under året har kommunfullmäktige beslutat att fördela en del av överskottet från de högre skatteintäkterna till nämnderna, genom utökade kommunbidrag och utökade kommuncentrala avropsmedel, vilket minskat det kommuncentrala överskottet något.

Jämförelsestörande poster

Utöver resultatet för nämnder och för de kommuncentrala posterna påverkas resultatet också av ett antal jämförelsestörande poster som redovisas utanför det så kallade strukturella resultatet. Dessa utgörs av realisationsvinster, utdelning och exploateringsbidrag.

Realisationsvinsterna uppgick till 454 mnkr vilket är 146 mnkr lägre än i budget. Exploateringsbidragen uppgick till 473 mnkr. Eftersom exploateringsbidragen är behäftade med stora osäkerheter har dessa inte budgeterats och utgör således i sin helhet en avvikelse mot budget.

Kommunbidrag och tilläggsbudget nämnder

Belopp i mnkr	KF budget 2023	KS 22 mars	KF 23 mars	KS 7 juni	KF 8 juni	KF 23 nov	Summa KB 2023
Arkivnämnden	24,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	24,1
Exploateringsnämnden	124,5	7,0	0,0	−5,0	0,0	0,0	126,5
Förskolenämnden	4 702,2	2,7	60,0	0,0	2,0	10,0	4 776,9
Grundskolenämnden	9 344,1	18,2	0,0	0,0	0,0	50,0	9 412,3
Idrotts- och föreningsnämnden	661,8	0,0	0,0	0,0	0,0	4,0	665,8
Kommunledningen	385,1	0,6	0,8	0,0	0,0	0,0	386,5
Kulturnämnden	667,7	0,0	15,0	0,0	0,0	0,0	682,7
Miljö- och klimatnämnden	104,7	0,0	7,5	0,0	0,0	0,0	112,2
Nämnden för arbetsmarknad- och vuxenutbildning	746,5	3,4	3,5	0,0	0,0	0,0	753,4
Nämnden för demokrati och medborgarservice	98,0	0,0	0,0	0,0	3,1	0,0	101,1
Nämnden för funktionsstöd	5 086,7	0,0	8,0	0,0	5,0	0,0	5 099,7
Nämnden för inköp och upphandling	8,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	8,0
Nämnden för Intraservice	37,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	37,1
Revisorskollegiet	39,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	39,9
Socialnämnd Centrum	1 255,2	1,7	7,0	0,0	11,3	1,5	1 276,6
Socialnämnd Hisingen	1 209,0	2,4	1,4	0,0	6,9	2,1	1 221,7
Socialnämnd Nordost	1 703,7	3,3	1,7	0,0	9,5	3,1	1 721,3
Socialnämnd Sydväst	772,6	1,4	1,0	0,0	9,3	3,0	787,3
Socialnämnd Centrum; Studieförbunden	29,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	29,2
Stadsbyggnadsnämnden	246,3	0,9	4,0	5,0	0,0	0,0	256,2
Stadsbyggnadsnämnden transfereringar	68,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	68,0
Stadsmiljönämnden	1 766,2	0,5	−4,0	0,0	0,0	0,0	1 762,7
Utbildningsnämnden	2 402,2	11,0	23,0	0,0	35,0	0,0	2 471,2
Valnämnden	12,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	12,1
Äldre- samt vård och omsorgsnämnden	6 208,7	0,0	0,0	0,0	31,0	0,0	6 239,7
Överförmyndarnämnden Arvoden	34,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	34,2
Summa	**37 738,0**	**53,1**	**128,8**	**0,0**	**113,1**	**73,7**	**38 106,7**

Kommunalförbundens driftredovisning

Belopp i mnkr	Intäkter	Kostnader	Netto-kostnader	Kommun-bidrag	Årets resultat	Utgående eget kapital
Räddningstjänstförbundet Storgöteborg	597,3	−603,5	−6,2	-	−6,2	67,8
Samordningsförbundet Göteborg	17,2	−18,5	−1,3	-	−1,3	1,8
Summa	**614,5**	**−622,0**	**−7,5**	**-**	**−7,5**	**69,6**

Värden motsvarar stadens ägda andelar.

Göteborgs Stad är största ägare i Räddningstjänstförbundet Storgöteborg, RSG. Förbundet utökades från 1 januari 2023 med de tre kommunerna Tjörn, Stenungssund och Lilla Edet. Göteborgs andel utgör därefter 64,35 procent. RSG redovisade för 2023 ett resultat om −9,7 mnkr vilket är en negativ avvikelse om −8,0 mnkr jämfört med budgeterat resultat om −1,7 mnkr. Avvikelsen består av flera poster främst inom intäkter, entreprenad och konsult samt personal.

Under 2023 har RSG fokuserat på integrering av de tre nya medlemskommunerna Tjörn, Stenungssund och Lilla Edet. Året har ekonomiskt påverkats av faktorer i omvärlden som inflation, lönerörelsen och ökat fokus på höjd beredskap och civilt försvar. Ett nytt pensionsavtal för räddningstjänst har slutits och en pågående fråga är hantering av dygnsvila enligt gällande EU-direktiv.

Bolag – ekonomiskt utfall

Belopp i mnkr	Rörelse-intäkter	Resultat efter finansiella poster	Budget	Resultat 2022	Balans-omslutning	Soliditet (%)
Energi	7 901	372	391	433	16 371	44
Bostäder	7 060	−110	424	247	40 444	31
Lokaler	2 003	−214	181	471	11 665	30
Näringsliv	213	−54	−49	−49	162	42
Kollektivtrafik	1 234	84	5	20	689	58
Hamn	1 002	269	234	248	4 454	51
Turism, Kultur & Evenemang	2 024	−401	−292	−66	4 836	33
Försäkrings AB Göta Lejon	232	43	14	31	499	48
Göteborgs Stads Leasing AB	900	46	27	41	2 992	34
Gryaab AB	264	−17	−17	31	935	10
Renova AB	1 489	0	65	51	2 271	28
Grefab AB	57	−1	0	3	97	18
Moderbolaget (Stadshus AB)	30	1 790	−488	−113	21 717	78
Boplats	41	8	−2	5	70	47
Elimineringar	−1 472	−1 906	413	92	−22 518	
Summa	**22 979**	**−92**	**906**	**1 447**	**84 683**	**29**

Tabellen visar belopp motsvarande stadens ägda andel av respektive bolag (till skillnad från Stadshuskoncernens årsredovisning som är upprättad i enlighet med K3-regelverket). I denna tabell anges resultat efter finansiella poster, men före skatt och bokslutsdispositioner.

Stadshus AB-koncernens årsresultat efter finansiella poster uppgår till totalt −92 mnkr, vilket är nästan 1 mdkr lägre än budget och kan jämföras med drygt 1,4 mdkr som var 2022 års resultat.

Det negativa resultatet beror främst på nedskrivningar, föranledda av högre avkastningskrav på fastighetsmarknaden i främst nyproduktion. Dessa nedskrivningar uppgår till 552 mnkr varav Framtidenkoncernen står för 317 mnkr och Higabkoncernen 235 mnkr. Som en effekt av kommunfullmäktiges beslut att ge stadsbyggnadsnämnden i uppdrag att påbörja arbetet med ny detaljplan för Skeppsbron och att avbryta allt arbete avseende Skeppsbrogaraget har Higabkoncernen skrivit ner kostnader i projektet med 227 mnkr. Årets jämförelsestörandeposter uppgår totalt till −746 mnkr, jämfört med förra årets 549 mnkr. Till största delen består dessa av återföring av tidigare nedskrivningar samt årets nedskrivningar, förgäveskostnader men också realisationsvinster och -förluster. Stadshuskoncernens resultat rensat från totala jämförelsestörande poster, visar ett utfall på 647 mnkr, vilket är 274 mnkr lägre än föregående år och 230 mnkr lägre än budget.

Utöver jämförelsestörande poster redovisar Framtidenkoncernen, kluster Turism Kultur och Evenemang, Energikoncernen och kluster Näringsliv negativa resultat för den löpande verksamheten jämfört med budget.

Kluster Turism Kultur och Evenemang redovisar ett negativt utfall som är 109 mnkr lägre än budget där Lisebergs negativa resultat främst påverkades av en sämre sommarsäsong än förväntat. För Got Event däremot, innebar en bra evenemangssommar ett positivt resultat jämfört budget.

Framtidenkoncernens resultat från den löpande verksamheten, rensat för jämförelsestörande poster, är cirka 200 mnkr lägre än budget. Främsta orsaker är försämrat finansnetto jämfört budget samt högre drifts- och underhållskostnader.

Göteborg Energi-koncernens resultat förbättras under hösten och de redovisar ett resultat som är 18 mnkr lägre än budget.

Kluster Näringsliv redovisar ett negativt resultat om −5 mnkr jämfört med budget. De främsta orsakerna till den negativa avvikelsen är transaktioner kopplat till delägda bolag, dels direkta kostnader, dels nedskrivningar av lämnade kapitaltillskott och aktier.

De bolag som bidrar med positiva utfall från löpande verksamheten jämfört med vad som budgeterats är Higabkoncernen med ett resultat, rensat för jämförelsestörande poster, om 69 mnkr där 40 mnkr avser realisationsvinster. Göteborgs Hamn operativa resultat är något högre än vad som har budgeterats.

De interna bolagen, Försäkrings Göta Lejon och Göteborgs Stads Leasing AB, redovisar sammantaget ett positivt utfall mot budget.

Balansomslutningen har jämfört med 2022 ökat med drygt 2,4 procentenheter, till cirka 84,7 mdkr. Soliditeten har minskat med 1 procentenhet till 29 procent. Detta som en effekt av högre balansomslutning, orsakad av ökade investeringar, och där minskning av det egna kapitalet överstiger ökningen av lånevolymen. Vid utgången av året hade koncernen en total lånevolym på 47,4 mdkr. Resultatets andel av eget kapital uppgår till −0,4 procent, jämfört med föregående års 5,4 procent, vilket beror på det betydligt lägre resultatet 2023. Utdelningen som har lämnats uppgår till 315 mnkr.

Investerings-redovisning

Kommunens investeringsredovisning

Investeringsredovisningen ska tillgodose kommunfullmäktiges behov av uppföljning och kunna stämmas av mot kommunfullmäktiges budget och andra investeringsrelaterade fullmäktigebeslut.

Kommunfullmäktige fastställde i budget 2023 investeringsramar per nämnd. För kretslopp- och vattennämnden fastställde kommunfullmäktige dock en ram för vatten- och avloppsverksamheten, en ram för avfallsverksamheten samt ramar för investeringsområde Skyfall respektive Tekniskt vatten. Kommunfullmäktiges budgetbeslut avser nettoinvesteringsramar per nämnd för perioden 2021–2025, varav reinvestering som del av nettoinvesteringsbudget framgår. Angiven budget för 2023 avser nämndernas egna beslutade budgetar.

Investeringsredovisningen redogör för de justeringar som summeras i kassaflödesrapportens poster Investering materiella anläggningstillgångar.

Belopp i mnkr	Utfall 2023	Budget 2023	Avvikelse	Budget 2021–2025
Exploateringsnämnden				
Inkomster	284	431	−147	
Utgifter	−549	−895	346	
varav nyinvestering	*−549*	*−895*	*346*	
varav reinvestering				
Nettoinvesteringar	−265	−464	199	−3 069
Idrotts- och föreningsnämnden				
Inkomster	4		4	
Utgifter	−251	−621	370	
varav nyinvestering	*−169*	*−532*	*363*	
varav reinvestering	*−82*	*−89*	*7*	*−880*
Nettoinvesteringar	−247	−621	374	−3 522
Kretslopp och vattennämnden				
Vatten och avlopp				
Inkomster	76*		76	
Utgifter	−928	−991	63	
varav nyinvestering	*−683*	*−755*	*72*	
varav reinvestering	*−245*	*−236*	*−9*	*−1 062*
Nettoinvesteringar	−852	−991	139	−5 231
Avfall				
Inkomster				
Utgifter	−5	−14	9	
varav nyinvestering	*−5*	*−13*	*8*	
varav reinvestering		*−1*	*1*	*−5*
Nettoinvesteringar	−5	−14	9	−275
Skyfall				
Utgifter	−11	−12	1	
varav nyinvestering	*−11*	*−12*	*1*	
Nettoinvesteringar	−11	−12	1	−100
Tekniskt vatten				
Utgifter	−235	−250	15	
varav nyinvestering	*−235*	*−250*	*15*	
Nettoinvesteringar	−235	−250	15	−500
Nettoinvestering kretslopp och vattennämnden	−1 103	−1 267	164	−6 106
Stadsfastighetsnämnden				
Inkomster				
Utgifter	−2 200	−2 655	455	
varav nyinvestering	*−1 280*	*−1 730*	*450*	
varav reinvestering	*−919*	*−925*	*6*	*−4 616*
Nettoinvesteringar	−2 199	−2 655	456	−13 659
Stadsmiljönämnden				
Inkomster	90	100	−10	
Utgifter	−911	−1 350	439	
varav nyinvestering	*−526*	*−740*	*214*	
varav reinvestering	*−385*	*−610*	*225*	*−2 634*
Nettoinvesteringar	−821	−1 250	429	−5 603
Totalt investeringar nämnder				
Inkomster	454	531	−77	
Utgifter	−5 090	−6 788	1 698	
varav nyinvestering	*−3 458*	*−4 927*	*1 469*	
varav reinvestering	*−1 631*	*−1 861*	*230*	*−9 197*
Nettoinvesteringar	−4 635	−6 257	1 622	−31 959
Kommuncentralt				
Leasing	−659	0	−659	
Krisberedskap				−250
Totalt nettoinvesteringar kommunen	**−5 294**	**−6 257**	**963**	**−32 208**
Exploatering				
Exploateringsinkomster	1 085	1 925	−840	
Exploateringsutgifter	−1 090	−1 810	777	
varav markutveckling	*−243*	*−770*	*527*	
varav exploateringsfinansierad allmän plats	*−675*	*−850*	*175*	
varav skattefinansierad allmän plats	*−115*	*−190*	*75*	
varav ofördelad pågående utbyggnad	*−57*			
Exploateringsnetto	**−5**	**115**	**−63**	**3 247**
Anslutningsavgifter VA	*	62	−62	
Utbyggnad VA	−159	−120	−39	
Utbyggnadsnetto VA	**−159**	**−58**	**−101**	**−596**
Totalt kommunen inklusive Exploatering				
Inkomster	1 539	2 518	−979	
Utgifter	−6 998	−8 718	1 720	
Nettoinvesteringar	−5 459	−6 200	741	−29 557
Justering materiella anläggningstillgångar				
tillkommer gåvor	−1			
avgår förändring av omsättningstillgångar	189			
avgår förändring skuld	−390			
avgår resultatförda inkomster	−1 039			
Avrundning	2			
Investering materiella anläggningstillgångar	**−6 698**			

* I kretslopp och vattennämndens redovisade investeringsinkomster ingår cirka 34 mnkr som avser anslutningsavgifter hänförliga till nämndens exploateringsinvesteringar.

Investeringsuppföljning

Nämndernas investeringsutgifter uppgick för 2023 till cirka 5,1 mdkr, vilket är 1,7 mdkr lägre än vad som har budgeterades för året. År 2022 uppgick investeringsutgifterna till 4,2 mdkr. Nämndernas investeringsvolym ökade därmed med 0,9 mdkr, jämfört med förra året. Statliga investeringsbidrag och övriga investeringsinkomster uppgick under året till knappt 0,5 mdkr vilket ger ett investeringsnetto på cirka 5,3 mdkr, inklusive kommunens kostnader för leasing. Nämnderna har möjlighet att disponera och omfördela investeringsmedel mellan åren under perioden 2021–2025 och planen är att de ej nyttjande investeringsmedlen under 2023 i stället kommer att tas i anspråk under nästkommande år inom investeringsperioden. Dock uppvisade prognosen i augusti för hela perioden att investeringsvolymerna inte väntas upparbetas i nivå med den budget som kommunfullmäktige har beslutat.

Nämnderna med högst budgeterad nettoinvesteringsvolym, stadsfastighet, stadsmiljö samt kretslopp- och vatten, har upparbetat 83 procent, 66 procent respektive 87 procent av årets investeringsbudget, vilket kan jämföras med förra årets upparbetade nettoutgifter om 67 procent, 57 procent respektive 67 procent av budgeten. Ökningen kan till viss del förklaras med stigande marknadspriser men också med att framdriften har varit högre på grund av förbättrade planerings- och arbetsprocesser samt ökad bemanning i investeringsprojekt.

Exploateringsnämndens avvikelse för nettoinvesteringsvolymen uppgår till 199 mnkr för helåret. Största anledningen är, enligt nämnden, förseningar i projekt samt att markförvärv som inte genomfördes som planerat i stället kommer ske i början av 2024. Dessutom avbröts projekt Skeppsbron under året samt att prognosen för Haga station skjuts på framtiden på grund av Trafikverkets förseningar i Västlänkenprojektet.

Idrotts- och föreningsnämnden redovisar en avvikelse av nettoinvesteringsvolym som uppgår till 374 mnkr. Nämnden anger att orsakerna främst avser förseningar av pågående projekt, främst simhallar i Kortedala och Askim, där upphandlingar planeras under 2024.

Avvikelsen för kretslopp- och vattennämndens VA-verksamhet jämfört med nettoinvesteringsbudget, 139 mnkr, är betydligt lägre i år än föregående år. Nämnden förklarar avvikelsen med att nyinvesteringar inom områdena generalplan, dammar och VA-utbyggnad inte utförts som planerat. Avvikelserna bedöms ha mindre påverkan på verksamheten och måluppfyllelsen för året. Inom avfallsverksamheten är avvikelsen 9 mnkr, och förklaras i huvudsak av senareläggning av återvinningscentralerna Bulycke och Tagene. För nämndens verksamhetsområden Skyfall och Tekniskt vatten är avvikelserna för året 16 mnkr.

Stadsfastighetsnämnden, som äger och förvaltar stadens verksamhetslokaler, redovisar en upparbetad nettoinvesteringsvolym om cirka 450 mnkr lägre än vad som budgeterats för året. Nämnden anger som anledning att rådande marknadsläge påverkar framfarten i projekten, samt att framflyttade tidsplaner och resursbrist i form av vissa personalkompetenser har påverkat årets utfall.

Stadsmiljönämndens nettoinvesteringsvolym jämfört med budget avviker positivt med drygt 400 mnkr. Avvikelsen beror främst på tidsförskjutningar inom nyinvesteringsprojekt, men också att Hisingsbron i våras rapporterade en minskad totalkostnad. Nämnden beskriver att problem med markåtkomst samt fler aktörer och åtgärder på närliggande ytor påverkar framdriften inom investeringsverksamheten. Komplexa behovsbilder, bredare målbilder samt längre handläggningstider för nödvändiga myndighetsbeslut anges också som bidragande orsaker till försenade tidsplaner.

Investeringsutgifter

Diagrammet visar hur investeringsutfallet fördelas mellan olika investeringsområden. Trots att stadsfastighetsnämnden inte nådde upp till budgeterad investeringsvolym så utgjorde nästan hälften av kommunens investeringar verksamhetslokaler. Allra störst var investeringarna inom grundskola. Andra stora investeringsområden utgörs av investeringar i infrastruktur, samt VA och renhållning.

Kommunens exploateringsverksamhet, exklusive VA-utbyggnad, redovisar ett exploateringsnetto som är cirka 120 mnkr lägre än

budgeterat och uppgår till –5 mnkr för året. Både exploateringsverksamhetens omslutning och genomförandetakt är lägre än årets budgeterade volymer och förklaras i stora delar av konjunkturläget och marknadsläget inom byggbranschen som medför förskjutningar av så väl marktransaktioner som utbyggnadstakten i enskilda projekt. Även förskjutningar för ett antal större budgeterade kvartersmarksåtgärder i form av markförvärv, arkeologi och saneringsarbeten bidrar till det lägre utfallet av exploateringsutgifter i förhållande till budget. Exploateringsutgifterna ligger i paritet med föregående års utfall, men når endast cirka 60 procents upparbetning i förhållande till budgeterade volymer. Exploateringsinkomsterna är cirka 240 mnkr lägre än föregående års utfall och når cirka 56 procent av budgeterade inkomster.

Avseende utbyggnaden av allmänt vatten och avlopp i stadens exploateringsprojekt har framdriften ökat betydligt i förhållande till föregående år och nästan fördubblats från cirka 85 mnkr till cirka 159 mnkr 2023. Investeringstakten innebär att utgifterna överstiger nämndens budgeterade nivåer med cirka 40 mnkr. Avvikelsen förklaras av högre framdrift i flertalet projekt än vad som prognostiserats samt ökade utgifter än planerat i enstaka större projekt. Anslutningsavgifterna knutna till exploateringsprojekten motsvarar drygt hälften av budgeterad volym för året och uppgår till cirka 34 mnkr. Även dessa avvikelser hänförs till konjunkturläget med förskjutningar i planerade exploateringsprojekt och ett lägre inflöde av inkomna VA-anmälningar.

Exploateringsutgifter

Diagrammet redovisar fördelningen av de samlade exploateringsutgifterna under 2023. I likhet med tidigare år utgör en stor del av exploateringsutgifterna utbyggnad av gatuanläggningar och markrelaterade åtgärder för att förvärva, reglera och iordningställa försäljningsbar mark. Merparten av Övriga åtgärder och anläggningar utgörs av utgifter kopplade till underbyggnaden av halvön vid Masthuggskajen för de delar som ska bebyggas med allmän plats. Inom ramen för ersättningar och skadestånd återfinns, utöver direkta skadeståndsutgifter, även myndighetsavgifter och den medfinansiering av statlig och regional infrastruktur som regleras inom enskilda exploateringsprojekt.

Bolagens investeringsredovisning

Belopp i mnkr	Utfall 2023	Budget 2023	Avvikelse
Energi	1 734	2 100	–366
Bostäder	2 109	2 659	–550
Lokaler	1 286	1 363	–77
Näringsliv	1	0	1
Kollektivtrafik	34	76	–42
Hamn	481	1 177	–696
Turism, Kultur & Evenemang	1 004	1 015	–11
Försäkrings AB Göta Lejon	2	2	0
Göteborgs Stads Leasing AB	960	705	255
Gryaab AB	41	93	–52
Renova AB	402	345	57
Grefab AB	7	12	–5
Moderbolaget (Stadshus AB)	0	0	0
Boplats	0	0	0
Elimineringar	0	0	0
Summa	**8 061**	**9 547**	**–1 486**

Stadshuskoncernens investeringar för 2023 uppgår till cirka 8,1 mdkr, vilket är högre än under samma period föregående år, men 1,5 mdkr mnkr lägre än budget för året.

Inom Göteborg Energikoncernen genomförs investeringar framför allt i fjärrvärme, elnät, stadsfiber och fjärrkyla. Under året uppgår investeringarna till cirka 1,7 mdkr, vilket är högre än motsvarande period föregående år, men 366 mnkr lägre än budget. Under året har bolaget fortsatt byta ut elmätare samt påbörjat utbyggnad av ny fjärrvärmeledning som binder samman Göteborgs och Mölndals fjärrvärmenät. Investeringar har även skett i elnätet som en förberedelse för nya verksamheter på Hisingen. Under året har även byggnationen av Rya biokraftvärmeverk påbörjats och beräknas att vara färdigställt 2027.

Göteborgs Hamn AB redovisar investeringar om 481 mnkr under året, vilket är lägre än budget men högre än föregående år. Största delen av den totala investeringsvolymen avser blivande färjelokalisering i Arendal, med ytor och kajer samt ny terminalbyggnad. Den negativa avvikelsen mot budget är till stor del en effekt av förseningar i projekt Skandiaporten. Samtliga godkännanden har nu erhållits från EU, byggetablering och start för genomförandefasen planeras under 2024.

Kluster Lokaler, har under perioden genomfört investeringar om cirka 1,3 mdkr, vilket är något lägre än budget, men högre än föregående år. I Higab AB har investeringar i bland annat Slottsskogsrinken avslutats under året. Bolaget har fortsatt arbetet med nytt magasin för flera av stadens museer, Konstmuseets om- och tillbyggnad, utveckling av Feskekôrka, Dicksonska Palatset och Sahlgrenska Huset. Förstudien för arenakvarteret har färdigställts under 2023.

Göteborgs Stads Parkering AB har fortsatt arbetet, att tillsammans med Higab AB, utveckla parkeringsanläggning Masthuggskajen Väst, byggnation förväntas påbörjas under 2024. För att tillgodose parkeringsbehovet för Liseberg AB:s verksamheter och Volvos upplevelsecenter har ett parkeringshus med cirka 1 500 platser byggts. Huvuddelen av anläggningen har tagits i bruk under 2023.

Älvstranden Utveckling AB har fortsatt investera i flertalet pågående stadsutvecklingsprojekt, både på Norra och Södra Älvstranden. Under året har arbetet fortsatt med genomförandet av Halvön på Masthuggskajen.

Kluster Bostäder (Framtidenkoncernen), redovisar investeringar om 2,1 mdkr för året, vilket är lägre än föregående år och lägre än budgeterat. Avvikelserna förklaras till största delen med tidsförskjutningar. Under 2023 har koncernen färdigställt 369 bostäder för inflyttning, antalet bostäder i produktion är cirka 970.

Kluster Turism, kultur och evenemangs investeringar består till största delen av Lisebergs Jubileumsprojekt med hotell och vattenpark och uppgår till 1 mdkr. Hotellet invigdes under våren 2023. Vattenparken, som planerades vara klar 2024, eldhärjades i februari 2024.

Göteborgs Stads Leasing AB investerar i finansiella och operationella leasingobjekt. Årets investeringar uppgår till 960 mnkr, vilket är högre än budget och föregående år. Den operationella leasingen avser framför allt fordon och maskiner inom stadens verksamheter. Den finansiella leasingen avser till stor del stadens IT- och annan utrustning samt spårvagn M31 och M32 samt revisioner på dessa.

Renovakoncernen har under året fortsatt byggnationen av ny verkstad, vilken beräknas stå färdig 2024. Koncernen har även moderniserat rökgasrening i Sävenäs, projektet har färdigställts under 2023.

Utvalda investerings- och exploateringsprojekt

Nedan redovisas ett antal utvalda investerings- och exploateringsprojekt från nämndernas och bolagsstyrelsernas projektportföljer. Urvalet baseras på projekt och satsningar som har investeringsbeslut eller motsvarande på kommunfullmäktigenivå och som har gått in i en genomförandefas. Redovisningen förändras i takt med att enskilda beslut hanteras på kommunfullmäktigenivå och att projekt avslutas under det löpande året. Inom parentes anges den prisnivå som ligger till grund för projektens investeringsbeslut. För projekt med fast prisnivå redovisas så väl utfall och prognos i samma prisnivå som beslutad projektbudget.

Utvalda investerings- och exploateringsprojekt

Belopp i mnkr	KF-beslut	Ackumulerat utfall		Total projekt prognos		Projektbudget		Slutår
I=Inkomster U=Utgifter		**I**	**U**	**I**	**U**	**I**	**U**	
Investeringar								
Investeringar Nämnder								
Hisingsbron (2009)	X	1 589	−3 000	1 589	−3 000	1 566	−3 500	2021
Kvilleleden och gator i Backaplan (2016)	X	69	−138	318	−768	318	−768	2029
Knutpunkt Korsvägen (2017)	X	45	−53	746	−860	746	−860	2029
Stadsutveckling station Haga (2017)	X	1	−77	40	−660	0	−660	2032
Engelbrektslänken (2019)	X	14	−30	138	−260	138	−260	2026
Citybuss Backastråket (2016)	X	49	−54	300	−400	300	−400	2029
Spårväg och citybuss Frihamnen-Lindholmen (2020)	X	91	−143	525	−700	525	−700	2025
Spårväg och citybuss Brunnsbo-Hjalmar Brantingsplatsen (2019)	X	20	−18	332	−442	332	−442	2029
Torslanda tvärförbindelse (2022)	X	0	−17	0	−234	0	−234	2028
Ny barriär (Ultrafilter) Alelyckans vattenverk (2022)	X	0	−247	0	−720	0	−900	2026
Björlanda Pumpkedja (2022)	X	0	−191	0	−250	0	−350	2025
Tekniskt vatten (2022)	X	0	−212	0	−450	0	−500	2025
Jubileumsparken etapp 1, del av utvecklingen av Frihamnen (2018)	X	0	−216	0	−220	0	−347	2024
Investeringar Stadshus								
Rya Biokraftvärmeverk (2022)	X	0	−241	0	−2 530	0	−2 650	2027
Magasin för Kulturnämnden (löpande)	X	0	−20	0	−540	0	−540	2026
Konstmuseum om- och tillbyggnad (löpande)	X	0	−6	0	−800	0	−800	2030
Liseberg: Jubileumsprojektet Hotellet (löpande)	X	0	−1 198	0	−1 233	0	−1 274	2023
Liseberg: Jubileumsprojektet Vattenparken (löpande)	X	0	−1 061	0	−1 290	0	−1 245	2024
Göteborgs hamn: Terminalflytt och utveckling Arendal 2 (löpande)	X	0	−1 111	0	−2 932	0	−2 976	2027
Exploateringar								
Järnvågsgatan/Masthuggskajen (2017)	X	1 333	−700	1 880	−2 340	1 860	−2 130	2031
Per Dubbsgatan (löpande)	X	200	−115	248	−302	248	−302	2037

Nedan kommenteras företrädelsevis väsentliga förändringar från tidigare rapportering eller projekt som tillkommit under 2023 i den kommuncentrala projektuppföljningen. Från och med 2022 redovisas endast sådana projekt som har genomförandebeslut eller liknande ställningstagande på kommunfullmäktigenivå och där en genomförandefas är påbörjad. I nämndernas och bolagsstyrelsernas årsrapporter redovisas ytterligare projekt och mer fördjupade kommentarer.

Med anledning av osäkerheterna i omvärlden, prövningsprocesser och andra förändrade förutsättningar har ett antal infrastrukturprojekt framflyttade slutförandetider i förhållande till tidigare uppföljningar. Det gäller bland annat utvecklingen av Västlänkens stationslägen i Haga och Korsvägen som påverkas av framdriften i Västlänkens genomförande och därför förskjutits ytterligare. Även projekt Engelbrektslänken och Torslanda tvärförbindelse har viss förskjutning i färdigställandetider i förhållande till tidigare rapportering.

Även projektet avseende överföringsledningar för Tekniskt vatten för försörjning av processvatten till NOVO:s framtida batterifabrik i Torslanda rapporterar en viss förskjutning i genomförandet och höjd utgiftsprognos i förhållande till tidigare rapportering. Prognosen innebär att riskreserven troligen kommer behöva nyttjas till del men att projektet fortsatt ryms inom beslutad budget.

Under 2023 har kommunfullmäktige ställt sig bakom Göteborg Energis satsning på byggnation av förnybar kraftvärme integrerat med befintlig anläggning vid Rya kraftvärmeverk. Åtgärderna omfattar investeringar motsvarande 2,65 mdkr och planeras tas i drift 2027.

Under 2022 fattade kommunfullmäktige beslut om att ställa sig bakom investeringar för Göteborg Hamns terminalflytt och fortsatt utveckling av Arendal 2. Under 2023 har kommunfullmäktige tillstyrkt ytterligare åtgärder om cirka 350 mnkr med anledning av överenskommelsen mellan parterna att bolaget ska stå för investeringar i terminalbyggnaden som sedan hyrs ut. Projektredovisningen omfattar de samlade åtgärder som låg till grund för kommunfullmäktiges ställningstagande samt mindre åtgärder som genomförs i samband med utvecklingen av Arendal.

Jubileumsparken hanteras i dagsläget som ett investeringsprojekt i avvaktan på att exploateringen av Frihamnsområdet ska återstarta. Det innebär att projektet har minskat i omfattning i förhållande till kommunfullmäktiges beslut, vilket återspeglas i den väsentligt lägre prognosen.

Prognosen för stadsutvecklingen vid Järnvågsgatan/Masthuggskajen har höjts bland annat med anledning av att kostnaderna bedöms öka för utbyggnad av allmän plats, ledningsomläggningar och tillfälliga åtgärder under genomförandetiden. För att möta de utökade prognostiserade kostnaderna och för att tillföra ytterligare nyttor för att nå målsättningarna om att tillgängliggöra vattnet i området har exploateringsnämnden överlämnat förslag till reviderat investeringsbeslut till kommunfullmäktige. Projektet omgärdas fortsatt av en rad osäkerheter, framför allt avseende utbyggnaden av halvön i vattnet och kring samordningen av den löpande uppföljningen och prognostiseringen, då projektet omfattar åtaganden både inom kommunen och inom det kommunala bolaget Älvstranden Utveckling AB.

Verksamheten redovisar även förskjutningar i planering och genomförande av åtgärder på allmän plats vid Per Dubbsgatan. Förskjutningarna förklaras framför allt av att exploatörerna behöver mer tid för uppförandet av de nya vård- och forskningslokalerna. Redovisat slutår för projektet har förlängts i förhållande till tidigare rapporteringar då färdigställandetiden nu inte enbart avser utbyggnaden av allmän plats utan har utökats till hela projektets färdigställande.

Ur ett kommunfullmäktigeperspektiv finns det fortsatt ett behov av att utveckla nämnders och styrelsers projektrapportering för att följa utvecklingen framöver och för att skapa en tydlig och enhetlig rapportering över tid och i förhållande till kommunfullmäktiges ställningstagande och beslut.

Stiftelser

Göteborgs Stad förvaltar anknutna avkastningsstiftelser och gåvor för olika ändamål. I förvaltningsansvaret ingår kapitalförvaltningen av stiftelsernas kapital, löpande stiftelseförvaltning och utdelning av medel enligt de ändamål som den som skänkt pengarna bestämt.

Stiftelsernas kapital ingår i en gemensam samförvaltning där varje stiftelse har en andel. Kapitalet är helt åtskilt från Göteborgs Stads ekonomi. Kapitalförvaltningen sker utifrån fullmäktiges placeringsriktlinjer och den löpande förvaltningen följer riktlinjer beslutade av kommunstyrelsen.

Den totala avkastningen, efter avdrag för viss kapitalisering och förvaltningskostnader, kan användas för utdelning i stiftelserna. Till detta ska läggas redan tillgängligt fritt eget kapital som finns i gåvorna och i vissa av stiftelserna.

Belopp i mnkr	2021	2022	2023
Antal stiftelser	74	74	72
Antal gåvor	2	2	2
Årets resultat	89,9	3,4	93,0
Beviljade anslag	18,0	32,3	36,9
Förvaltningskostnader	2,6	2,6	3,1
Eget kapital och skulder	1 180	1 153	1 212
Marknadsvärde förmögenhet	1 409	1 153	1 267

Utbildningsstiftelserna har bidragit med stipendier och resebidrag till elever och lärare, huvudsakligen i de kommunala grund- och gymnasieskolorna. Enskilda elever har också fått premier för goda skolprestationer och andra framsteg och skolor har beviljats ekonomiskt stöd för genomförande av olika klassaktiviteter. Totalt har 12,2 mnkr delats ut.

De sociala stiftelserna har beviljat medel till ekonomiskt behövande enligt tre kategorier: barnfamiljer, äldre och vuxna samt till barn med särskilda behov och deras familjer. Totalt har 10,0 mnkr delats ut.

Stiftelser med kulturinriktning lämnade bidrag till Konstmuseet, Röhsska museet, Stadsmuseet och Sjöfartsmuseet. För dessa har museerna köpt in konstverk i form av tavlor, skulpturer och andra föremål. Bidragen har också använts till konserveringsarbeten, utställningar och forskning med mera. Totalt har 7,2 mnkr delats ut.

Under året har föreningar och andra ideella organisationer beviljats medel för olika projekt och aktiviteter. Det har varit aktiviteter riktade till barn i Göteborg och till allmännyttiga, kulturella eller välgörande ändamål till förmån för Göteborgs samhälle. Totalt har 7,5 mnkr delats ut.

4

Kommunfullmäktiges mål

I detta avsnitt görs en bedömning av möjligheterna att nå målen i kommunfullmäktiges budget. Bedömningarna knyts i stor utsträckning till arbetet med, och uppföljningen av, närliggande mål i stadenövergripande program och planer. Ambitionen är att därigenom göra stadens styrning och uppföljning mer enhetlig och ändamålsenlig. I budgeten anges att målen har en tidshorisont över hela mandatperioden om inget annat anges och det är utifrån detta som de bedöms.

Kommunfullmäktiges mål

120 Andelen utbildad personal i förskolorna ska öka och vara mer jämnt fördelad över Göteborg.

121 Alla förskolor ska hålla hög kvalitet och ge barn en trygg och stimulerande miljö.

122 Fler elever ska nå gymnasiebehörighet i grundskolan och fler elever ska fullfölja gymnasieskolan med godkända betyg.

123 Livsvillkoren för Göteborgs invånare ska bli mer jämlika.

124 Segregationen i Göteborg ska minska.

126 Hemlösheten ska upphöra till 2028.

127 Äldres självbestämmande ska stärkas och hälsoskillnaderna utjämnas.

128 Livsvillkoren för personer med funktionsnedsättning ska förbättras.

129 Göteborg ska vara en tillgänglig stad för alla oavsett funktionalitet.

130 Göteborg ska vara en jämlik och jämställd stad där alla bemöts likvärdigt, får sina mänskliga rättigheter tillgodosedda och ges likvärdiga möjligheter oberoende av kön.

131 Göteborg ska vara en säker och trygg stad.

132 Deltagandet i idrotts- och föreningslivet ska öka bland de grupper som vanligtvis inte är aktiva.

133 Göteborgs klimatavtryck ska kraftigt minska för att vara nära noll senast 2030 i linje med Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram.

134 Göteborgs biologiska mångfald ska öka.

135 Alla göteborgare ska ha en hälsosam livsmiljö.

136 Framkomligheten ska vara god och andelen göteborgare som använder hållbara trafikslag ska öka, samtidigt som biltrafiken ska minska, i linje med Göteborgs Stads trafikstrategi.

137 Buller, luftföroreningar, partiklar och utsläpp av växthusgaser från trafiken ska minska.

138 Göteborgs offentliga rum ska vara vackra, välskötta, trygga och tillgängliga samt gynna den biologiska mångfalden.

139 Göteborg ska bli en mer blandad stad, bostadsbristen byggas bort och behovet av lokaler för kommunal service tillgodoses.

140 Alla göteborgare ska ha god tillgång till kultur oavsett i vilken stadsdel de bor.

141 Företagsklimatet ska förbättras.

142 Kompetensförsörjningen ska säkras och sysselsättningen för grupper långt från arbetsmarknaden öka.

143 Vuxenutbildningen ska i högre grad drivas i egen regi och av folkbildningens aktörer.

144 Arbetsmiljön och arbetsvillkoren för Göteborg Stads anställda ska förbättras.

145 Sjukskrivningarna till följd av arbetsrelaterad ohälsa ska minska.

146 Göteborgs Stads inköp- och upphandlingsprocesser ska bli mer effektiva och bidra till att nå samtliga hållbarhetsmål.

147 Göteborgs Stad ska styras transparent och resurseffektivt.

Kommunfullmäktiges mål

Bedömningarna utgår från tre olika nivåer och definieras så här:

» **Sannolikt att nås.** Målet är redan uppnått eller bedöms uppnås om nuvarande utveckling fortsätter och planerade insatser genomförs.

» **Möjligt att nås.** Målet bedöms möjligt att nå trots nuvarande utveckling om planerade insatser får avsedd effekt och utvecklingen i omvärlden är gynnsam.

» **Ej sannolikt att nås.** Målet bedöms inte nås med nuvarande utveckling. Kräver förändrad utveckling i omvärlden och/eller stora förändringar i hur Göteborgs Stad agerar.

Kommunfullmäktige har angett huvudansvariga nämnder och styrelser för målen. De har i samband med uppföljning av samtliga av kommunfullmäktiges mål ombetts att redogöra för hur de har tagit sig an sitt huvudansvar. En sammanfattning återfinns under varje målbedömning.

Andelen utbildad personal i förskolorna ska öka och vara mer jämnt fördelad över Göteborg

Stadsledningskontorets bedömning
Målet bedöms **sannolikt** att nå.

Huvudansvarig nämnd
» Förskolenämnden

Ansvariga nämnder
» Kommunstyrelsen
» Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning

Under år 2023 ökade andelen utbildad personal i förskolorna – andelen förskollärare ökade med 0,4 procent och andelen barnskötare med 4,7 procent jämfört med år 2022.

I en nyligen genomförd nulägesbedömning utifrån kvalitet och likvärdighet konstaterar förskoleförvaltningen att läget är positivt på förskolorna i socioekonomiskt svagare områden när det gäller andelen utbildad personal. Det är visserligen något färre förskollärare som ska ansvara för utbildningen, men de leder betydligt fler barnskötare i undervisningsuppdraget i relation till övriga staden.

Det har genomförts ett flertal utbildningsinsatser under året, till exempel har 60 förskoleassistenter utbildats till barnskötare.

Utifrån utvecklingen och med ett pågående arbete med flera uppdrag kopplade till vidareutbildning och språkutveckling bedöms målet sannolikt att nå.

Förskolenämnden är huvudansvarig nämnd för målet. De har tagit sig an målet bland annat genom ökade möjligheter till vidareutbildning och genom att kartlägga medarbetarnas språknivåer i kombination med ökad samverkan med förvaltningen för arbetsmarknad och vuxenutbildning för att höja medarbetarnas kunskaper i svenska.

Alla förskolor ska hålla hög kvalitet och ge barn en trygg och stimulerande miljö

Stadsledningskontorets bedömning
Målet bedöms **sannolikt** att nå.

Huvudansvarig nämnd
» Förskolenämnden

Ansvariga nämnder
» Stadsfastighetsnämnden
» Stadsmiljönämnden

Årligen genomförs en GR-gemensam enkät riktad till vårdnadshavare med barn i förskola/pedagogisk omsorg. Båda de senaste åren har resultaten förbättrats jämfört med föregående år, när det gäller helhetsomdömet om barnets förskola såväl som frågeområdena *Omsorg, utveckling och lärande* och *Normer och värden* (där trygghetsfrågorna ingår). Resultaten är goda – över 4,25 på en femgradig skala på alla tre områdena. I medeltal ökar alltså brukarnöjdheten med Göteborgs förskolor.

Inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet bedömer samtliga förskolerektorer kvaliteten på sina förskolor utifrån lärandemiljön. Under år 2023 ökade antalet förskolor med god eller mycket god kvalitet enligt rektors bedömning.

Under året har flera aktiviteter genomförts för att säkerställa ändamålsenliga lokaler, och fortsatt arbete sker i nära samarbete med stadsfastighetsförvaltningen. Förskolenämnden bedömer att de kommer att få avsedd verkan, men att det är ett långsiktigt arbete där de faktiska effekterna dröjer.

Med systematiskt arbetssätt och positiv utveckling bedöms målet sannolikt att nå.

Förskolenämnden är huvudansvarig nämnd för målet. De har tagit sig an målet bland annat genom aktiviteter för att säkerställa ändamålsenliga lokaler internt och i samverkan. En gemensam modell för kvalitetsdialoger med verksamhetsbesök har tagits fram och ska genomföras på förskolorna under 2024.

Fler elever ska nå gymnasiebehörighet i grundskolan och fler elever ska fullfölja gymnasieskolan med godkända betyg

Stadsledningskontorets bedömning
Målet bedöms **möjligt** att nå.

Huvudansvariga nämnder
» Grundskolenämnden
» Utbildningsnämnden

Ansvariga nämnder och styrelser
Ingen nämnd/styrelse utsedd utöver huvudansvarig.

Behörigheten till yrkesförberedande program på gymnasiet sjönk något år 2023, oavsett om ett produktions- eller befolkningsperspektiv anläggs. 81,6 procent av eleverna på skolorna i Göteborg nådde gymnasiebehörighet. Det är en något större andel av tjejerna än killarna som når behörighet, men skillnaden har minskat jämfört med de föregående åren.

Andel elever som fullföljer gymnasieskolan med godkända betyg har ökat stadigt de senaste åren, både i kommunala och fristående skolor. I de kommunala gymnasieskolorna fick 85 procent av de elever som gick i årskurs 3 på ett nationellt program en gymnasieexamen läsåret 22/23, vilket är en ökning med 0,4 procentenheter sedan föregående läsår. Måluppfyllelsen har ökat både på yrkesprogram och högskoleförberedande program. Även andelen som uppnår grundläggande behörighet till högskola och universitet ökar jämfört med tidigare år, i både kommunala skolor och friskolor.

Utifrån den rådande utvecklingen bedöms det möjligt att nå målet.

Grundskolenämnden och utbildningsnämnden är huvudansvariga nämnder för målet. De har gemensamt tagit sig an målet bland annat genom fortsatt samarbete i utbildningskedjan. Under våren 2023 färdigställdes och beslutades planer för övergång från grundskola och anpassad grundskola till gymnasieskola och anpassad gymnasieskola för att underlätta för elever att lyckas vid övergången och den fortsatta skolgången.

Livsvillkoren för Göteborgs invånare ska bli mer jämlika

Stadsledningskontorets bedömning
Målet bedöms **ej sannolikt** att nå.

Huvudansvarig nämnd
» Kommunstyrelsen

Ansvariga nämnder och styrelser
Alla nämnder och styrelser.

En tredje jämlikhetsrapport togs fram inom ramen för arbetet med Göteborgs Stads program för en Jämlik stad under 2023 för att visa hur jämlikheten och hälsan i Göteborg har utvecklats över tid. I denna konstateras att de skillnader som påvisades i den första rapporten från år 2014 i stora drag fortfarande kvarstår och att skillnaderna snarare ökat än minskat på flera områden. Det varnas också för att den konjunkturnedgång som nu råder med hög inflation med stigande priser, räntor och hyror kan komma att få stora effekter på jämlikheten i livsvillkor och hälsa både på kort och lång sikt.

Göteborgs Stads plan för en jämlik stad, som utgår från programmet, har följts upp och avslutats under 2023. Syftet med planen var att utveckla och förstärka strukturer för programmet för en jämlik stad och att konkretisera aktiviteter för att underlätta programmets genomförande. Det handlade dels om aktiviteter för styrning, samordning och uppföljning, dels om aktiviteter för samverkan. Målen med aktiviteterna för styrning, samordning och uppföljning bedömdes ha uppfyllts till viss del och aktiviteterna för samverkan i högre utsträckning. Ingen bedömning gjordes av aktiviteternas påverkan på jämlikheten i stort. I uppföljningen lyfts ett fortsatt behov av att utveckla arbetssätt för att verksamheters insatser ska nå dem som behöver det mest. Förvaltningar och bolag inom organisationen är de som utför de konkreta insatserna och här behöver stadsledningskontoret och bidragande verksamheter kraftsamla gemensamt.

Under året påbörjade stadsledningskontoret uppdraget från kommunfullmäktige om att ta fram ett nytt program som ersätter *Göteborgs Stads folkhälsoprogram* och *Göteborgs Stads program för en jämlik stad*. Förslaget har skickats ut på remiss till berörda nämnder och styrelser och arbetet fortsätter under 2024.

Det pågår ett ambitiöst och långsiktigt arbete i staden som har förutsättningar att leda till goda resultat, men bedömningen är att det inte förmår vända utvecklingen inom de närmaste åren och att målet sannolikt ej nås inom mandatperioden.

Kommunstyrelsen är huvudansvarig nämnd för målet. Stadsledningskontoret har tagit sig an målet inom ramen för det samordningsansvar som kontoret har inom programmet Jämlik stad. Effekter och resultat är beroende av alla berörda nämnders och styrelsers bidrag inom området.

Segregationen i Göteborg ska minska

Stadsledningskontorets bedömning
Målet bedöms **sannolikt** att nå.

Huvudansvarig nämnd
» Kommunstyrelsen

Ansvariga nämnder och styrelser
» Socialnämnderna
» Förskolenämnden
» Grundskolenämnden
» Utbildningsnämnden
» Idrotts- och föreningsnämnden
» Kulturnämnden
» Stadsbyggnadsnämnden
» Exploateringsnämnden
» Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning
» Förvaltnings AB Framtiden
» Göteborg & Co

Ett av fyra målområden i *Göteborgs Stads program för jämlik stad*, *Skapa hållbara och jämlika livsmiljöer*, innefattar segregationen. Minska boendesegregation är en av strategierna kopplad till målområdet. Staden verkar genom *Göteborgs Stads program för bostadsförsörjning 2021–2026* för att i samverkan med marknadens aktörer möjliggöra ett varierat utbud av bostäder såväl vad avser upplåtelseformer, bostadsstorlekar och hustyper som pris- och hyresnivåer för att möta olika behov och en differentierad efterfrågan.

I *Jämlikhetsrapporten 2023* används två olika mått som tas fram av Boverket och SCB för att mäta och analysera segregation. Ojämlikhetsindex är ett mått på skillnader i bosättningsmönster mellan olika socioekonomiska grupper och mäter graden av segregation. Med detta mått minskade segregationen i Göteborg något från mätstart år 2012 fram till 2018 för att sedan öka något igen och har nu legat konstant de senaste tre åren. Ett annat sätt att analysera segregationen är utifrån områden med olika socioekonomiska profiler. Andelen som bor i ett område med stora socioekonomiska utmaningar, har också minskat över tid men ökat något de senaste åren.

Allmännyttan är en viktig kraft i områden med stora socioekonomiska utmaningar. Framtidenkoncernens strategi för utvecklingsområden 2020–2030 beskriver vad koncernen ska göra för att bidra till att ingen del av staden ska finnas med på polisens lista utsatta områden. Inom ramen för strategin *superförvaltning* görs insatser för ökad trygghet, ökad närvaro, att det ska vara rent och snyggt i områdena och arbete med nolltolerans mot kriminell påverkan. Utöver det ingår också strategin stadsutveckling där koncernen investerar i underhåll och renovering samt nyproduktion i områdena. Samverkan sker med flera andra bolag och förvaltningar. I uppföljningen under våren 2023 bedöms ungefär hälften av superförvaltningsinsatserna vara slutförda/färdigutvecklade och resterande del i huvudsak pågå enligt plan.

I 2023 års lägesbild för Framtidenkoncernens strategi för utvecklingsområden konstateras att samtliga områden utvecklats positivt under 2023.

Under hösten genomfördes koncernens hyresgästenkät. I svaren framgår att arbetet i koncernens sex utvecklingsområden ger resultat. Alla parametrar utvecklas i rätt riktning och i frågan om upplevd trygghet är siffrorna för de boende i dessa områden nu uppe i nivå med snittet för Göteborg, något som inte skett tidigare.

Göteborgs Stads handlingsplan för att inga områden ska vara särskilt utsatta 2025 antogs av kommunfullmäktige i oktober 2023. Mot bakgrund av forskning och regeringens reformprogram för att minska segregation, utgår handlingsplanen från fyra fokusområden som behöver stärkas och utvecklas för att motverka utsatthet och kriminalitet i bostadsområden; *Barns och ungas uppväxtvillkor, Stadsutveckling, Grundläggande säkerhet och trygghet* samt *Inflytande, delaktighet och tillit*.

Polisen presenterade en ny lägesbild av kriminell påverkan under 2023. I den nya lägesbilden får Biskopsgården förändrad bedömning och är inte längre ett särskilt utsatt område utan den lägre kategorin, riskområde. Även Hjällbo visar en positiv utvecklingstrend när det gäller utsatthet för kriminell påverkan, dock utan att kategorin ändras.

Segregation är komplext att mäta men det finns en hel del som tyder på att utvecklingen går åt rätt håll, speciellt i de mest utsatta områdena. Med den nya handlingsplanen för att inga områden ska vara särskilt utsatta 2025 och den kraftsamling den kommer att innebära så bedöms målet sannolikt att nå.

Kommunstyrelsen är huvudansvarig nämnd för målet. Stadsledningskontoret tar sig an målet främst genom samordningsansvaret inom Jämlik stad och drivningsansvaret för att stödja en samlad implementering, genomförande och samordning av handlingsplanen för att inga områden ska vara särskilt utsatta 2025 och andra näraliggande styrande dokument.

Hemlösheten ska upphöra till 2028

Stadsledningskontorets bedömning
Målet bedöms **möjligt** att nå.

Huvudansvarig nämnd
» Exploateringsnämnden

Ansvariga nämnder och styrelser
» Socialnämnderna
» Förvaltnings AB Framtiden

Exploateringsnämnden har slutrapporterat *Göteborgs Stads plan mot hemlöshet 2020–2022* under året. Det övergripande målet i planen var att antalet personer i hemlöshet ska minska med minst 20 procent under planperioden. Hemlöshet är ett brett begrepp som rymmer en stor spännvidd av olika målgrupper, från personer som bor utomhus eller i offentliga utrymmen till hushåll som bor i lägenheter med kommunala kontrakt som kan överlåtas till eget hyresavtal. Målet överträffades med råge – minskningen i antal hemlösa från år 2019 till år 2022 uppgick till 36 procent, från 5 000 till 3 200 personer.

Socialstyrelsen har genomfört en nationell kartläggning av hemlösheten år 2023 som bekräftar den positiva utvecklingen. De båda undersökningarna är inte jämförbara på siffernivå, till exempel redovisar Socialstyrelsen bara vuxna personer. Kartläggningen visar på en minskning av hemlösheten i Göteborg med en fjärdedel jämfört med 2017.

Den huvudsakliga minskningen av antalet hemlösa i Göteborg har skett för hushåll utan social problematik (strukturellt hemlösa). Sannolikt har de insatser som staden genomfört med lägenheter med egna kontrakt, boendecoachning i samband med nödbistånd och genomgångslägenheter för nyanlända via bosättningslagen samt ett ökat bostadsbyggande, medfört en minskning av antalet strukturellt hemlösa i Göteborg. Hemlöshet till följd av missbruksproblem och/eller psykisk ohälsa kräver andra typer av insatser som till exempel Bostad först, en bostad och ett omfattande stöd för att kunna bo kvar och för att kunna ta itu med andra problem.

I oktober fattade kommunfullmäktige beslut om att en ny plan mot hemlöshet ska tas fram under 2024, med utgångspunkt i regeringens nationella strategi för att motverka hemlöshet 2022–2026 och med målet att hemlösheten ska upphöra.

Utifrån den goda utvecklingen, de insatser och samverkan som finns på plats samt med en ny plan på gång bedöms målet sannolikt att nå för de strukturellt hemlösa, men en förväntad ökad arbetslöshet och ett lägre bostadsbyggande de närmaste åren kommer att försvåra. Hemlösheten till följd av missbruksproblem och/eller psykisk ohälsa visar inte samma nedgång och kommer att kräva mer arbete. Sammantaget bedöms målet möjligt att nå.

Exploateringsnämnden är huvudansvarig nämnd för målet. De har tagit sig an målet inom ramen för ordinarie arbete, genom att slutrapportera *Göteborgs Stads plan mot hemlöshet 2020–2022* och har startat arbetet med att ta fram en ny plan mot hemlöshet.

Äldres självbestämmande ska stärkas och hälsoskillnaderna utjämnas

Stadsledningskontorets bedömning
Målet bedöms **möjligt** att nå.

Huvudansvarig nämnd
» Äldre samt vård- och omsorgsnämnden

Ansvariga nämnder och styrelser
Ingen nämnd/styrelse utsedd utöver huvudansvarig.

Göteborgs Stads plan för åldersvänliga Göteborg som syftar till att göra staden bättre att åldras i är en viktig del i arbetet för att nå målet. I maj 2023 redovisades en deltidsuppföljning av planen som visar att huvudansvariga förvaltningar och bolag till större delen arbetar med aktiviteterna i handlingsplanen. Tidsatta aktiviteter för den period som deluppföljningen avser har genomförts och en stor del av aktiviteterna för hela planperioden 2021–2024 uppges vara pågående. Samtliga bolag och en majoritet av förvaltningarna uppger att samverkan är upprättad med samverkansansvariga förvaltningar och bolag.

Resultaten i Socialstyrelsens årliga brukarenkät *Vad tycker de äldre om äldreomsorgen* uppvisade en negativ trend mellan år 2020 och 2022. Resultatet för 2023 visar på ett trendbrott inom både hemtjänst och särskilt boende. De svarande upplever en förbättring på frågor kopplade till bemötande, inflytande och trygghet. En större andel av de svarande upplever sitt hälsotillstånd som gott och färre personer besväras av ensamhet jämfört med 2022 års mätning. Utvecklingen är positiv men skillnaderna små och resultatet når ännu inte upp till 2020 års nivå.

Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningens hälsofrämjande och förebyggande arbete har under året fokuserat på att minska ofrivillig ensamhet. Då ensamhet medför en hälsorisk förväntas satsningen medverka till att utjämna hälsoskillnaderna.

Utifrån utvecklingen och med långsiktig planering och samverkan mellan flera parter för att stärka äldreperspektivet i samhällsplaneringen bedöms målet möjligt att nå.

Äldre samt vård- och omsorgsnämnden är huvudansvarig nämnd för målet. De har tagit sig an målet inom ramen för sitt grunduppdrag, genom hälsofrämjande och förebyggande arbete samt samverkan med civilsamhället.

Livsvillkoren för personer med funktionsnedsättning ska förbättras

Stadsledningskontorets bedömning
Målet bedöms **möjligt** att nå.

Huvudansvarig nämnd
» Nämnden för funktionsstöd

Ansvariga nämnder
» Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning

Göteborgs Stads program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning syftar till att förbättra levnadsvillkoren för personer med funktionsnedsättning och deras anhöriga och omfattar tio rättighetsområden. Programmet följs upp med ett antal indikatorer på samhälls- och verksamhetsnivå. En första uppföljning av programmets indikatorer redovisades under hösten 2023. Den sammanfattande bedömningen är att det efter två inledande år inte kan dras några slutsatser om utvecklingen generellt i staden utifrån rapporterade data. På enskilda indikatorer kan man se mindre förändringar, andra inte. De strukturella skillnaderna som beskrivits i tidigare rapporter och att levnadsvillkoren för personer med funktionsnedsättning behöver förbättras kvarstår alltjämt. Majoriteten av förvaltningarna och bolagen är aktiva inom de ansvarsområden som är utdelade men effekten på en övergripande nivå går ännu inte att avläsa i de brukarundersökningar som genomförts.

I funktionshinderombudsmannens senaste årsrapport sätts fokus på att säkerställa att funktionshinderperspektivet på fyra av de tio rättighetsområdena tillämpas i alla nämnder och styrelser. Det vill säga hur verksamheterna omsatt programmets strategier i egna aktiviteter. Det övergripande intrycket visar att programmet tillämpas i bolag och förvaltningar i deras verksamheter på så sätt att angivna aktiviteter omfattar mål, målgrupp och strategier.

Även om utvecklingen hittills är svårbedömd så innebär det faktum att programmet tillämpas av de flesta nämnder och styrelser att målet bedöms möjligt att nå.

Nämnden för funktionsstöd är huvudansvarig nämnd för målet. De har tagit sig an målet genom att låta programmet för full delaktighet och dess uppföljning vara vägledande i arbetet med att förbättra livsvillkor för personer med funktionsnedsättning. Rättighetsområdena i programmet är styrande för arbetet med att utveckla grunduppdraget och bidra till måluppfyllelsen för målet.

Göteborg ska vara en tillgänglig stad för alla oavsett funktionalitet

Stadsledningskontorets bedömning
Målet bedöms **möjligt** att nå.

Huvudansvarig nämnd
» Nämnden för funktionsstöd

Ansvariga nämnder och styrelser
» Förskolenämnden
» Grundskolenämnden
» Utbildningsnämnden
» Idrotts- och föreningsnämnden
» Stadsmiljönämnden
» Stadsfastighetsnämnden
» Higab

I *Göteborgs Stads program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning* finns rättighetsområdet *Rätten att kunna förflytta sig i och använda Göteborgs inne- och utemiljöer*. Rättighetsområdet handlar om att staden planerar och utvecklar byggnader, parker, kommunikationer, gångstråk så att de fungerar för alla invånare. Strategierna sätter fokus på att staden implementerar universell utformning som princip, åtgärdar enkla hinder och säkerställer tillgängliga transporter.

En första uppföljning av programmets indikatorer redovisades under hösten 2023. Tre indikatorer används för att följa rättighetsområdet: andel åtgärdade anläggningar med avseende på enkelt avhjälpta hinder, andel hållplatser anpassade för personer med funktionsnedsättning samt andel nöjdhet med färdtjänstresor. Under mätperioden 2020–2022 är nivån på dessa tre i stort oförändrad. Det konstateras att majoriteten av förvaltningarna och bolagen är aktiva inom de ansvarsområden som är utdelade men effekten på en övergripande nivå går ännu inte att avläsa i de brukarundersökningar som genomförts.

Tillgänglighetsanpassning säkerställs vid nybyggnation av stadens lokaler, och brister i tillgänglighet åtgärdas i samband med att underhåll genomförs. För att säkerställa att tillgänglighet beaktas i samtliga reinvesterings- och underhållsprojekt, genomför stadsfastighetsförvaltningen ett arbete med att tydliggöra begrepp och krav vid beställning av projekt. Ett nytt arbetssätt kopplat till *Enkelt avhjälpta hinder* (EAH) för mindre investeringar och löpande åtgärder håller på att införas.

Utvecklingen hittills är svårbedömd utifrån angivna indikatorer men det pågår arbete och programmet tillämpas av berörda nämnder och styrelser. Målet bedöms möjligt att nå.

Nämnden för funktionsstöd är huvudansvarig nämnd för målet. De har tagit sig an målet genom att låta programmet för full delaktighet och dess uppföljning vara vägledande i arbetet med att Göteborg ska vara en tillgänglig stad för alla oavsett funktionalitet. Rättighetsområdena i programmet är styrande för arbetet med att utveckla grunduppdraget och bidra till måluppfyllelsen för målet.

Göteborg ska vara en jämlik och jämställd stad där alla bemöts likvärdigt, får sina mänskliga rättigheter tillgodosedda och ges likvärdiga möjligheter oberoende av kön

Stadsledningskontorets bedömning
Målet bedöms **ej sannolikt** att nå.

Huvudansvarig nämnd
» Nämnden för demokrati och medborgarservice

Ansvariga nämnder och styrelser
Alla nämnder och styrelser.

I Göteborgs Stads reglementen finns skrivningar om att uppdraget ska utföras utifrån demokratisk grundsyn, principer om mänskliga rättigheter och arbete mot diskriminering samt att människor blir värdigt bemötta och får en god och likvärdig service. I stadens bolagsordningar fastställs att kommunmedlemmarna ska behandlas lika.

Under hösten 2022 kartlade nämnden för demokrati och medborgarservice invånarnas möjlighet till demokratiskt inflytande samt boendes, besökares och näringslivs möjligheter till god och likvärdig service. I kartläggningarna fick samtliga förvaltningar och bolag redogöra för sitt arbete gentemot sina målgrupper inom dessa områden. Resultatet visar att flera förvaltningar upplever att stadens styrsignaler skapar utmaningar i att se helheten och prioritera bland uppdrag kopplat till service och demokratiskt inflytande vilket kan påverka likvärdigheten i stadens service. I kartläggningen redovisas också statistik från SOM-institutet och Statistiska centralbyrån, SCB, kring göteborgarnas upplevelse av den lokala demokratin. Den visar bland annat att allt fler göteborgare är nöjda med den lokala demokratin och bedömer sina möjligheter att påverka politiska beslut som goda. Yngre åldersgrupper är i genomsnitt mer nöjda än äldre åldersgrupper.

Under hösten 2023 presenterade stadsledningskontoret en fördjupad uppföljning av sex planer inom området för mänskliga rättigheter. I uppföljningen konstateras att planerna inte fått avsedd effekt. De har visserligen till viss del bidragit till förflyttningar i respektive rättighetsområde och ett relativt stort antal insatser har genomförts helt eller delvis, i vissa fall på ett annat sätt än som angetts i planerna. Vissa insatser har inte påbörjats alls. Generellt kännetecknas arbetet med planerna av spretighet, brist på systematik och begränsad och ojämn tillgång till verksamhetsnära stöd och kompetens. Planernas utformning i sig har i delar försvårat genomförandet. Ytterligare en svårighet i arbetet är möjligheten att följa upp grupper med kopplingar till olika diskrimineringsgrunder då kvalitativa och kvantitativa underlag saknas. Stadsledningskontoret noterar att verksamheterna uppger att de prioriterar sitt grunduppdrag framför arbete med specifika planer då planer uppfattas ligga delvis utanför grunduppdraget. Eftersom planerna syftar till att säkerställa just att de olika grupperna inkluderas i grunduppdraget tyder en sådan prioritering på att syftet med planerna inte har nått fram.

Kommunfullmäktige gav i oktober 2022 kommunstyrelsen i uppdrag att anpassa program och planer inom området mänskliga rättigheter till en likvärdig struktur samt att återkomma med förslag på nästa steg gällande långsiktig styrning av området. Erfarenheterna från den fördjupade uppföljningen av de sex planerna är en viktig utgångspunkt i arbetet som kommer att återredovisas under 2024.

Då den fördjupade uppföljningen av sex planer inom området för mänskliga rättigheter visar att det fortfarande är ett stort glapp mellan nuläge och mål bedöms målet ej sannolikt att nå inom mandatperioden.

Nämnden för demokrati och medborgarservice är huvudansvarig nämnd för målet. De har tagit sig an målet inom ramen för sitt proaktiva demokratiuppdrag. Nämnden har pågående samverkan med förvaltningar och bolag, förtroendevalda, civilsamhället och akademi.

Göteborg ska vara en säker och trygg stad

Stadsledningskontorets bedömning
Målet bedöms **möjligt** att nå.

Huvudansvarig nämnd
» Kommunstyrelsen

Ansvariga nämnder och styrelser
» Socialnämnderna
» Stadsmiljönämnden
» Förvaltnings AB Framtiden
» Förvaltnings AB Göteborgslokaler

Göteborgs Stads trygghetsskapande och brottsförebyggande program syftar till att skapa förutsättningar för ett strukturerat, kort- och långsiktigt arbete som anpassas till samhällsutvecklingen och bedrivs samordnat och kunskapsbaserat mot aktuella läges- och problembilder. En samlad analys av programmets måluppfyllelse med utgångspunkt i indikatorer och central lägesbild rapporteras årligen till kommunfullmäktige.

Programmet följdes upp för första gången under 2023. Fokus i uppföljningen ligger på implementeringen av programmet då det är svårt att se effekter efter så kort tid. Det konstateras att de flesta av stadens förvaltningar och bolag har omhändertagit programmet. Generellt finns dock ett behov av kompetensutveckling inom samtliga målområden som programmet omfattar. Nuläget för programmets indikatorer redovisas också, men det för tidigt för att utläsa några trender.

Under året har två planer med koppling till målet antagits, *Göteborgs Stads plan för att motverka tystnadskulturer 2023–2025* och *Göteborgs Stads handlingsplan för att stoppa nyrekrytering, gängkriminalitet och utvecklingen av parallella samhällen 2023–2026*. Båda handlingsplanerna är kopplade till mål och strategier i trygghetsskapande och brottsförebyggande programmet och bidrar till stärkt fokus på frågorna.

Utvecklingen är svårbedömd men med det pågående arbetet, som ytterligare förstärks i och med de nya handlingsplanerna, så bedöms målet möjligt att nå.

Kommunstyrelsen är huvudansvarig nämnd för målet. De har tagit sig an målet inom ramen för det trygghetsskapande och brottsförebyggande programmet och de nyligen beslutade handlingsplanerna mot gängkriminalitet och att motverka tystnadskultur. Stadsledningskontoret leder arbetet med att stödja förvaltningarna och bolagen och öka kompetensen hos stadens organisationer.

Deltagandet i idrotts- och föreningslivet ska öka bland de grupper som vanligtvis inte är aktiva

Stadsledningskontorets bedömning
Målet bedöms **sannolikt** att nå.

Huvudansvarig nämnd
» Idrotts- och föreningsnämnden

Ansvariga nämnder och styrelser
» Grundskolenämnden
» Socialnämnderna
» Förvaltnings AB Framtiden

I december 2023 fattade kommunfullmäktige beslut om *Göteborgs Stads idrottsprogram 2023–2030*. Programmets mål och strategier ska bidra till en ökad fysisk aktivitet, en stärkt föreningsidrott och ett jämlikt idrottande. För att uppfylla målen i programmet riktas strategierna framför allt mot barn och unga upp till 25 år och flickor i synnerhet, personer som är 65 år eller äldre, personer med funktionsnedsättning och personer med sämre socioekonomiska förutsättningar. I programmet beskrivs att det under programperioden finns behov av att utveckla uppföljningsmetoderna. Idag saknas till stor del tidsserier som beskriver utvecklingen inom området.

I idrotts- och föreningsnämndens rapport om rättvisa bidrag och subventioner från 2022 redovisas att det finns stora skillnader i hur bidrag och stöd fördelas mellan flickor och pojkar, geografiska områden i staden, mellan olika idrotter samt mellan olika åldersgrupper. För att kunna säkerställa en mer rättvis fördelning redovisas i rapporten också att system och data för uppföljning behöver förbättras.

Utifrån att det nya idrottsprogrammet innehåller strategier i linje med målet och de förändringar som planeras avseende uppföljning bedöms målet sannolikt att nås.

Idrotts- och föreningsnämnden är huvudansvarig nämnd för målet. De har tagit sig an målet inom ramen för grunduppdraget, genom nya satsningar i utsatta stadsdelar och för att komma åt underrepresentationen av kvinnors och flickors idrottande samt genom att arbeta fram det nya idrottsprogrammet.

Göteborgs klimatavtryck ska kraftigt minska för att vara nära noll senast 2030 i linje med Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram

Stadsledningskontorets bedömning
Målet bedöms **ej sannolikt** att nå.

Huvudansvarig nämnd
» Miljö- och klimatnämnden

Ansvariga nämnder och styrelser
Alla nämnder och styrelser.

I *Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram* finns målet *Göteborgs klimatavtryck är nära noll* som innebär att utsläppen inom Göteborgs geografiska område ska minska med minst 10,3 procent per år och de konsumtionsbaserade utsläppen ska minska med minst 7,6 procent per år till 2030. Göteborgs Stad ska minska sina egna utsläpp i högre takt och använda samtliga tillgängliga verktyg och styrmedel för att driva på samhällets omställning.

Den första uppföljningen av programmet gjordes under 2023 och trenden för målet bedöms vara positiv, men inte gå i en takt som leder till att målet nås. Insatser för minskad klimatpåverkan görs inom olika områden, men sammantaget går utvecklingen för långsamt. Systemförändringar behövs med nya sätt att prioritera, interagera och lösa behov inom såväl offentlig sektor som näringsliv och hushåll. Göteborgs Stad behöver fortsätta utveckla styrning, ansvarsfördelning och samverkansmodeller för att driva på nödvändig systemförändring. Göteborgs Stads rådighet över konsumtionsbaserade och geografiska utsläpp är begränsad.

Bedömningen är att budgetmålet sannolikt ej kommer att nås utan stora förändringar inom energisystemets utformning, näringslivets utveckling samt medborgarnas konsumtionsmönster. Stadens förmåga att driva på och bidra till omställning i områden med mer indirekt rådighet behöver utvecklas och stärkas vidare.

Miljö- och klimatnämnden är huvudansvarig nämnd för målet. De har tagit sig an målet genom drivningsansvaret för stadens miljö- och klimatprogram samt miljöledningssystem och stadens klimatomställningsfunktion. Programmets strategier *Agera föregångare* och *Finansiering för omställning* stödjer och stärker förmågan att utveckla styrning och kommunikation, bygga kompetens i staden samt öka samverkan med näringsliv, akademi, medborgare, civilsamhälle och övrig offentlig sektor.

Göteborgs biologiska mångfald ska öka

Stadsledningskontorets bedömning
Målet bedöms **ej sannolikt** att nå.

Huvudansvarig nämnd
» Miljö- och klimatnämnden

Ansvariga nämnder och styrelser
» Stadsmiljönämnden
» Stadsbyggnadsnämnden
» Stadsfastighetsnämnden
» Exploateringsnämnden
» Idrotts- och föreningsnämnden
» Nämnden för inköp och upphandling
» Kretslopp- och vattennämnden
» Förvaltnings AB Framtiden
» Higab
» Älvstranden Utveckling AB
» Förvaltnings AB Göteborgslokaler
» Göteborg Leasing AB

I *Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram* finns målet *Göteborg har en hög biologisk mångfald* som innebär att Göteborg senast 2030 ska ha tillräckliga arealer av naturtyper och livsmiljöer med rätt skötsel för att bevara de arter som finns i kommunen och ge förutsättningar för att utveckla ekosystemtjänster.

Den första uppföljningen av programmet gjordes under 2023 och trenden för målet bedöms vara generellt negativ. Det görs insatser för att främja biologisk mångfald i grönområden och vattenmiljöer, både i och utanför stadsmiljön, men nuvarande arbetssätt och prioriteringar inom Göteborgs Stad bedöms inte motsvara vad som krävs för att nå målet. Exploatering av grönområden bedöms hindra måluppfyllelse. Utvecklade arbetssätt och ökad prioritering av biologisk mångfald och vattenfrågor krävs inom planläggning och exploatering, skydd och skötsel av natur samt inköp.

Bedömningen är att budgetmålet sannolikt ej kommer att nås med mindre än relativt stora förändringar i Göteborgs Stads agerande.

Miljö- och klimatnämnden är huvudansvarig nämnd för målet. De har tagit sig an målet genom drivningsansvaret för stadens miljö- och klimatprogram samt miljöledningssystem och stadens åtgärdsplan för god vattenstatus. Nämnden utför också ekologisk miljöövervakning i marin, limnisk (sötvatten) och terrester (land) miljö.

Alla göteborgare ska ha en hälsosam livsmiljö

Stadsledningskontorets bedömning
Målet bedöms **ej sannolikt** att nå.

Huvudansvarig nämnd
» Miljö- och klimatnämnden

Ansvariga nämnder och styrelser
» Förskolenämnden
» Grundskolenämnden
» Nämnden för demokrati och medborgarservice
» Stadsmiljönämnden
» Stadsbyggnadsnämnden
» Stadsfastighetsnämnden
» Exploateringsnämnden
» Idrotts- och föreningsnämnden
» Nämnden för inköp och upphandling
» Kretslopp- och vattennämnden
» Förvaltnings AB Framtiden
» Förvaltnings AB Göteborgslokaler
» Göteborgs Hamn AB
» Göteborg Energi AB
» Göteborg Leasing AB
» Renova AB

I *Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram* finns målet *Göteborgarna har en hälsosam livsmiljö* som innebär att göteborgarnas hälsa och välbefinnande ska främjas genom bättre luftkvalitet och ljudmiljö samt minskad användning av skadliga ämnen. Göteborg ska vara en grön och robust stad där ekosystemtjänster nyttjas för att tillgodose människors behov, nu och i framtiden.

Den första uppföljningen av programmet gjordes under 2023 och trenden för målet bedöms vara positiv, men inte gå i en takt som leder till att målet nås. Insatser görs för att minska luftföroreningar och buller från vägtrafik samt begränsa förekomsten av skadliga ämnen i samhället. Insatser görs också för att främja gröna och blå strukturer samt ekosystemtjänster i Göteborg. Sammantaget bedöms nuvarande arbete inte vara tillräckligt för att nå målet. Omfattande omställning med utvecklade arbetssätt och prioriteringsmodeller krävs inom stadsutvecklingen och markanvändningen, både vad gäller vägtrafik och grönblå struktur. Det krävs även beteendeförändringar kopplat till hushållens konsumtion och mobilitet.

Bedömningen är att budgetmålet sannolikt ej kommer att nås utan förändringar både i hur Göteborgs Stad agerar och där Göteborgs Stad saknar direkt rådighet, som till exempel göteborgarnas konsumtionsmönster och transportval.

Miljö- och klimatnämnden är huvudansvarig nämnd för målet. De har tagit sig an målet genom drivningsansvaret för stadens miljö- och klimatprogram samt miljöledningssystem och stadens åtgärdsplan för buller. De bedriver också miljöövervakning. Arbetet stöds även av programmets strategier *Hållbara transporter*, *Grön och robust stad*, *Hållbart byggande* och *Cirkulär ekonomi*.

Framkomligheten ska vara god och andelen göteborgare som använder hållbara trafikslag ska öka, samtidigt som biltrafiken ska minska, i linje med Göteborgs Stads trafikstrategi

Stadsledningskontorets bedömning
Målet bedöms **möjligt** att nå.

Huvudansvariga nämnder
» Stadsbyggnadsnämnden
» Stadsmiljönämnden

Ansvariga nämnder och styrelser
» Exploateringsnämnden
» Göteborg Leasing AB

Trafikstrategi för en nära storstad har tre effektmål inom området resor: att minst 35 procent av resorna sker till fots eller med cykel år 2035, att minst 55 procent av de motoriserade resorna sker med kollektivtrafik år 2035 samt att restiden mellan två godtyckliga tyngdpunkter eller målpunkter är maximalt 30 minuter för bil och kollektivtrafik.

Återhämtningen i resandet fortsatte under år 2023 men det totala antalet resor var fortfarande något lägre än före pandemin. Det ger en indikation om förändrade arbetsmönster som är här för att stanna och ett lägre resande per person.

Cyklingen minskade med 4 procent jämfört med år 2022, vilket sannolikt berodde på att 2023 var betydligt mer nederbördsrikt. Resor till fots uppskattas ha ökat med 3 procent. Sammantaget skedde 29 procent av alla resor till fots eller med cykel. Det finns en osäkerhet i skattningarna men klart är att cyklingen behöver öka markant för att målet i trafikstrategin ska nås.

Under åren före pandemin var utvecklingen i kollektivtrafiken mycket god, över den årliga utveckling som krävs för att nå målet. Återhämtningen efter pandemin har varit stark och det bedöms möjligt att nå målet trots hacket i kurvan. Under 2023 ökade resorna med kollektivtrafiken med 7 procent och 41 procent av de motoriserade resorna gjordes med kollektivtrafik.

Framkomligheten bedöms som god: restidsmålet är uppfyllt för biltrafiken och delvis uppfyllt för kollektivtrafiken. Den framtida trafikutvecklingen är svårbedömd, inte minst då osäkerheten är stor kring vilka långsiktiga effekter pandemin och omvärldsfaktorer som el- och bränslepriser får på resandet. Budgetmålet bedöms möjligt att nå, men det kommer att kräva fortsatt arbete och en snabbt minskande biltrafik.

Stadsbyggnadsnämnden och stadsmiljönämnden är huvudansvariga nämnder för målet. De har tagit sig an målet inom ramen för ett förvaltningsövergripande samverkansforum, *Hållbart resande*, för att tillsammans främja utvecklingen av hållbara trafikslag och resor, inklusive riktlinjer för hastighetsgränser samt parkeringsfrågor. Ett förvaltningsövergripande uppdrag har initierats om att ta fram färdmedelsfördelning, trafikanalysscenario och handlingsplan för att nå mål om minskad klimatpåverkan från transporter.

Buller, luftföroreningar, partiklar och utsläpp av växthusgaser från trafiken ska minska

Stadsledningskontorets bedömning
Målet bedöms **ej sannolikt** att nå.

Huvudansvariga nämnder
» Stadsbyggnadsnämnden
» Stadsmiljönämnden

Ansvariga nämnder och styrelser
» Exploateringsnämnden
» Göteborgs Spårvägar AB
» Göteborgs Hamn AB
» Göteborg Leasing AB
» Renova AB

I *Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram* finns de tre delmålen *Göteborgs Stad säkrar en god ljudmiljö för göteborgarna*, *Göteborgs Stad säkrar en god luftkvalitet för göteborgarna* samt *Göteborgs Stad minskar klimatpåverkan från transporter.* Den första uppföljningen av programmet gjordes under 2023 och pekar på att det kommer att krävas omfattande åtgärder för att nå de tre delmålen. Bullernivåerna är konstanta till svagt ökande och färre nya förskolegårdar når riktvärdet på en ljudnivå under 50 dBA på de delar av gården som är avsedda för lek, vila och pedagogisk verksamhet. Halterna av kvävedioxid, NO_2, fortsätter att minska i Göteborg men halterna av inandningsbara partiklar, PM_{10}, snarare ökar på vissa mätstationer efter att ha minskat under 2000-talet.

Utsläppen av växthusgaser från transporter minskade något mellan åren 2010 och 2019. Under pandemin skedde en kraftig minskning till följd av minskad trafik. En återgång i trafiken har nu skett men ökad elektrifiering och inblandning av biodrivmedel har inneburit minskade klimatutsläpp trots återgången. Minskningen var inte i den omfattning som krävs för att nå målvärdet, varken före eller efter pandemin.

Vägtrafiken är den enskilt största källan till både buller och luftföroreningar och det bedöms att inget av de tre delmålen kan nås enbart genom energieffektivisering av fordon och en snabb övergång till el eller fossilfria bränslen. För att nå klimatmålet måste även vägtrafikarbetet, det vill säga körsträckan med motorfordonstrafik, minska med 25 procent till 2030 jämfört med idag. En sådan utveckling är beroende såväl av kommunala beslut som av hur den nationella transportpolitiken utvecklas och att individer ändrar sina resvanor och transportval. Under 2023 ökade biltrafiken i Göteborg med 3 procent jämfört med år 2022.

Målet bedöms ej sannolikt att nå med nuvarande utveckling och arbetssätt.

Stadsbyggnadsnämnden och stadsmiljönämnden är huvudansvariga nämnder för målet. De har tagit sig an målet bland annat inom ramen för samarbetet med genomförandet av cykelprogrammet och att omdisponera befintlig infrastruktur för att främja cykelresor och minska parkeringar, och därigenom minska utsläpp från trafiken. Inom det förvaltningsövergripande ledningsforumet för hållbart resande hanteras insatser kopplade till målet. Stadsbyggnadsförvaltningen och stadsmiljöförvaltningen samarbetar även i investeringsplaneringsprocessen kring åtgärder och prioriteringar.

Göteborgs offentliga rum ska vara vackra, välskötta, trygga och tillgängliga samt gynna den biologiska mångfalden

Stadsledningskontorets bedömning
Målet bedöms **möjligt** att nå.

Huvudansvarig nämnd
» Stadsmiljönämnden

Ansvariga nämnder och styrelser
» Stadsfastighetsnämnden
» Higab
» Förvaltnings AB Göteborgslokaler
» Förvaltnings AB Framtiden
» Älvstranden Utveckling AB

De stadsutvecklande nämnderna driver tillsammans ett arbete för att implementera Sveriges nationella arkitekturpolitik, *Politik för gestaltad livsmiljö*, som anger att våra livsmiljöer ska vara omsorgsfullt gestaltade och att alla ska ges goda förutsättningar att påverka utvecklingen av den gemensamma miljön.

I kretslopp- och vattennämndens uppföljning 2022 av avfallsplanen ingår två delmål som kan kopplas till välskött stad: *Kommunen ska säkerställa att kustlinjen städas regelbundet* samt *Skräp på marken ska minska med 50 procent*. I uppföljningen anger kretslopp- och vattennämnden att planerade åtgärder troligen räcker för att nå målet till 2030 avseende regelbunden städning av kustlinjen. Avseende det andra målet, skräp på marken, anger nämnden att det eventuellt ska räcka med planerade förbättringar för att nå målet till 2030.

Göteborgs Stads trygghetsskapande och brottsförebyggande program 2022–2026 följdes upp för första gången under 2023. Fokus i uppföljningen låg på implementeringen av programmet då det är svårt att se effekter efter så kort tid. Det konstateras att arbete pågår inom programmets åtgärdsområden, men att det finns fortsatta utvecklingsbehov. Nuläget för programmets indikatorer redovisas också, men det är ingen entydig bild som framträder. Annat var knappast att vänta så snart efter programmets antagande.

Rätten att kunna förflytta sig i och använda Göteborgs inne- och utemiljöer är ett av områdena i *Göteborgs Stads program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning*. Programmets indikatorer följdes upp för första gången under 2023. Tre indikatorer används för att följa rättighetsområdet: andel åtgärdade anläggningar med avseende på enkelt avhjälpta hinder, andel hållplatser anpassade för personer med funktionsnedsättning samt graden av nöjdhet med färdtjänstresor. Under mätperioden 2020–2022 är nivån på dessa tre oförändrad.

Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram anger att Göteborg ska vara en ekologiskt hållbar stad 2030, och *Göteborgs grönplan* visar hur förvaltningen och utvecklingen av de offentliga rummen behöver ske för att bidra till målet om en ekologiskt hållbar stad 2030. I den första uppföljningen av miljö- och klimatprogrammet bedöms det att delmålet *Göteborgs Stad ökar den biologiska mångfalden i stadsmiljön* kräver ytterligare insatser för att nås. Exploatering av grönområden i stadsmiljön bedöms försvåra måluppfyllelse och Göteborgs Stad behöver prioritera biologisk mångfald högre i stadsutvecklingen samt i förvaltning och skötsel av stadens mark.

Det är ett brett mål och utvecklingen är varken tydligt positiv eller negativ. Med flera program och planer med ett flertal pågående aktiviteter inom målområdet bedöms målet möjligt att nå.

Stadsmiljönämnden är huvudansvarig nämnd för målet. Nämnden har i och med Göteborgs nya organisation ett helhetsansvar för de offentliga rummen.

Göteborg ska bli en mer blandad stad, bostadsbristen byggas bort och behovet av lokaler för kommunal service tillgodoses

Stadsledningskontorets bedömning
Målet bedöms **möjligt** att nå.

Huvudansvarig nämnd
» Stadsbyggnadsnämnden

Ansvariga nämnder och styrelser
» Exploateringsnämnden
» Stadsfastighetsnämnden
» Idrotts- och föreningsnämnden
» Förvaltnings AB Framtiden
» Higab

Ett av fyra målområden i *Göteborgs Stads program för jämlik stad*, *Skapa hållbara och jämlika livsmiljöer*, handlar bland annat om att nå en större blandning av olika upplåtelseformer, bostadstyper, och kostnadsnivåer på områdesnivå. Staden verkar genom *Göteborgs Stads program för bostadsförsörjning 2021–2026* för att i samverkan med marknadens aktörer möjliggöra ett varierat utbud av bostäder såväl vad avser upplåtelseformer, bostadsstorlekar och hustyper som pris- och hyresnivåer för att möta olika behov och en differentierad efterfrågan. I *Jämlikhetsrapporten 2023* konstateras att det har skett en ökad blandning av upplåtelseformer i Göteborg, men främst i de områden som redan var relativt blandade, samtidigt som den ojämna fördelningen ökat i vissa områden.

I *Göteborgs Stads program för bostadsförsörjning* bedöms det fram till år 2030 behöva byggas mellan 4 000 och 5 000 bostäder årligen för att kunna möta framtida behov och minska dagens brist på bostäder. Byggandet de senaste åren har varit mycket stort och överträffat de nivåerna – det färdigställdes 5 400 bostäder år 2021, 5 900 år 2022 och 5 500 år 2023. Konjunkturläget är nu förändrat vilket har lett till tidsförskjutningar i redan startade projekt och att marknaden har gjort en kraftig inbromsning avseende byggstartade bostäder. Under 2023 påbörjades 2 700 bostäder, en halvering jämfört med de senaste fem åren. Stadsbyggnadsnämnden bedömer att antalet byggstartade bostäder kommer minska ytterligare under 2024 vilket kommer att påverka antalet färdigställda bostäder de närmaste åren.

I *Göteborgs Stads lokalförsörjningsplan 2024* görs bedömningen att lokalbehovet är i volymmässig balans när det gäller grundskola, gymnasieskola och äldreomsorg och att förskola snarast har ett överskott. Inom både förskola och grundskola finns dock lokala underskottsområden och anpassad grundskola har otillräcklig kapacitet. Bostad med särskild service (BmSS) och daglig verksamhet har ett omfattande lokalbehov. Ett samtidigt överskott av förskolelokaler och underskott av lokaler för daglig verksamhet innebär en möjlighet, då verksamheterna har behov av likartade lokaler. Den nya styrmiljön för lokalförsörjning bedöms leda till att arbetet med lokalförsörjning till stadens nämnder nu utvecklas för att bättre kunna tillgodose behoven.

Utifrån utveckling och nuläge bedöms målet möjligt att nå men då får inte nedgången i bostadsbyggandet bli för stor, eller för lång.

Stadsbyggnadsnämnden är huvudansvarig nämnd för målet. De har tagit sig an målet inom ramen för arbetet med *Göteborgs Stads program för bostadsförsörjning*. En samordning av stadens utveckling sker genom arbetet med *Övergripande Inriktning för Samordnad Stadsutveckling* (ÖISS). I detta arbete ges förslag till prioritering mellan olika stadsutvecklings- och investeringsinitiativ.

Alla göteborgare ska ha god tillgång till kultur oavsett i vilken stadsdel de bor

Stadsledningskontorets bedömning
Målet bedöms **sannolikt** att nå.

Huvudansvarig nämnd
» Kulturnämnden

Ansvariga nämnder och styrelser
» Grundskolenämnden
» Göteborg & Co

Kulturprogrammet är det viktigaste styrdokumentet på området. Arbetet med programmet konkretiseras i *Plan för kulturprogrammet 2023–2026*. Kulturnämnden konstaterar att aktiviteterna i planen pågår som planerat och kommer att bidra till ökad måluppfyllelse framöver.

Under hösten har kulturnämndens genomfört en uppföljning av *Göteborgs Stads plan för barn- och ungkultur* och konstaterar att planens mål inte är uppfyllda och att flera av planens insatser har avbrutits i förtid. Stadens omorganisationer och pandemin har utgjort försvårande faktorer. Utvärderingen visar bland annat att planen har fått ett lågt genomslag i staden och att flera förvaltningar inte upplever sig träffade av planen.

Arbete pågår med framtagande av en ny biblioteksplan för perioden 2024 till 2028. Planen omfattar flera insatser med koppling till målet, däribland att prioritera läsfrämjande insatser i områden med socioekonomiska utmaningar samt att arbeta för att unga och vuxna med läsmotstånd möts med läsmöjligheter.

Det saknas idag data för att jämföra tillgången till kultur inom staden. Kulturförvaltningen har under året kartlagt tillgången till relevant data. Med bättre kunskapsstöd kan insatser bli mer träffsäkra och måluppfyllelsen öka.

Under 2023 lockade Göteborgs museer och konsthall fler besökare än före pandemin och antal besök har ökat kraftigt jämfört med föregående år. En publikundersökning under Museernas dag visade att hälften av besökarna aldrig tidigare besökt verksamheterna och att ännu fler kunde tänka sig att besöka dem igen.

Inom ramen för skolverksamheten erbjuds kulturupplevelser som scenkonst, museilektioner och skolbio. Grundskolenämnden konstaterar att verksamheten skiljer sig åt inom staden, det område som bokat in lägst antal kulturaktiviteter i förhållande till elevantal är Hisingen och de som bokat in flest är Centrum. Skillnaden kan också vara stor mellan olika skolor inom ett utbildningsområde och också mellan klasser inom en skola. Riktade insatser har gjorts till skolor med lågt kulturdeltagande och medel har avsatts till särskilda insatser i socioekonomiskt utsatta områden. Även inom kulturskolan arbetas det för ett breddat deltagande och utbud. Vilka barn och unga som tar del av kulturskolans verksamhet finns det idag ingen heltäckande bild av då endast deltagande i de långa kurserna registreras. När det gäller den verksamhetsformen finns det flest antal deltagare i Centrum och lägst antal i Nordost. Från och med januari 2024 ska allt deltagande registreras oavsett verksamhetsform vilket kommer att skapa bättre förutsättningar för uppföljning.

Med pågående aktiviteter som förväntas få resultat och bättre tillgång till data och kunskapsstöd för att genomföra rätt insatser på rätt plats bedöms målet sannolikt att nå.

Kulturnämnden är huvudansvarig nämnd för målet. Förvaltningens samverkan med andra förvaltningar och bolag har främst utgått från plan för kulturprogrammet, plan för barn- och ungkultur och förmedlingen av kultur till barn och unga.

Företagsklimatet ska förbättras

Stadsledningskontorets bedömning
Målet bedöms **sannolikt** att nå.

Huvudansvarig styrelse
» Business Region Göteborg AB

Ansvariga nämnder och styrelser
» Miljö- och klimatnämnden
» Stadsbyggnadsnämnden
» Nämnden för inköp och upphandling
» Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning
» Higab
» Förvaltnings AB Göteborgslokaler
» Göteborg & Co

Ett av de tre målen i *Göteborgs Stads näringslivsstrategiska program 2023–2035* handlar om företagsklimat och innovationskraft: *Göteborg är en av de storstadsregioner i Europa som har bäst klimat för företagande och innovation*. Inom strategin *I Göteborg är det enkelt att driva företag* pågår bland annat arbete med attityder och förståelse för företag och företagande och förenklande av stadens processer ur ett näringslivsperspektiv.

Två indikatorer används i programmet för att mäta utvecklingen när det gäller företagsklimatet. Det sammanfattande omdömet i Svenskt Näringslivs enkät till företagare har legat på samma nivå de senaste fyra åren, 2020–2023. Även i Sveriges Kommuner och Regioners, SKR, undersökning *Insikt* har resultatet de senaste åren legat stabilt och preliminära siffror för 2023 tyder på att det fortsätter även i år. Det har skett några förändringar inom det aggregerade indexet och Business Region Göteborg AB gör bedömningen att de delindex som ökat (bygglov, markupplåtelser) sannolikt beror på ett systematiskt arbete som gett resultat medan en minskning (serveringstillstånd) kan bero på längre handläggningstider under första halvåret till följd av hög personalomsättning. Personalläget har sedan stabiliserats och det finns goda möjligheter för högre värden under 2024.

Utifrån utvecklingen och med pågående arbete bedöms målet sannolikt att nå.

Business Region Göteborg AB är huvudansvarig styrelse för målet. De har tagit sig an målet inom ramen för arbetet med *Göteborgs Stads näringslivsstrategiska program*, där företagsklimatet är ett av sex områden i programmet.

Kompetensförsörjningen ska säkras och sysselsättningen för grupper långt från arbetsmarknaden öka

Stadsledningskontorets bedömning
Målet bedöms **möjligt** att nå.

Huvudansvarig nämnd
» Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning

Ansvariga nämnder och styrelser
» Kommunstyrelsen
» Socialnämnderna
» Nämnden för funktionsstöd
» Business Region Göteborg AB

I *Göteborgs Stads program för en jämlik stad 2018–2026* ingår målområdet *Skapa förutsättningar för arbete* med flera strategier för att underlätta ett inträde på arbetsmarknaden. I Göteborgs Stads jämlikhetsrapport från 2023 beskrivs att Göteborg generellt har haft en positiv arbetsmarknadsutveckling de senaste femton åren. Sysselsättningen har ökat och arbetslösheten gått ner, på liknande sätt som i övriga Sverige. Men förutsättningarna ser olika ut för olika invånare och skillnaderna kvarstår över tid. Det är främst utvecklingen för vissa grupper som har varit arbetslösa en längre tid som inte följer samma positiva trend. Unga utan slutbetyg från grundskola och gymnasium, utrikes födda, personer över 55 år och personer med funktionsnedsättningar är grupper som i högre grad är långvarigt arbetslösa. Inom vissa av dessa grupper går trenden snarare åt motsatt håll jämfört med arbetsmarknadsutvecklingen i stort.

Kommunfullmäktige beslutade i februari 2024 om plan för kompetensförsörjning 2024–2026. Syftet är att ta fram en gemensam riktning för staden i syfte att säkra framför allt välfärdsverksamheternas personalförsörjning framöver. Bakgrunden är den demografiska utvecklingen där andelen äldre ökar samtidigt som arbetskraftens andel minskar. En del av planens fokusområden planeras handla om att tillvarata kompetensen på arbetsmarknaden och bredda rekryteringsbasen för stadens verksamheter.

Bedömningen är att målet är möjligt att nå, men Göteborgs Stad är också beroende av utvecklingen på arbetsmarknaden i stort och vilka nationella förutsättningar som finns i arbetsmarknadspolitiken.

Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning är huvudansvarig nämnd för målet. De har tagit sig an målet inom ramen för grunduppdraget. Samverkan sker exempelvis med arbetsgivare, branschråd, Business Region Göteborg, arbetsförmedlingen, socialförvaltningarna och Finsam.

Vuxenutbildningen ska i högre grad drivas i egen regi och av folkbildningens aktörer

Stadsledningskontorets bedömning
Målet bedöms **sannolikt** att nå.

Huvudansvarig nämnd
» Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning

Ansvariga nämnder
» Utbildningsnämnden

Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning fattade 2024-02-06 § 10 beslut om hur målet och det närliggande uppdraget i kommunfullmäktiges budget 2023 ska förstås. Beslutet innebär att en högre andel än 25 procent av SFI och svenskundervisning ska ske inom egenregin med ventil kvar för privata branschaktörer och folkbildningen, att den tidigare gällande 25-procentsregeln för komvux tas bort samt att nuvarande ramavtal inom SFI/GRUND sägs upp.

Med utgångspunkt i beslutet bedöms målet sannolikt att nås.

Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning är huvudansvarig nämnd för målet. Förvaltningen har tagit sig an målet genom att ta fram en genomförandeplan med tillhörande utredning som presenterades för nämnden vid sammanträdet i september. Utredningen belyser tre huvudsakliga områden: det dubbla huvudmannaskapet, den ekonomiska dimensionen samt flexibilitet och tillgänglighet för invånarna. Utifrån utredningen fattades beslutet ovan.

Arbetsmiljön och arbetsvillkoren för Göteborg Stads anställda ska förbättras

Stadsledningskontorets bedömning
Målet bedöms **möjligt** att nå.

Huvudansvarig nämnd
» Kommunstyrelsen

Ansvariga nämnder och styrelser
Alla nämnder och styrelser.

Hösten 2023 genomfördes en förenklad uppföljning av programmet för attraktiv arbetsgivare.

Inom programmets målområde *Vi erbjuder attraktiva anställningsvillkor och förmåner* har arbetet främst bedrivits inom den ordinarie verksamheten. Arbetet har syftat till att uppnå jämställda och konkurrenskraftiga löner och har pågått på såväl kommuncentral som förvaltningslokal nivå. Det som utvecklats under programtiden är bland annat analyser för jämförelser av löner, för att tydliggöra omvärldsfaktorer och behov av åtgärder och ekonomiska förutsättningar.

I uppföljningen av programmet konstaterades att indikatorerna upplevts som trubbiga och svåra att koppla samman med programmets insatser. Det har trots det skett förbättringar av flera av indikatorerna sedan start. Hållbart medarbetarengagemang som mäts årligen i stadens medarbetarenkät har förbättrats för såväl medarbetare som chefer. 2023 var sjukfrånvaron i koncernen 7,9 procent och är nu på nästan samma nivå som före pandemin. Även frisknärvaron har förbättrats sedan programmets start och 2023 var frisknärvaron 39,2. När det gäller andel anställda som upplever kränkningar eller särbehandling visar resultaten små skillnader mellan åren samtidigt som målsättningen om nollresultat är långt ifrån uppnådd.

Kommunfullmäktige beslutade i februari 2024 om *Göteborgs Stads plan för kompetensförsörjning 2024–2026*. Syftet är att ta fram en gemensam riktning för staden i syfte att säkra framför allt välfärdsverksamheternas personalförsörjning framöver. Bakgrunden är den demografiska utvecklingen där andelen äldre ökar samtidigt som arbetskraftens andel minskar. Planen ersätter programmet för attraktiv arbetsgivare och hållbart arbetsliv är en av delarna som enligt uppdraget ska ingå i planen.

Genom fortsatt utveckling av arbetsvillkor inom ramen för plan för kompetensförsörjning bedöms målet möjligt att nå.

Kommunstyrelsen är huvudansvarig nämnd för målet. Inom programmet för attraktiv arbetsgivare, som har slutrapporterats vid årsskiftet, har över tid flera aktiviteter bedrivits för att öka förutsättningarna för ett hållbart arbetsliv där verksamhet och hälsa utvecklas. Inom förvaltningen pågår många olika aktiviteter, bland annat utveckling av den årliga uppföljningen av arbetsmiljöarbetet och arbetet med aktiva åtgärder, tecknande av avtal för distansarbete samt ett nytt lokalt samverkansavtal med samtliga fackliga organisationer.

Sjukskrivningarna till följd av arbetsrelaterad ohälsa ska minska

Stadsledningskontorets bedömning
Målet bedöms **sannolikt** att nå.

Huvudansvarig nämnd
» Kommunstyrelsen

Ansvariga nämnder och styrelser
Alla nämnder och styrelser.

Hösten 2023 genomfördes en förenklad uppföljning av programmet för attraktiv arbetsgivare.

Inom programmets målområde *Vi har ett hållbart arbetsliv där verksamhet och hälsa utvecklas* har fokus varit att ge medarbetare och chefer rätt förutsättningar och verktyg för att tillvarata kompetenser, arbetsinsatser och engagemang. Inom detta målområde har det bland annat pågått arbete inom förändringsledning och arbetsmiljö. I uppföljningen konstaterades att programmets indikatorer upplevts som trubbiga och svåra att koppla samman med programmets insatser.

Även om inte programmets målvärden har uppnåtts har det skett förbättringar av flera av indikatorerna sedan start. Hållbart medarbetarengagemang som mäts årligen i stadens medarbetarenkät har förbättrats för såväl medarbetare som chefer. Under åren 2016 till 2019 sjönk sjukfrånvaron i förvaltningarna. Därefter har den påverkats i hög utsträckning av pandemin men är snart på samma nivå som före pandemin. Samlade uppgifter för kommunkoncernen började tas fram först år 2020. År 2023 var sjukfrånvaron i koncernen 7,9 procent. Det bör noteras att det i dessa mått inte går att särskilja arbetsrelaterad sjukfrånvaro från övrig. Frisknärvaro mäter hur stor andel av de anställda i stadens förvaltningar som har max fyra sjukdagar under ett år, uppgifter finns inte för bolagen. Frisknärvaron för stadens förvaltningar sjönk kraftigt under pandemiåren från 40,7 procent 2019 till som sämst 31,4 procent år 2022 då effekterna av omikron fortfarande påverkade. Därefter har återhämtningen gått snabbt och i slutet av år 2023 var frisknärvaron 39,2 procent. När det gäller andel anställda som upplever kränkningar eller särbehandling visar resultaten små skillnader mellan åren samtidigt som målsättningen om nollresultat inte nås.

Flera saker påverkar utvecklingen av sjukfrånvaron som inte staden har full rådighet över där utformningen av sjukförsäkringssystemet är en viktig del. Det mer digitala arbetssättet, som blev en effekt av pandemin, har också förändrat sjukskrivningsbeteendet, där framför allt medarbetare med mer administrativa yrken haft möjlighet till distansarbete vid lättare sjukdomssymptom.

Kommunfullmäktige beslutade i februari 2024 om *Göteborgs Stads plan för kompetensförsörjning 2024–2026*. Planen ersätter programmet för attraktiv arbetsgivare och konkurrenskraftiga arbetsvillkor är delar som ingår i planen.

Utifrån utvecklingen i sjukfrånvaron och genom att beslut har fattats om planen för kompetensförsörjning är bedömningen att målet sannolikt nås.

Kommunstyrelsen är huvudansvarig nämnd för målet. De har tagit sig an målet genom att bland annat rehabiliteringsprocessen har setts över och förtydligats i syfte att förbättra och utveckla kunskaperna inom arbetslivsinriktad rehabilitering. Under året har också arbete bedrivits i fem förvaltningar för att identifiera och agera på tidiga signaler på ohälsa. Det pågår även arbete för att se över chefers organisatoriska förutsättningar.

Göteborgs Stads inköp- och upphandlingsprocesser ska bli mer effektiva och bidra till att nå samtliga hållbarhetsmål

Stadsledningskontorets bedömning
Målet bedöms **sannolikt** att nå.

Huvudansvarig nämnd
» Nämnden för inköp och upphandling

Ansvariga nämnder och styrelser
Alla nämnder och styrelser.

Göteborgs Stad har en gemensam inköpsprocess för att utveckla och effektivisera inköps- och upphandlingsverksamheten. För att stötta den gemensamma processen har staden gemensamma digitala tjänster, där processer och tjänster tillsammans säkerställer att staden arbetar på likartat sätt med hög kvalitet och hög effektivitet.

Göteborgs Stads riktlinje för inköp och upphandling är styrande på området. Syftet är att säkerställa att anskaffning av varor, tjänster och entreprenader sker med rätt kvalitet och till rätt kostnad. Syftet är också att krav på social och ekologisk hållbarhet samt krav på funktion ska vara en naturlig del av stadens inköps- och upphandlingsverksamhet. Med ett kategoristyrt arbetssätt arbetar inköpsverksamheterna i staden strukturerat mot övergripande målsättningar. Inköpsstrategier tas fram i samverkan med de förvaltningar och bolag som har störst volym inom respektive kategori. Därmed säkerställs att behov och krav inom respektive organisations kärnområde tillgodoses. I kategoriplanen ingår mål, nulägesanalys, behovsanalys, hållbarhetsanalys, omvärldsanalys, handlingsplan och riskanalys. Stadengemensamma kategoriplaner har under 2023 tagits för IT-arbetsplats och Livsmedel och implementering av planerna pågår i stadens verksamheter.

Göteborgs Stads handlingsplan för hur inköps- och beställarkompetensen i alla stadens nämnder och styrelser kan förstärkas, har i syfte att stärka förutsättningarna för ökad effektivitet, utveckling och ordning och reda inom stadens inköp. Uppföljningen som genomförts under hösten 2023 visar att en majoritet av stadens förvaltningar och bolag svarat att de har genomfört aktiviteterna eller genomfört dem delvis. Då flera av aktiviteterna ännu inte är fullt genomförda, finns det emellertid anledning att fortsatt fokusera på frågorna i stadens förvaltningar och bolag. Det handlar till exempel om att säkerställa en ändamålsenlig organisering för frågorna, och att säkerställa uppföljning av leverantörer och avtal. Jämfört med uppföljningen år 2022 tyder resultaten på att kunskapen och inköpsmognaden i stadens verksamheter ökar.

Med gemensamma processer på plats och ett löpande utvecklingsarbete bedöms målet sannolikt att nå.

Nämnden för inköp och upphandling är huvudansvarig nämnd för målet. De har tagit sig an målet inom ramen för grunduppdraget och riktlinjen för inköp och upphandling samt Göteborgs Stads handlingsplan för hur inköps- och beställarkompetensen i alla stadens nämnder och styrelser kan förstärkas.

Göteborgs Stad ska styras transparent och resurseffektivt

Stadsledningskontorets bedömning
Målet bedöms **sannolikt** att nå.

Huvudansvarig nämnd och styrelse
» Kommunstyrelsen
» Göteborgs Stadshus AB

Ansvariga nämnder och styrelser
Alla nämnder och styrelser.

Staden har en gemensam struktur för planering och uppföljning och arbete pågår för att systematisera uppföljningen av uppdrag, program och planer och budget, både genom uppföljningssystem och uppföljningsportal. Styr- och uppföljningsmodellen finns tillgänglig för alla att ta del av.

Det pågår arbete med att se över befintliga program och planer i syfte att minska antalet och få en effektivare styrning samt minimera dubbelstyrning. Även arbete för att minska administration pågår i staden för att säkerställa att verksamheter bedrivs så resurseffektivt som möjligt. Ett exempel är revideringen av *Göteborgs Stads riktlinje för styrande dokument* som antogs i kommunfullmäktige i oktober, med ett antal förändringar ägnade att minska såväl styrtyngden som uppföljningstrycket i organisationen och i förlängningen även minska det administrativa arbetet.

Den beslutade modellen för systematiskt arbete med kapitalstrukturen inom Stadshuskoncernen syftar till att stärka kommunfullmäktiges insyn i, och förståelse kring respektive bolags kapitalstruktur och därmed möjliggöra en mer aktiv ägarstyrning. Den föreslagna riktlinjen för direktavkastning är avsedd att användas som stöd och vägledning vid framtagande av kommunfullmäktiges budget. Riktlinjen etablerar grundläggande principer, definitioner och gränsvärden som tillsammans skapar ett vägledande transparent regelverk för beräkning av direktavkastning (utdelning och kapitaltillskott) från Stadshuskoncernen.

Kommunstyrelsen och Göteborgs Stadshus AB är huvudansvarig nämnd och styrelse för målet. De har tagit sig an målet bland annat genom ett nära samarbete i planerings- och uppföljningsprocessen. Uppföljningen av budget, program och planer samt hantering av uppdrag systematiseras ytterligare och sammanförs. Styrningen, bland annat i form av arbetet med program och planer, ses över och utvecklas. Stadsledningskontorets politikerutbildning och Stadshus AB:s styrelseutbildning är aktiviteter som syftar till en ökad förståelse och en kultur som bidrar till kommunfullmäktiges mål om en transparent och effektiv styrning.

Revisionsberättelse

Revisionsberättelse 2023 för Göteborgs Stads styrelse, nämnder och dess sammanställda räkenskaper. Göteborgs Stad, org.nr 212000-1355.

Vi, revisorer utsedda av kommunfullmäktige i Göteborgs Stad, har granskat den verksamhet som bedrivits i Göteborgs Stads kommunstyrelse och nämnder. Genom utsedda lekmannarevisorer har även den verksamhet som bedrivits i Göteborgs Stads bolag granskats. Granskningen har utförts av sakkunniga som biträder revisorerna.

Kommunstyrelsen och nämnderna ansvarar för att verksamheten har bedrivits på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, att räkenskaper och redovisning är rättvisande och att den interna kontrollen är tillräcklig.

Vårt ansvar är att uttala oss om räkenskaper, verksamhet och intern kontroll på grundval av vår revision. Vi ska också bedöma om årsbokslutet är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som kommunfullmäktige beslutat.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen och god revisionssed i kommunal verksamhet och Göteborgs Stads revisionsreglemente. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning.

Resultatet av kommunstyrelse- och nämndgranskningen redovisas i revisionsberättelser och revisionsredogörelser som överlämnats till styrelse och nämnder. Resultatet av bolagsgranskningen redovisas på motsvarande sätt i granskningsrapporter och granskningsredogörelser som överlämnats till respektive bolag. Granskningen av Göteborgs Stads årsredovisning, inklusive de sammanställda räkenskaperna, återfinns i en separat rapport som överlämnats till kommunstyrelsen. Årets granskning sammanfattas i en årsredogörelse som överlämnas till kommunfullmäktige.

Vi bedömer att styrelse och nämnder i Göteborgs Stad har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt, samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig.

Vi bedömer att räkenskaperna i årsredovisningen i huvudsak är rättvisande, med reservation för redovisningen av finansiell leasing. För att säkerställa att god redovisningssed tilllämpas behövs ytterligare utredning.

Vi bedömer att resultatet i årsredovisningen i allt väsentligt är förenligt med de målvärden fullmäktige beslutat om avseende de finansiella målen för god ekonomisk hushållning. Vi bedömer att det inte går att avgöra om verksamhetsmålen har uppfyllts. Utvärderingen av verksamhetsmålen behöver utvecklas. Kommunstyrelsen har inte genomfört en bedömning av måluppfyllelsen för året.

Revisorerna ska till kommunfullmäktige redovisa sin ansvarsprövning av styrelse och nämnder. Lekmannarevisorernas uppdrag i bolagen omfattar inte något ställningstagande i ansvarsfrågan.

Vi tillstyrker att kommunfullmäktige beviljar ledamöterna i styrelse och nämnder ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2023.

Vi tillstyrker att Göteborgs Stads årsredovisning för 2023 godkänns.Vi tillstyrker att kommunfullmäktige beviljar ledamöterna i styrelse och nämnder ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2023.

Vi tillstyrker att Göteborgs Stads årsredovisning för 2023 godkänns.

Göteborg den 9 april 2024

Jonas Ransgård *Torbjörn Rigemar*

Bengt Bivall *Sven Andersson* *Birgitta Adler*

Jens-Henrik Madsen *Susanne Zetterberg Jensen* *Jan Fridén*

Gun Cederborg *Bernt Helin Aili* *Ann-Christine Alexandersson*

Anna Sibinska *Alf Landervik* *Jonas Bergsten Paija*

Elisabeth Viking *Bengt Eriksson* *Hans-Göran Gustafsson*

Eva Nihlblad *Ann-Britt Svensson* *Amandus Carlenfors*

Erik Fristedt *Christina Rogestam*

Stadsledningskontoret

Telefon:
031-365 00 00 (Göteborgs Stads kontaktcenter)

E-post:
stadsledningskontoret@stadshuset.goteborg.se

Göteborgs Stad 231013-003-010 Webboriginal Mars 2024